

LIBRI

1925 чыда	Өртөө
	3 мал

Мартын 1-дө хуучна агийн чартуулмаа СЭКП ТК-ын гишүүн секретарь эл Л. И. Брежнев Совет Улсын дотоод Коммунист партиягийн XXV съездийнхө ИКП-ийн дөдөөлөгчийн багтаа келген Италийн Коммунист партиягийн Чингис секретарь эл Э. Берингтор-биле ужурашкан. Ужуралшыншанта СЭКП ТК-ын Подлигторо келжигүү, СЭКП ТК-ын секретарь эл М. А. Сулозов, СЭКП ТК-ын Подлигторо келжигүүнхө калдана, СЭПП ТК-ын секретарь эл Б. Н. Погоморов олар кэршкен. Бөсөд айааралшын багтаа бот-бүдүн бичиршын байлалгына эркен.

Бөсөд уявине эшгэр Л. И. Брежнев, М. А. Сулозов, Б. Н. Погоморов багтаа Э. Берингтор СЭКП-ийн багтаа ИКП-ийн аймак-чоруулагуагшыл дугаын бот-бүдүнэ дэвнэвэл, дөдөөг Сайыгшын, коммунист багтаа аймагшын шимшэжигүү бот-бүдүнэ багтаа аймагшын шимшэжигүү бот-бүдүнэ соуургууш болуу гурар өскө-дөд айгыгытаршын татааи-биле сала-олаалар солухка.

Тайбын кола-көз-бөд мөчүнаашын эдөө, политика багтаа шери татааи-биле дэвиргэчшигшын улам майнаг чоруудатма дөд баш Европанын багтаа бот-бүдүнэ дөдөөгшын бүтү чурттарын арылына бот татаа-

[illegible]

А бо зарга, сьезимс, бүгү партиада ыш-
каш, ажылды коммунистерде төлөптү чо-
газдыкчы сгил колдап турары ол-дур.
(Адыш часнзашкыны). Проастаржы ин-
тервационализмнң дугайында, дуастар-
жы дайыралыны болгаш табын даш
демисилгичи дугайында сестер чангыс эл-

Моон-биче доодарын чопшээрлөп көрүүр.
ТК-ын илгекчинид талзы-быле савал-
дарнын характери болгаш уjur-утказы дел-
геренгей түгүлэ чуга кылырындан мени
костан туур лөп болай-дыр мен. (Диктит-
тинг, үргүлчүлөйдиг адыш часназшынын.
Шупту турул калген. «Ура!» «СЭКП-ге
аадар!» «Ленинчи ТК-га аадар!» деп кый-
гылар болгаш адыш часназшынын диктирөп
турган).

«1976—1980 чылдарда ССРЭ-ниң улус ажы-агыйн хөгжүдеринин кол ула-
дыныштыкынын» деп илеткелди ССРЭ-ниң Министрлер Чөвүлелинин Даргазы
эш А. Н. Косыгин кылдыр, съездинин делегаттары болгаш аалчылары ону чы-
гыш-биле утказынар.

[illegible]

Пролетаржы интернационализини өздүрүт хөрөнгө совет коммунисттерини өскөрүлүш чок шынчылыгын деңизе кылдыр дөлөгөйш коммунисттер. амылдуу болгаш таппо-

Эш А. Н. КОСЫГИННИҢ илеткелиниң уланчызы

(Этеш 2-ги армийа).

ларым болташ белик ажыктыч чорутуң, беш чымы-дир. Ам кол чүзү—национал орулганы, чоңура болташ уус ажы-агыйның херекселери халыктарында дорт баар белең продуктуну бүдүрүш көндүлүгүни бистиң чурттуу турсууга күштүгү күчү-шылдыга улам ажыктыч кылдыр ажыктарыны шийиртип эргелишкен ботандыры болуу.

Кайсы, нефтьлик, цементтик, чөмүшчүлүктөргө болташ өскө-даа продукцияны бүдүрүшүн белик болташ үргүзү өздүлөтүр чорутууга чейин алган бис. Ынчалар болташ продукцияны бүдүрүшкө чиг-этти болташ материалдары ажыктарыны ажыктыч бисте той таарыкталары ам-даа четтес бооп турар. Ынчалар чиг-этти, материалдары болташ олар чүдүдүң үзү-хуу чарыкталарын куулаптыр бүдүрүшкө чурттуулар дээр ажыктары, продукцияны база кылдыларын бүтү херекселери, херекселерин ажыктарыны шийиртип илгитиш чорутууга бистиң уус ажы-агый планарымыста тодарыктыч ужу-дуга болташ бооп турар.

Күзүдү бүдүрүшкө болташ эртем-техниктик күчү-шылдык сайыраңгай социалисттик индустриалдык экономикасы социалисттик тургустун артк күштүгү чоруту болташ арга-арын улам дөмөт ажыктар, ылангыч кол улангышкыларын төдөлөөлөтү социал хөгжүдөтү болташ уаустун амдыралымыс денисиз бедериниң дөмөт программасы тодарып айтыр арганы берип турар.

Күш-ажыл таламы-биле төдөлүшүн өздүдөтү чонун орулгаларын бедериниң кол аргасы дээрин орулгалар болташ херексел таламы-биле партияның чорутуу турар плантыкасы барымдаалар турар. ылчаарга күш-ажыл таламы-биле төдөлүшүн үзү-хуу орулгаларын бүтү немей өздүдөтүшкө дөрттүң үш кезин кирип турар. Ындык плантыка ажыктыч чонун херекселди чүтө пазан баатар көндүлүр эвес, харын ажал төдөлүшүн база колхозчуларын күш-ажыл төдөлүшүн бүдүрүшкө алыс түдөлүндө болташ оон ажыктыч чоруту бедеринде улам камарыгалык болду-раш, оларын илгит бөрү ролун күштүлөтүр чорутууга.

Ажыктышпарын болташ албан-хаактыларын ортумак ажал төдөлүшүн беш чыл дүргүзүдө 16—18 хуу уламыр болташ 1980 чылда түс чөтөп рубльден эвээп эвээс болуу. Тариф системасын планнаттың сайыраңгайымыс ажал төдөлүшүн илгит бөрү ролун бедеринде логум болуу. Ажал төдөлүшүн эң бие хемчээл, а ол мыкшак бүдүрүшкө кымында эвээс адыраарда ортумак төдөлүшү ажыктыктыларын ажал төдөлүшүн база шалынды бедеринде онту беш чылда бүрүп доостур болташ ажыктышпарын база албан-хаактыларын ажал төдөлүшүн болташ шалынды эң бие хемчээл бедериниң чаа чаламы элээр.

Хоорай болташ көзүнүн аразына социал-экономика болташ културга таламы-биле боттуг илгаларын чоруту ажал эртерин партияның плантыкасы көрүп турар. Нияти-дөштөрү ажы-агыйлар колхозчуларын орулгазы амгы беш чылдын дүргүзүдө 24—27 хуу уламыр, тодарыгаларга, ажыктышпарын болташ албан-хаактыларын ортумак ажал төдөлүшүн эвээп дүргөс оер. Колхозтарга күш-ажыл төдөлүшүн оон бүдүрүшкүчү бедеринде үзүлгөтү эвээп оер болташ колхозтарга база көдө ажы-агыйн күрүтө бүдүрүшкө дөмөт парын аар-бөргө болташ күжүшкүчү күш-ажыл төдөлүшүн чалгыс аай болдура чоруту халыктары-биле сайыраңгаймыр.

Херекселди шийиртип фондустарымын чага төдөлүшү болташ чигелдер беш чылда 28—30 хуу уламыр болташ 1980 чылда түс ои беш миллиард рубльден эвээп эвээс хемчээл болуу. Ои фондустарын күсүл-биле эвээп кам чаа социал хемчелери ботандыры чорутуу турар. Оларын эң чуртуларын бирок болта төдөс уруу бир хар пазы чөткөс оу адыраар кылдыр херекселерге чамдык-тан төдөлүшүн тыпсыр деп сапат турар бис. Оске хемчелери шийиртип ажыктышпарын болташ албан-хаактыларын, а ол мыкшак колхозчуларын пазып кырамы дөш адыр пенсияларын эң бие хемчээл бедеринде, хо-дужлык ажал стажыт колхоз хемчелүү чорутууга пенсиялар докталарын, колхозчуларын шийиртип бирги болдуң кулалдыктын пенсияларынга немелдерин кы-дырын алап болуу.

Барак саарыгалык белик темпик беш чыл планы көрүп турар—оон хемчээл 27—29 хуу уламыр. Чонун са-дып адыр арганы херекселди алы-чи продукттары-биле болташ үзүтүр барамтар-биле улам долу халыктары чедип адынтан турар. Амгы үдө хооройн-даа, көдөңн-даа чопу төдөлүшү, соодуучуларын, халыктарын өскө-даа приборларын болташ машиналарын калба-биле ажыктап турар болза-даа, ылангыч узуу хуусада ажыктар чүтү-дөр-биле чопу халыктары дүргөс оер.

Орулгаарын боттуг халыктарын чоруту херекселди кол чүдүлүшүн үрүктөп садыларын тургусту күрүтө ортектар адырлары-биле болташ ортектар чутула байдаларын тургустууларын база бараалар куралдарын мөөң-пөттүлүшүн херексел-биле барааларын чамдык хо-дужлыктарын ортектарын чигелдерин-биле магадыланын турар. Ои дөргө, написталык бүтү чурттары хаара түт-көп индустрия салдарында бистиң экономикамыс кам-галап турар бистиң плантыг экономикамыс чаа план алышкыларын бирээп-дир.

Масалыч чуртталга тууду бистиң чуртувуска онту беш чылда үзүлгөтүр турар. Ажыктыч арганы, тарактышпарын болташ индустриалык чуртталга байдаларын ажы-кыдыр уаустун чаага чоруп белик таламы-биле кол со-рулгаларын бирок деп партия сапат турар. Ои чылдарын дүргүзүдө 343—550 миллион дөрбөтүн метр шийи шөдүт чуртталга бажыктарын ажалгалга кирер, чуртталга туудушун шийиртип бедер, чуртталга бажыктарын таар-ымчалык байдаларын болташ оларын планнашкымын эки-жир. Чуртталга болташ коммунал туудушта шийиртип-биле чүс миллиард херу рубль капитал салымшыктарын көрүр. Бу үдөс чөдүр кылдын келтиш ыкшак, чуртталга бажыктарын кол келип күрүлөтүп күсүл-биле тулар. Оон-биле чөдөстүр чуртталга-тууду кооперациялык хөгжү-дөтүр дөткүр, а билин хоорайларга, ажалтыч суураарга болташ көдө чөдөс хуусунда бажык туудурыга илгити бөрү херек.

Урутар садыларын болташ жандырыңгы чөткөтүн кал-барыны чуртталга тууду-биле шуут холбаалы. Нияти-дөштөр бүдүрүшкө херекселер ои киржигелт районнарга, үзүтүр төдөлүшү болташ чаа хоорайларга, ылангыч чурттуң чөтө таламы көзүлгөс урутар албан чөдөс тур-дуга куралдарын бирги элчегде тускайлап бөрү чорутушун турар.

Беш чыл планын ажалда кылдыра чуртталга болташ ком-мунал туудуларын аразына шийи халыктың талгөс, сүт дөмдүлгөлүшүн, чөткөс чөткөс, хоорай тран-спортин, садык бүдүрүшкөс, туудууга хоужаа-кымы болдурушкөс оон көчүлгөтүш салыры СССР-ини Күрүлгөс, эвилер республикаларын Күрүлгөс, Тууду министрстволарында нететтиң турар.

Бистиң тургузууустан, бистиң социалист индустриалы-ктын гуманын көзүлгөс, аар-бөргө үдөсөс бөзү, совет ки-жиперин күш-ажыл байдаларын дугайыга, кадыкты-лык камгалаар, эртем-билиш болташ културту денисиз өстүр дугайында сагып салымшыкта тола илгителти-лп келет. Бу таламы-биле улам социал хемчелер онту беш чылда база чорутуу турар. Ажыктыч чонун билик бүдүрүшкө күш-ажылдары болташ чөткөс чөткөс арта-ларын калба-биле ажыктарыга улам таарымчалык бай-даларын тургузар төдөс, бүдүрүшкө чорутуларын механ-изастарын болташ автоматтылар күштүлүшү, хол-биле кылдыр ажыкты, ылангыч аар болташ бие халык-шылдык ажалды чоруту эвээжидирине уланымшык үзүлгөтүр турар.

Бүдүрүшкө хөгжүдөшү болташ оон ажыктыч бедер-деш факторларын ролу чаа беш чылда дыка оер. Калбарыны мергелештиң денисиз, коллективте ажал-шчы, чөдөс чөткөс байдал болташ социал-экономика калып чорук, ажалдыктарын амдылар байдаларын дугайында сагып салыры, културга албан чөдөс болташ спорт комплекстерин бүдүрүшкөс тургузары — бу бүтү кижиниң амдыралын улам созу болташ ука-шыктар болдура, бүдүрүшкө түндөсүлгө чаага салдарыт болуу.

Чонун калып камгалаар таламы-биле чаа беш чылда кол сорулгаларын бирээп—эмчелер халыктарымын шы-нарын бедерин, ажалтычын боттош ортумак эртемий эм-нелге ажыктыктың күш-ажылы организастарын ажыктыр, эмнелге албан чөдөс ажалымын ажык-тым бедеринде ботуу Эвилелерин, плантыктыларын, а ол мыкшак кадыктыч-күш-ажыл база спорт базалары

нык, дыштаныла бажыктарын, пансионаттарын чөткө-ти калбарыны боттош дүргөс хемчелер мергелеш-деш эмнелге дузактымын чонун негелдерин улам до-лу халыктар, ажыктыч чонун дыштаныла байдаларын болташ профилактиктин ажыктыч экижидер арганы бөрү.

Нияти өөрдөтүшкө школаларын улам мыд хөгжүдөс беш чылда көрдүшү турар. Профессионалдык өөрдөтүшкө долу ортумак өөрдөтүшкө холбаалык техникум училшеселерге белекелди ажыктыч арганы чаа немелдерин улам өзү турар кезин алган турар. Уаус ажы-агыйыга, ылангыч эртем болташ техникамыс чаа уланымшыктарына херек-түтүс тусай эртемштерин белекел чүдүрүшкө көндүр. (Өөрдөтүшкө чөдөс бүтү-лө хөдөлүшү материалдык база экижир, ажал сагал эң-не ханы болташ быгит билиги алымы, коммунисттер медресит чоруту болташ ажал-чангың дүзүтүш кижизитинин турар дөш өөрдөтүш чорутууларын сайыраңгаймыр.

Онту беш чылдын чылдарына совет кижиперин улаан-бола таламы-биле ажал-бүрү херекселерин халыктары-биле хой чүдүлүшүн кылган турар. Улам-на хой помпары болташ өскө-даа паргалга кылгаларын үзүлүр, төдөлүшөс чок турган районнарда ол чөдө бөрү, улам чүдүлү болташ литератураны бүтү халыктар улам ажал хөгжүр, ауз-тура албан чөдөсү материалдык базамыс быгмтар апаар.

Совет уластуң материалдык болташ културту херексел-деш ои-но додуу-биле халыктары — ол дөргө партияны экономикамыс плантыкамыс дөш эчс чорутууга. Ои — бистиң планарымыс дөш чорутууга болташ оон-биле калы бүдүрүшкө улам мыдгы өздүдөтүш, сой ажык-тымдык чутула үдөсү.

Бүдүрүшкө масштарларын улам мыдгы өздүдөтүш болташ уаус ажы-агыйнык хөгжүдөшү баласымыс болуу чоруту халыктарын кол уланымшыктарын төдөлүшү болташ баш уаур көрүп турар. Онту беш чылда совет экономика-нык хөгжүдөшү дарааында эң чутула көргүзүлгөс тодарыгалар:

	1975 чыл	1980 чыл (төдөлүшү)	1976—1980 чылдарда немелде өздүлө	1975 чылга чыгала хууу
Национал орулга (1973 чылдын ортектары-биле)	362	440—462	87—100	24—28
Оон шийирте:				
херексел фондусу	266	337—344	71—78	27—29
чыгдал фондусу	96	112—118	16—22	17—23
Үзүтүр продукциясы (1967 чылдын шөлү 1-де ортектары-биле)	523	710—720	187—206	35—39
Оон шийирте:				
«А» бүтүтүр продукциясы	390	524—540	144—180	38—42
«Б» бүтүтүр продукциясы	143	186—189	43—46	30—32
«Д» ажы-агыйнык продукциясы (беш чыл дүргүзүдө чылда ортумак хемчээл; 1965 чылдын ортектары-биле)	91	104—106	13—15	14—17

Чаа беш чылда уаус ажы-агыйнык эң чутула адыр-ларын продукциямыс абсолюттүг көндүлүшүн эртек беш чылдын чылда уаус болуу; немелде өздүдөтүш хуу бүрүш улам уаус апаар. Чыгала, үзүтүр продукциямыс немелде өздүдөтүш чыгыс хууу ои продукциямыс хемчээл 5 миллиард рубль ажал көндүлүш алы тоску беш чылдын чылда 1,4 катал болташ сөскө беш чылдын чылда 2,1 катал улагытканын айтты турар.

Онту беш чыл — ол дөргө бистиң чуртувуска бүдүрүшкө потенциалын улагытканын, совет күрүлүшүн экономикамыс күчүлү бажыктарына чаа уаус бажык.

Ниятиде бүдүрүшкөс техникамыс дөдөлүшү бедер-деш таламы-биле салдынан сорулгаларын шийиртээр болташ бүтү экономикамыс динамикамыс база үр-түдөлүгү хөгжүдөшүн халыктар төдөс, дыка уаус чымырлар болташ бүдүрүшкө чөткөс-херекселерин — күш-ажыктыч херекселерин, химият продукттарын, оттулар чүдүдү, металлдарын бүдүрүшкөс дүргөс өздүлгөс эртек чуту-ла. Ону барымдаалар, аар индустрия продукция бүдүрүшкөс 39—42 хуу көндүлүшүн төдөлүшү турар.

Аар индустрияны мурунда өзү турар чопу уаустуң херексел барамтарын бүдүрүшкөс үзүлүшүн боттош хемчелер-биле калбарыны көчүлгөтүшүн коомканы ол эвээс, оуу Леонид Ильич Брежнев декабрь Племушта дөмдөгөс. Үзүтүр ои барааларын бүдүрүшкөс үзүлүшүн беш чыл дүргүзүдө 43—46 миллиард рубль көндүлүш, ылчаарга тоску беш чылда немелде өздүс 39 миллиард рубль болташ. Чуртуң национал орулгаында агар херексел фондусу чылда фондусту дүргөс оер алаары болташ 1980 чылда 27—29 хуу, аам 1975 чылда турганга дөдөлүшү, 71—78 миллиард рубль көндүлүшү база-ла бажык болуу турар.

Херексел фондустуң үзү-хууу чөдөс болза шийиртээр бүдүрүшкөс эмс түндөсүлгөс өздүдөтүш болташ оон ажыктычын бедериниң чорутууларын бирээп болуу. Оон-биле калы, ол болза бистиң социалист күрүлүшүн табың плантыкамыс бүтүрүшкөс херек-сел болуу турар.

Уаус ажы-агыйнык хөгжүдөшүн индустриалык оору-биле улап бажылаштыла, уаус ажы-агыйнык болташ адырларын пропорцияларын сагыларын оон шийиртээр халыктар уаусту бис. Чымырларын көдө ажы-агыйга ажыктыч кылдыр боттуу-биле эдө хууарыны шийиртээр уламыр ои сорулгага дүтүшү турар. Бир эвээс 1961—1970 чылдарда көдө ажы-агыйнык бүдүрүшкөс үзү-хууу капитал салымшыктарын 110 миллиард рубль турган болза, ылчаарга 1971—1980 чылдарда ол 280 миллиард рубль чөдөс. Уаус ажы-агыйнык капитал салымшыктарын индустрияны оларын үзү-хууу 18 турганга 23 хуу чөдөс оер. Көдө ажы-агый бүдүрүшкөс специализастар-дык болташ концентраттарын улагытканын халык

чок ботандыры-биле дүтүшү, көдө ажы-агыйнык механ-изастарыны болташ дүргөс хемчелер мергелештиң, ме-ханизмдарын калбарының таламы-биле хемчелериниң комплексы беш чыл планына мыап тодаратса чотуу.

Уаус ажы-агыйнык балансылаштыр хөгжүдөс дыка чөргө-лөдө капитал салымшыктарын чотуу чыгыс плантыкамыс-биле туудушкө бүтү практикамыс шийиртээр экижидер-биле база-ла халыктарыга турар уаустуу.

Чаа тууду, калып принципалдык чаа эртем-техниктик шийиртээр шийиртээр шийиртээр халыктарын турар мыдгы таарымчаларга эдөстөр турар уаустуу. Капитал салымшыктарын озу турар үзү-хууу ажылап турар бүдүрүшкөс техникамыс эдө дөдөлүшү болташ чарык кылдыр улаура турар. Ои чорук кол фондустарын индустри-алга көзүлгөс чөдөс хөгжүдөшү үер чарыктарын үзү-хууу боттуу-биле бедериниң, бүдүрүшкөс күштүлүшүн шийиртээр адырны дүргөсүлгөс, ажалдап турар бүдүрүшкөс чөдөс продукцияны бүдүрүшкөс үзүлүшүнче дүргөс шийиртээр болуура арганы бөрү.

Бо беш чылда-да, ол мыкшак үр хуусаагы перспектив-да-ла экономикамыс балансылаштың өздүлгөс халык-тарыга чиг-эт куралдары-биле чуртуң мыамыштык халыктарымын чутула ролду ойнаар. Үлгүл калып адыр байктарын эң уаус, харын-даа ховар дөш албек бар чөдөс Совет Эвилелинде бар. Ынчалар уаус ажы-агыйнык динамикамыс хөгжүдөшүн минералдык чиг-эттиң ажал-бүрү херекселерин херекселди дүргөс өздүлгөс бол-дуруш турар. Ажыктыч казар байктары-биле бүдүрүшкөс халыктарымын чөдөс кездө чотуу дөдөлүшү турар дөш, ол байктарын казып алырыга дөдөлүш, оларын илгити куралдарымын өздүлгөсүлгөс мурун турар төдөлүшүн бистиң планарымыска керал баш уаус бөрү апаар. Ои чорук уаус ажы-агыйнык энергияны болташ чиг-эттиң чөдөсүлгөс бар чорутуула магадыларын, а ол мыкшак оон-биле холбошкан пропорциялар халыктыкын болдурушкөс аргамыс бөскө келер үдө-ла берип турар. Оон-биле калы чиг-этти ажыктары экижир апаар.

Онту беш чылдын чылдарында болташ оон дарааында беш чылдарда совет экономикамыс пропорциялы хөгжү-дөшүн кол негелдериниң бирээп — күш-ажыл куралдар-ларын чотуу ажыктары. Уаус ажы-агыйнык динамикамыс болташ тууду-на, оон адыр болташ деяскаар тургузу дүргөс өскөсүлгөс тууду-на материалдык бүдүрүшкөс болташ бүдүрүшкөс эвээс калыптын хөгжүдөшүн херек кырыла бар күш-ажыл куралдарымын-биле дүштүлүшүн сорула-зы улам-на чигил апаар. 80 чылдарда күш-ажыл куралдар-ларын калбар болуу немелде өздүлгөс кылдыр алаарын барымдаалар коору база-ла эртек чутула.

Ынчалар, чуртуң амгы болташ ол мыкшак эвээп үр үдөс хөгжүдөшүн эрге-ажыктары бүдүрүшкөс ажык-тым болташ чоуну амдыралымыс денисиз бедериниң шийиртээр факторлары болуу бүдүрүшкөс бүтү таламы индустриалык, эртем-техниктик дөдөлүшүлгөс дүргөс-дир, күш-ажыктык бүдүрүшкөс өстүрүшүн негиз турар. Чутула болза, халыктын мурунда материал, күш-ажыл, сөй-хөс куралдарымын эң хемчөс бүдүрүшкөс эдөдөлүшү бедериниң, бүдүрүшкөс фондустарын ажыктыч ажыктарын дугайында болуу турар. Ынчалар уаус кылдыр бүдүрүшкөс, колхоз болташ сохос бүдүрүшкөс мык өөрөтүп көр болташ олар социалист чарыкы чотуу чөдөс чотуу уаустуу. Алыс түндөсүлгөс ол адырларын шийиртээр — онту беш чылдын оонааларын чөдөс-кыктың күсүлүшүн эң-не кол чүтү.

Уаус ажы-агыйнык индустриалык оору-биле хөгжү-дөр төдөс, эртем-техниктик революцияны чөдөлүшүлгөс ажы-агыйнык социалист системасын артк күштүгү чорутуу-биле шуут туудуштары эртек чутула дээрин партияны экономикамыс плантыкамыс барымдаалар турар. Ои сорулган шийиртээр чутула ролу эртек оонаалык турар.

Ниятиде бүдүрүшкөс индустриалык дүргөсүлгөс бистиң ажы-агыйныктын планын системасы эртем-индустриалык, эртем-техниктик дөдөлүшүлгөс дүргөс-дир, күш-ажыктык бүдүрүшкөс өстүрүшүн негиз турар. Чутула болза, халыктын мурунда материал, күш-ажыл, сөй-хөс куралдарымын эң хемчөс бүдүрүшкөс эдөдөлүшү бедериниң, бүдүрүшкөс фондустарын ажыктыч ажыктарын дугайында болуу турар. Ынчалар уаус кылдыр бүдүрүшкөс, колхоз болташ сохос бүдүрүшкөс мык өөрөтүп көр болташ олар социалист чарыкы чотуу чөдөс чотуу уаустуу. Алыс түндөсүлгөс ол адырларын шийиртээр — онту беш чылдын оонааларын чөдөс-кыктың күсүлүшүн эң-не кол чүтү.

Уаус ажы-агыйнык индустриалык оору-биле хөгжү-дөр төдөс, эртем-техниктик революцияны чөдөлүшүлгөс ажы-агыйнык социалист системасын артк күштүгү чорутуу-биле шуут туудуштары эртек чутула дээрин партияны экономикамыс плантыкамыс барымдаалар турар. Ои сорулган шийиртээр чутула ролу эртек оонаалык турар.

Ниятиде бүдүрүшкөс индустриалык дүргөсүлгөс бистиң ажы-агыйныктын планын системасы эртем-индустриалык, эртем-техниктик дөдөлүшүлгөс дүргөс-дир, күш-ажыктык бүдүрүшкөс өстүрүшүн негиз турар. Чутула болза, халыктын мурунда материал, күш-ажыл, сөй-хөс куралдарымын эң хемчөс бүдүрүшкөс эдөдөлүшү бедериниң, бүдүрүшкөс фондустарын ажыктыч ажыктарын дугайында болуу турар. Ынчалар уаус кылдыр бүдүрүшкөс, колхоз болташ сохос бүдүрүшкөс мык өөрөтүп көр болташ олар социалист чарыкы чотуу чөдөс чотуу уаустуу. Алыс түндөсүлгөс ол адырларын шийиртээр — онту беш чылдын оонааларын чөдөс-кыктың күсүлүшүн эң-не кол чүтү.

Уаус ажы-агыйнык индустриалык оору-биле хөгжү-дөр төдөс, эртем-техниктик революцияны чөдөлүшүлгөс ажы-агыйнык социалист системасын артк күштүгү чорутуу-биле шуут туудуштары эртек чутула дээрин партияны экономикамыс плантыкамыс барымдаалар турар. Ои сорулган шийиртээр чутула ролу эртек оонаалык турар.

Ниятиде бүдүрүшкөс индустриалык дүргөсүлгөс бистиң ажы-агыйныктын планын системасы эртем-индустриалык, эртем-техниктик дөдөлүшүлгөс дүргөс-дир, күш-ажыктык бүдүрүшкөс өстүрүшүн негиз турар. Чутула болза, халыктын мурунда материал, күш-ажыл, сөй-хөс куралдарымын эң хемчөс бүдүрүшкөс эдөдөлүшү бедериниң, бүдүрүшкөс фондустарын ажыктыч ажыктарын дугайында болуу турар. Ынчалар уаус кылдыр бүдүрүшкөс, колхоз болташ сохос бүдүрүшкөс мык өөрөтүп көр болташ олар социалист чарыкы чотуу чөдөс чотуу уаустуу. Алыс түндөсүлгөс ол адырларын шийиртээр — онту беш чылдын оонааларын чөдөс-кыктың күсүлүшүн эң-не кол чүтү.

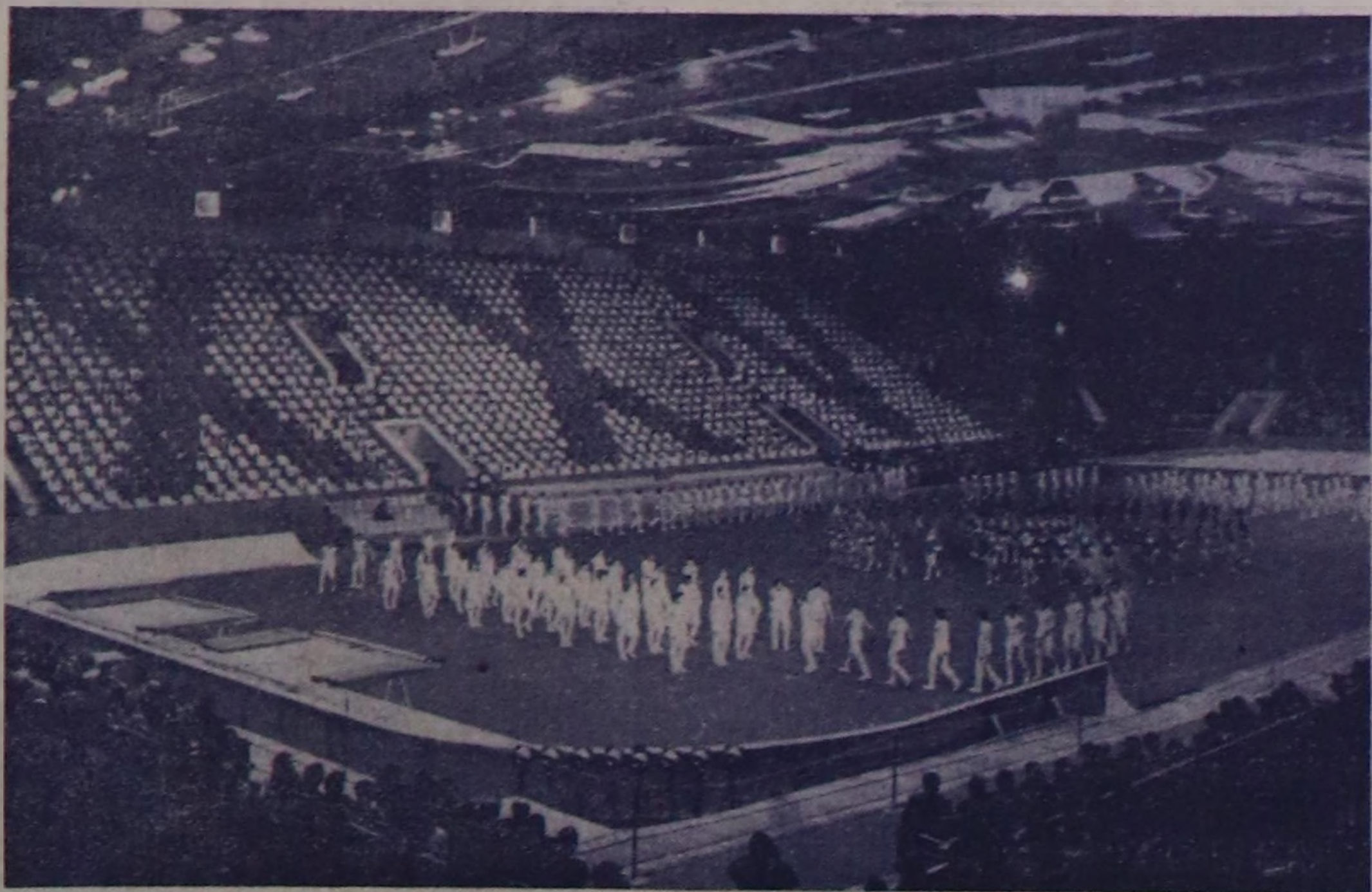
Уаус ажы-агыйнык индустриалык оору-биле хөгжү-дөр төдөс, эртем-техниктик революцияны чөдөлүшүлгөс ажы-агыйнык социалист системасын артк күштүгү чорутуу-биле шуут туудуштары эртек чутула дээрин партияны экономикамыс плантыкамыс барымдаалар турар. Ои сорулган шийиртээр чутула ролу эртек оонаалык турар.

Ниятиде бүдүрүшкөс индустриалык дүргөсүлгөс бистиң ажы-агыйныктын планын системасы эртем-индустриалык, эртем-техниктик дөдөлүшүлгөс дүргөс-дир, күш-ажыктык бүдүрүшкөс өстүрүшүн негиз турар. Чутула болза, халыктын мурунда материал, күш-ажыл, сөй-хөс куралдарымын эң хемчөс бүдүрүшкөс эдөдөлүшү бедериниң, бүдүрүшкөс фондустарын ажыктыч ажыктарын дугайында болуу турар. Ынчалар уаус кылдыр бүдүрүшкөс, колхоз болташ сохос бүдүрүшкөс мык өөрөтүп көр болташ олар социалист чарыкы чотуу чөдөс чотуу уаустуу. Алыс түндөсүлгөс ол адырларын шийиртээр — онту беш чылдын оонааларын чөдөс-кыктың күсүлүшүн эң-не кол чүтү.

Уаус ажы-агыйнык индустриалык оору-биле хөгжү-дөр төдөс, эртем-техниктик революцияны чөдөлүшүлгөс ажы-агыйнык социалист системасын артк күштүгү чорутуу-биле шуут туудуштары эртек чутула дээрин партияны экономикамыс плантыкамыс барымдаалар турар. Ои сорулган шийиртээр чутула ролу эртек оонаалык турар.

Ниятиде бүдүрүшкөс индустриалык дүргөсүлгөс бистиң ажы-агыйныктын планын системасы эртем-индустриалык, эртем-техниктик дөдөлүшүлгөс дүргөс-дир, күш-ажыктык бүдүрү

дөрткү арын ● 1976 ч. март 2

МОСКВА. Совет Эвилелинин Коммунисттик партиясынын XXV съездинде тураскаал кылдыр Владимир Ильич Ленин аттыг Төп стадиондун

Спорт ордунга спортчу байырлап болган. ЧУРУКТА: ол спортчу байырлаалдын үезинде. (СЭТА-нын фотохроникасы).

ӨГБЕЛЕРНИН ЧУРТУН ЭЗЛЕП...

Кыштын шыл дөг кылдар аял эргенинче малчы аалдарын чыгып оттур көрөңүн, арыг агаарга саң дорт көдүрүп үнгөн ак ишчигаштары бөдөй үзүп, чоорту астып тарап тургулаар. Чүс-чүс чыдарда туруп келген сүр биценердиг, бөдөй кара кашпадарыг Хоолу теминин хун бөдөр аринде, те-чүмкө казырадыр дешкешкен Хайракан даанын баарында катташкан-кайтташкан мал оларарыг хаватар, мыжк ийгиладар чоорту делгенеп келген.

Бо дээрте малчынын беш харагыг отуу Аракчаа Адыл-Баталаштын кыргай ала-өбө-лөрдүн чуртуп келген чурту. «О. Шынаа сохотун Ак-Чыраа салбырында анык хойжу аг-бүсө, Тыла АССР-ин Дээди Советинин депутаты Анфиса Тулушова Комбунун, О. Шынаа көдө Советинин депутаты Василий Александрович. Аракчаанын өскөтөрүн, ажалы-ишке дайыккан чурту.

Хайраканым чыгып баткан, чада салгап өлөөгө оларын чеке хураган, аял астырүп доруктурбаан дээр боор. Шала чыгып, чымыг бараным көрүп келген, хову-лол ак хар. көк дош хөвөөр чыдарда-ла. Хайраканым калыр мөстөрү карартыр бергенип калкан. Ишк-кө-сөң халдарынын баарында ошун шыммартыр көзүлүрүп, мага бээр-ле болгай-деп, Ак-Чыраа салбырын аркелеткен Дорук Назарович хөвөөр чок шымип чуталап озуруду.

Депутат өг-бүлөн малчы ажалыг бо хунте чедир тос чыл маңа уламчылал иелген. Василий Александрович болууга тускай автоматшанын быжыгалары алгаш чо-лаачылал, бодунуң брига-дырга бригадирлер ажалла-да турда Анфиса Тулушова сохотунуң хой баш хонш малчып келген.

Адыл-Баталаш кызмаан чон башыр болган Тыла АССР-ин Дээди Советинин депутаты Анфиса Тулушова депштинке таварыгта өвөс. Ажалы-ишкө кызмаан, малчы ажалында мергенжыл-тын оң кыштагына чедо берген кижж эскерип калар. Арыг-сөлүг, чымыг клетка-ларын хураган кыжаанын иштине доруга берген хура-галар сөзгө аажок, чайып кескен иогөн моондук сипенин догурады дайлап, амланнап чип, дөспөлдө

кучуп маан сүтүт шайын ба-рып ижип, турасында дешке-леп турлар. Бо хунтерде чы-лыг хураган кыжаанын иштине 287 хураганнар он-ча-менч өзүп, доругу ту-рар. Кышкы малчынын бө-дөкөнөн багай өвөс. 10 акжыг тоина сипенин, немед-де чөмөр-сула, чарба база дус бүрүң-бизе бар. Кыжа-ам чымыг. Одар-белчирин четтер кылдыр курлап алган ажаллап турарлар.

Депутат өг-бүлө партиянын XXV съездине болур төөгүт чыда, онту беш чыл планна-рын кууселди кырыптерин баштайгы чымында боттары-га бедиткен хурагаларын алган, сорул кирген ажаллап турарлар. Анык хойжулар төрүүр чүс баш хойдан чүс хураганна ажал ап, мал-дым баш санын чыдыр чок хур кыш ажалар, 15 тона сипенин белеткеп, кышкыча ошкыр. 1-ге чедир сөрүтү алар, кыштагы бедеткен, 20 тонна олект болуп алы-рын хурагалар. Ак-Чыраа салбырың чотун малчыны Шокор Бадыйны социалист чарыша кыгыртан.

Шалымын күш-ажылында ажалда малчын өг-бүлө деу-тат хурагаларын эки күсө-дөп, көдө Совет-бизе хара-жалыг доктаамал тууду кел-ген. О. Шынаа көдө Совет-инин депутаты Василий Арак-чаанын округуна 57 сохоту-чулар, 23 өрөгө, 12 малчын колашар төрүүр хойду 9 колашар бар. Төрүүр кола-шарлар 787 чак адылган ху-раганнар онча-менч доругу турар. Чамдык хой хой то-роон малчынар: Эмир Шоу-лар, Түлүш Буудай оларга 150-150 хураганнар онча-мен-ди.

Аракчаа сохотуларын доктаамал кезип, кышта-лашымы байдамын контрол-доп, чедер четтерин алере-ди, арта-сүмөзю малчы-нарга үргүтүп калып келген. Кышпаан келген көрөңнөп кыжааларыг малчынарыг күжүп калып алган, оларын коңтарып, хурап-суглаанын, ужуражыгаларын доктаамал кылып келген.

Чонунуң хундүктелди чаа-лып алган бо анык өг-бүлө-нүн элери чонуга ээлдик, чугаа-домакыг, чымыг көт-көдүг, шай-сүксүптү.

С. АРТЫНА,
О. Шынаа көдө Советинин күүсөмунуң даргазы.

Өрткө удур демиселди күштөлдирер

«Улут-Хая» сохотун ка-накчылары В. Акраа, И. Мо-гуш болган А. Хайыраа олар Арыг-Базы салбырында клубка январь 21-де турбалар канып ажалдаанар. Олар ажал сөөлүдө шала кы-рынга нинг турбалар арт-тырып калып, оозун кы-нап көрөйүн чоруй бар-ганар. Оон түннөндө, олар чорутканын сонда 30 кире мипута аринде-де сцена кы-рынга оттур чалбынжы хө-дөкөп, оон база бир би-чип үе аркен—клуб ам нире-най кыдыл өт кылдыр шалып берген турган. Ортту чүгө уш-так болганда хой күш-бизе жүжүрө. Орттун когаралын 2 муң ажал рубал болган. Бу-руудат кижилерге хараыса-га хулааткен.

Улут-Хем районда сөөлү үеде өрт болур чорук чалгыс ол өвөс, хунда-улам көвү-деп турар. Орттен чымын март айда Я. Иванов арттыг сохотун Халук сугага база клуб өрт-тенген. Ол өрттүн когарасы че-дир муң ажал рубал болган.

Өрттүн үнү каз турары-нын кол чыдаганары—чүгө оварыча чок, өрт камгалатынын бүгү дүрүмшө-ринде чедир салгылап турар-мында.

Кандыг-лаа албан организа-ция чөлдөргө өрт болу берген таварыгта ызаа ажаллап ту-рар кижилерин канчаар хөдө-лөпирин тускай планы болган иш хулар үер эжиктер база турар журулут. Ишдиг түбү-гө «Күш-ажылыг тосту» сохотун Чолураа клубун

уаус үер мыдыг эжиктерин дуй шал калкан, фойе да-чыштыр үер чүгө чангыс эжик бар. ол хирезинде ынаа кино үндүтүп турар чорук хы-налда үезинде илердеп. А бир өвөс фойеге өрт үе берсе кан-чаарыл? Ол дутайы сохотун директор эш Байчоруту-да, клубтун директор эш Чамы-ды-даа хурагетпейн турары элдеп.

О-ла сохоттарын машина-тракторлар пдыгында кывар-чаар материалдарын чөлдө-чүгөн артымшылдары арыг-далп алытканын, электри провоттар, кабельдерин ажи-лап турары өрткө уаур дүрү-нөри ыракта хажылып турар таварыгалар бар, өрт өжүрө-рөкөйдөр база чөлдөшөс.

Ол сохоттарын директор-лары «өрт болу берги дег бай-дал—ол өрт болу өвөс-тир» дээр хөдөңүг шөдөн олтурп ту-рлар.

Эрткен чымын «Найыраа» сохоттун директору шак ып-чаар шөдөн олтурп турда, га-ражк өрт хөдөңүг үнгөш, гараж болу он бир трактор-бизе калы орттенген болгай.

Ударас чак калыр. Часы-чалгыс өрткө конугт аймы-дыг. Ортке уаур дүрүмшө-ринде эл хажылар болза, өрт үнү бөдүрүнүп аймык бар. ычанган өрткө уаур демисел-ди өрт болбаанда баш уаур чө-рулар чугула.

И. РУБЦОВ,
Тыла АССР-ин ИХМ-ин өрткө удур кинизинин иже-мери.

ДОСААФ-тын VII Бүгү-а-зел сьезинин башта-рып амыдыралга боталдырар дээр ажал республиканын камгалат органдарында калыпкан. ДОСААФ органи-зациялары болган комитетте-ри партия, совет органдарын ууртудулаа-бизе чурттайч чоккуп ортузунга камгала-массалыг ажалдарын болган шериг-патриоттук кижилерин улам ижемейлөз. ДОСААФ-тын Кызыл хоорому болган райкомнар камгалап инти-дөлийн эге органдарынын ууртуту талды-бизе ажалын эжиктеп турар.

Камгалап интидөлийн эге органдарынын чурттайч чоккуп ажаллап, чурттайч ту-рар чөрийн айы-бизе тургу-зуп, башкарып турар. ылаң-гыя уаур бугурутегер, ту-дугар мөөңөттөнгөн чөлдө-де, сохоттарда ДОСААФ-тын доктаамал ажалдары эге ор-гандарынын тургузудаан. Олар комитеттерин дайыр баазы болу бергилөө. Олар-дын иштине ДОСААФ-тын Талды райкомунун составына калып турар Хову-Аксы суур-да камгалап интидөлийн эге

АМДЫГААШТАН ЭГЕЛЕП...

организациянын Барыш-Хем-тин райкомунун Ак-Довурак хоорайда эге организациянын онзалап айтты болур. Бо ор-гандары спорттун шериг-техниктиг ажалдарын тус чө-лдө чорудуп, бодунуң ажал-чорудугаа-бизе комсомол, профсоюз органдарынын биле быжыг харажааны ту-дуп келгенер. «Тыла коба-й» болган «Тыла диг-дуг» комбинаттары ажалынын-дын, туудт эргелөө-ринин тууду-сугарынын орту-зунга шериг-патриоттук тема-га лекцияларын номчулбөсө-дөларын чоруткан. Ол эге ор-гандары комбинаттары-нын ууртудугаа-бизе эвөс эвөс дуганы чедирп, ажал-чынарнын, маңагы ажал-тарын техниктиг билигтерин чедип алырдыга дуаалакып турар.

Бүгү-де хөй-ниги органи-зациялары-бизе бир дөмөй, ДОСААФ органдарынын боттарынын аразында соци-алист чарыштыг. Бо чарышка оскөдөрлөр дээр көргүзгө-рин ДОСААФ-тын Бий-Хем, Каа-Хем, Чөөн-Хемчик рай-комнары болган Кызыл хоор-ому чедип алганар. ДОСААФ-тын Бий-Хем рай-ко-

му (даргазы А. Луменков) камгалап интидөлийн кел-гүңүгө чыл дургууна хөй кижини немей кырып ал, чыла 500 рубал келгүң да-дымыр чымыр онзалдамын 715 рубал кылдыр ажал ботта-дырган. Ол ыпкан ДОСААФ-тын Каа-Хем райкому (дарга-зы П. Петрухтин) чугаа чартык чыла бөдөй районга 6 эге ор-гандарынын немей тургускан. ДОСААФ-тын Кызыл хоор-омунун (даргазы А. Ефимов) эге органдарынын ууртуту турары эки. Бо комитетте шугу 16.607 келгүңүг хара-тукан 150 эге организация бар. Наймсымалдыг ДОСААФ эге органдары камга-лаа-массалыг ажалдарга бо-лаш шериг-патриоттук кижиле-диге илөкөйдөп кырып, бугурутегерде, албан органи-зацияларда, школарда, дээр болган ортумак тускай өөр-дөлдө чөлдөргө хөй санын активке дайнып турарлар.

ДОСААФ-тын Кызыл хоор-ому ол ыпкан спортчу ир-гандарынын ууртуту эртте-рип турар. Эрткен чымын 13 кижини маршалдары органи-зация эргетер, ажал шугу 497 кижж кырып, оларын 92-ж

спортту разрядтарын дужа-ган Чугаа боталга марш-далаан бөдөй 8 удаа эрттиген болган оларга кырыккөң-нүн 60-ы спортчу разряд-дар болган.

Армита, ажалыга болган флотка дуааларынын эки ту-ра кытыккан партиянын эа-чегиз уаур чымынга мыл белеткедиз ужуражыг. Бүгү-өвөлдө социалист чарыкы-га кырып, онту беш чымын баштайгы чымын камгала-массалыг ажалдарын, шериг-патриоттук кижилерин күштөлдирер дээр бедиткен социалист хурагалары алган. ыла камгалап интидөлийн келгүңүгө 6 муңа эвөс эвөс кижини хураа алыр, өөр-өдөлдө чөлдөргө дайчылар Чөкөңтүг. Күштөргө болган уаус ажал-артынга хөй-хөй техниктиг билигтерин бе-леткөп, спорттун шериг-тех-никтиг көндөрчө хөй ажи-ктарын хараа турар дээр ыпкан чугула сорузгаларын айткан. Ол хуракта ажал-галлап боттанып эгелеп бер-ген.

О. НАМЧЫЛАК,
ДОСААФ Тыла обкомунун даргынын ораакчысы.

ЧАА ШИИ-«ИНЧЕЕК» Театр

Бистин республика колауу-на мал ажал-агылыг болган-да, малдын баш санын астыр-дөш чыл бугурууде-де ан-ды-бүрү хөмөгөдөри ап, өлчө уаур кижээтпейн салып турар. ылаңгыя хөй ажалын хөжүдөр та-лазы-бизе боттут хөмөгөдөри алынттылаан. СЭКП Тыла об-комунун Х пленумунга «Тыла» хөй ажалын улам ынаа хөжүдөр дутайын» чугаала-нып көргөн. Оон шийириг амыдыралга боттандырып эге-лөө. Бо үеге чедир аныктар-нын мал ажалыг хараа турар айтырыг чыны-бизе тургу-тунуп келген.

Чамдык хөмөгөдөри алган соопла сөөгү чыдарда, ылаңгыя хөй ажалынче аныктар хараа туттунуп, хоо-чу малчынарын орну со-

луп, оларын байлак арга-дуржуламын шийгөдөп ап турар алганар. А хочун хой-жуларын иштине анык-жарга дагыныкчы бооп, ол-ла ажалыгта арып каап турар-лар база хөй. Аныктарын хөй ажалынче хараа турдары—хунун чугула айтырыг боон артышкан.

Чолазын Кызыл-Эрик Бу-дакы ол чугула темага хажы-рышкан «Инчеек» деп ийи кө-жөтөп, алды көргүзүтүп ко-медия чоктаа чак бижип дооскан. Ону хөжүм-шн теа-трынын артистери белеткээп, чонга бараалашып эгелөө. «Инчеек» баштай-ла найы-сылалын чурттайчылар көр-гөш, сеткил хангынын иперек-тен. Ук комедияны анык ре-жиссер Сагыз Калр-оңа сена-га чөдөмчөлдөп тургускан.

Шийин тус-тус рольдарыга артистери шийип тургуса-ны-лаа таарымчалыг.

Инда хочун-лаа артистер, сүргүл дооскап, кол рольдар-га мырнай чач-чаа-лаа ойноп турар аныктар бар. ылаңгыя-жок кайы-лаа салгалын ар-тистери даанган рольдарыга көрүчүдөриг сеткилин хо-мугагып турар.

Алыг Абалакович—орденин доочун малчин (А. Такай), Чамза Чалбаева—оң ка-ды-мы Мадыр не (Е. Кенде-биль), Чаралтаа—оларын хөйер уруу, ортумак шко-ла дооучуу, комсомолчу му-ракчы хойжу. Бо кол ма-ды-рынын ролон Кызылдын уран чугу ушкыдөдө чокта дооскан Ооржак Анза көрү-чүдөриг кижээтпейн хараа ту-да бээр бугуруудиз, эки ой-

нал турар.

Массалыг сценанын кыр-жыкчыларын санаага, кол рольдарга ийитил-бизе сес артист ойноп турар. Чолагыч К. Будажынын хунун эи чугу-ла темаларынын бирөөнчө бижитинген «Инчеек» деп шийин көдөңдөп ажал-ишче-лери ам удаас көрө бээр. ы-чанган ук шийин укшын баш уаур мада таймырла-зын, а оң дутайында көрү-чүдөриг сават-опалын маңал тур бис.

Н. ТУЛУШ,
ЧУРУКТАРДА: «Инчеек»-бизе көргүзүп (балы артистер). Он таланында чурукта Чаралтаа (А. Ооржак инчеек-тиг) болган Борбаа—орту-мак школа дооучуу, хойжу (М. Дарый) олар.

О. ОХЕМЧИКТИН фотолары.

БИР ХУННУҢ СЕМИНАРЫ

«Торгалыг» сохотун те-өлүтө СЭБЛ-ин өтүр райкомунун пропаганда болган агита-ция кылдыг агитаторларын, политинформаторларын бол-ган пропагандистерин се-минар чоктаа эрттирген. Анаа сохотун бүгү салбыраары-

нын, бунтадаларынын, Торга-лыг ортумак болган Чаа-Суур-нун сес чыл школаларынын, экилте участогунун, хараылаа салбырынын болган орук че-ринин агитаторлары, политин-форматорлары 70 ажал кижж кырышкан. Семинарга яны-бү-

рү темаларга 4 лекция номчу-тунган болган тус-тус пропа-гандистер, политинформатор-болган агитаторлар боттары-нын арга-дуржуламын солук-канынар.

Семинардын эрткенинин ду-гайында боттарынын бөдөлдө-

рин болган политинформатор, пропагандист болуп ажаллап келген үезинде чымын арга-дуржулаарынын дутайын пропаганда Т. Саидан, С. Селен олар чымылганга чугаалап бергилөө.

М. ДАНЗЫН.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

МАРТ 3-ТЕ

МОСКВАДАН	18.30—Музыфильм.
8.30—Медальер.	18.40—Телемөдөдөр.
8.30—«Амилатарын адресте-ри».	18.55—Документалдыг фильм.
9.35—«Театр ужуражымын-кынары», Ойнут.	19.55—«Беш чыл планын—хуусаа бетинде», Дам-чымыл.
11.00—«СЭКП-ин XXV съез-динин хун демдегел-ди», Ойнут.	19.40—Телемөдөдөр.
11.30—«Эртен—бөгүн», Ой-нут.	19.50—Чаралар, реклама.
12.00—Уругтарга фильм. «Ти-мур болган оон коман-дамы». Уран-чөтөн фильм.	20.00—«СЭКП-ин XXV съез-динин хун демдегел-ди», Ойнут.
13.15—И. Штраустун вахста-ры. Москвалыг күрүө филармониянын ака-демиктиг симфония ор-кестри күүсөдир. Ой-нут.	20.30—«Спортлото» тиражы. Ойнут.
13.50—Киножурнал.	20.40—«СЭКП-ин XXV съез-динин десаттары-бизе ужуражымын-кынары».
14.00—«СЭКП-ин XXV съез-динин», Ойнут.	21.00—«Амилатарга музыка кескелер», Экилдер балкынын Колонна-лыг залында онут дамычыла.
15.00—«Амилатарга музыка кескелер», Ойнут.	21.55—Документалдыг онут телефильмин баштай-гы көргүзүлгөн.
15.55—Документалдыг онут телефильмин баштай-гы көргүзүлгөн.	23.00—«Уе», Информастыг программа. «СЭКП-ин XXV съездинин».
17.00—«Уе», Информастыг программа. «СЭКП-ин XXV съездинин».	00.00—01.45—Футболга Евро-па чемпионнарынын кубогу дөш. «Дипло-ма» (Киев)—«Севт-Эттен» (Франция). Сиферо-польдан онут дамы-чыла. Часарла —«Спортлото» тиражы.

АГААР

Бөгүн республикага агаар өскөртөчө болур. Барыны чүк улаанын хунун дүргөн секундла 5—10 метр чедер. Агаарын температура-зы дагыг чөлдөргө 3—8, өскө артыгарында 12—17 градус соор.

Кышга элр булуттаар, чабас. Барыны чүк ула-нын хунун хаттын дүргөн секундла 5—10 метр чедер. Агаарын температура-13—15 градус соок болур.

Редактор В. С. ШАРАВИН.

КИНО

МАРТ 3-ТЕ

«НАЙЫРАЛ»: «Ак буудал» 2.30, 11.25, 13.30, 15.15, 17.10, 19.05, 21.00 шактарда.
«ПИОНЕР»: «Оолдар фронтке хал оран» 9.45, 11.25, 15.30, 17.10, «Ивановтарын өг-бүдөс» 13.05, 18.50, 21.15 шактарда.
«КАА-ХЕМ»: «Илчу-чугулу отуу-Волны» (2 серия) 15.00, 17.40, 20.30 шактарда.
«ВОСТОК»: «Сөөлүг ужуражыга» 15.00, 18.40, «Бизан Мо-сква» 16.50, 20.30 шактарда.

Чаа кинону көрүңөр

«Мосфильм» студияга Юрий Нагбинин сценарийга Агаар Алексей Салтыковтун режиссерлап тургусканын «Ива-новтарын өг-бүдөс» деп оң-күг чаа кино республикага киноокрааттарында үнү эге-лэп. Бодунуң ажалы-иш

шымы, бугуруудиз күсөдөп чорур ажалын кижини ат-алдырып, арып-пүрүтө кинону тураскааткан. ылаа кол рольдары Николай Рыб-ников, Нонна Мордюкова, Александр Хмыль, Алла Лари-онова олар ойнаа.

СЕМЬЯ ИВАНОВЫХ

Редакциянын АДРЕЗИ: ИНДЕКС 667000

Кызыл, Шетиники-Кравченко кудумчуу Бажы № 3 ТЕЛЕФОННАРЫ. Редакторун 2-24-63, редакторун ораакчыларынын 2-35-24, 2-31-75, пропаганда кылдызын 2-31-75, чарысалагыг секретарынын 2-23-54, партияг амыдырал кылдызын 2-37-13, кудугура кылдызын 2-23-54, чөдө ажал-агыг кылдызын 2-21-47, үзөтүр кылдызын 2-22-64, чааа кылдызын 2-41-27, информация база совет тургудат кылдызын 2-20-60, корректорларын 2-27-41, бугурагынын 2-50-22, солук келбей барганга 2-32-75 телефонче халтаар.

Тираж 1684 ЧАТЫГ № 646.

СОЛУН НЕДЕЛЯДА
6 КАТАП УНЕР

ШЫН

Өртөө

(СТА-мн. ДОУХОВНИКАМ).

ПОЛИТИКТИГ. АГИТАЦИЯНЫ — БЕДИК ДЕНЕЛЧЕ

Шың

РЕПЕТИЦИЯЛАРДА

Моол Арат Республикасынын уран чуул талашчыларынын бистин республикада турганга чейин келген со- лунга бизмиз болгай. Олар ам «Саян» ансамблдин репети- цияларында киржи, моол ырлар, танцылар белеткежиринге дузалайып туралар. МАР-нын алдарлыг артизи З. Цэрэ моол белгаш тыва ырлары, танцылар музыказын оркестро- ге таарыштырып турар. Ансамблдин уран чуул ууртукчу- зу Р. Лесников-биле нады танцылар тургузуп турар балет- мейстер Б. Лхаасурен болгаш хейнүң ырынга моол ыр- ларны вередип турар хармейстер Т. Насанбуян оларнын ажылы-ла хей. Алы-дуумалышкы Моолга тураскаатан моол ырларыг, танцыларыг чаа программаны «Саян» ансамбль удавас көрүкчүлөргө бараалгадыр.

ЧУРУНТА: танцы белеткелинин үзүм (сологай талазында), «Саян» ансамблдин уран чуул ууртукчузу Р. Лесников, МАР-нын алдарлыг артизи З. Цэрэ, балетмейстер Б. Лхаасурен (сологай талазында) репетиция эрттирип туралар.

А. ЗАЙЦЕВИЧ фотолары.

Чогаадыкчы иштиң кижилери

Кады тырттырып чораш...

РСФСР-ниң болгаш Тыва АССР-ниң улустуң артизи Мак- сим Монгушкунвич (биске Мак- симович) Монгуш-биле «Дерсу Узала» деп кинону тырттырып турар уеде танышкан мен. Ол чаагай сеткилдиг, кайгамчык ашылгыр кижин-биле танышканымга өөрүп чоруйм мен. Дерсу Узаланың ову-хавирин тур- гусар дээш оңк уйгу-чыдым, амыр-дыш чоң берге, ынчал- за-даа аажок сонуурганчыг ашылын барык бугун чыл иш- тинде хайгаарып, кинону тур- гусарынга кирмир аргалыг болган мен. Сонуурганчыг чу- велч чүл дээрме М. Монгуш-би- ле делегейниң кино уран чуу- лунун база бир суралыг дээш режиссеру Акира Курасава-нын ажылдап турганы бөлүр. Эки- ранда Дерсу Узаланың ол же- нелдеги ашылдыкчынын хө- нүгө таарышканы М. Монгуш- туң чогаадыкчы чедикши-нин- ниң херечиси болур.

Кинонуң тырттырышынын чамдыкта киночү берге бай- далдарга эртип турган. Сөөк- тү оттур шаап турар соок ха- тыгга-даа, суг чаштырар ма- шиннага шээни кичи кадырлы турда-даа тырттырып, а чам- дыкта хүн карза көстүрүп на- мап ора хүнээрди-даа тава- рыштырган. Максим Максим- ович ол бүгүнү шидымын эр- тип, хөлүгү, ашылгыр чоруун чидирбей келди.

Кинонуң бир онзагай айыл- дыг, сөлүм чери «Танема ке- мишкен» деп эпизод болур. Ында Арсенев биле Дерсу Узаланың олурган салын шалкын агым хеминиң ортузун- че апаргаш, адаанда умарга чуура шаар деп бээр. Арсенев- ти Дерсу суге андара ийди- тер, озу шити үнү бээр. А боу умарга чүгүл чөтпейн ча- да салган талааш, сугдан уш- тунуп калган чыдар терен бу- луумдан туттунуптар. Арсенев ашылгырлар-биле нады Дерсу- ну оон айттышканынын азу- гаа суган шити аар. Ол бу- гу кинога сөс-ле минута ургун- чүзүр. А тырттырып турда ол чартым айны негези. Ол эки- золту Ольга өштүн чогунда Авакумовка деп шалкын ааг хеминге сентябрьда тырттыр- ган. Арсенев (Юрий Соломин) болгаш ашылгырлар хемини эрки-биле өй ийик-хептиг та- чеме катан маанишчилер. А Максим Максимовичке чүд- ден-даа берге болган. Салдан та наш катан халаан кижи. Бир-ле чүгүл чөтпейн базар тур- ду. Сал чок болза бугунтан чок- чок болза таагыр ыран эртер. Ынчал баарга Максим Максимович соок суге хей- ле шурап турган. Ындыг шу- раашканынын бирээзи че- дикшиниг болган. Ол бугун- ту так кусталташ:

— Ыштан умур! Ону ба- ла!— деп ашылгыр, азын ылышты умурарын, ланчаар багыларын мине, айтып тура сугта үлө-ле болган. Ыштыг багылаш багыраага база чок болза чакыс баар, чок болза ушман төрөккө шутт ылдыты- нып лээр. карз шугу турау. Ынчал-за-даа Максим Макси- ович ол бүгүнү шыаап эртин. Оон ашылгыр көрүкчүлөр ре- жиссеру кижиин бойдузун сүлүгү күштер-биле демисе- линге бадыгарын. оон бойу-су- биле тулуш харылаалыны

Бичиилерниң ДЕТКИИР

Каш хонук бурунгар маан ады харым бичи уруум: —Сылдыр чүгө черже бам келбес, дээрде мыртынын ту- рарып, атай?—деп айтырып салды. Харылаар айын тып- пай:—Ол нарып чүвө-дир, өөс бергем биле бээр сен, уруум. —деп калды.

Бичи кижилерин сонуур- галы, оларын долгаалдыр турар делегейиң тайгаарып, билип аи- торуру черде сонуурганчыг. Шына-ла, чүгү-даа өрү ок- таптар болза черже бам кээр, а сымдыр чүгө кээр дүшпөс турарып? Ону кавчаар харылаарып? Билдинтер, че- диктер харым берип ашыл- даалыгыга хейле-ле бодумга шыгыгып калдым.

Бичи кижилерин хун бүрү- өзүп, оларын аажы-чачы, бү- жүжү база өскөрип турар, оон-биле кады ала-ненин ха- рыскалганы улам угалдып, са- гым салыр чүгүдө-ле хой алаар. Бичи кижини кижиле- рин төртүтүп, хундундег өгөлөр деп чүвө пелотонка- лан маргалдаа чок дүрүмү. а бичи кижилер ооролон, кижиле- рин тургаш, уагу уластар боттары база-ла ооролон тур- рар деп чүвө база билдинтер. А чаш кижини баштайг чөмгөрүн, ажаалдашын шып- тоорулары, хун чүрүмүгө өө- рөткөп, вегетатив болза, каш чыдар эртер, оларын ийити бугуруу канчаар тур- густуну турарыгча сакшы салып, уруугун төпчү чок «Чүгө» деп айтыртыларыга харылаар, кады ном пом- чуур, чүрүр... ужуруг бис.

Частын баштайгы байырла- ды—Делегей хөдөөкчелери- нин хуну маргаш 8 коопшун- лап келген. Ол хун хөдөөкчелерге байыр чедирип, «Ба- ыраалды» унгаруушканын лотерея биледип беленке бээ- рин унгар.

Олчандык билеттерге тава- рык чүгүдөр: «Жигуан», «Мокшич», «Запорожск» ав- томобилдер, панишолар бол- зор.

Кижилер бүүрөктөри оорга сөөгүнүн ийи талазы ужулда кылды чат-бизо шиптынгаш чыдар ийи аажып ортап бо- лур. Чогуу-на ычпашгы ты- ва удузугуң агай шиптыне бүү- рек деге деп чугалажыры- даа оогулда. Ол болгаш сы- ний, сидик үндүрер ортанар- биле кады кижинин ортанар- зынын база бир кол сиссте- мазын тургузуп турар. Бугу- лут-ла бүүрөктө сидикти ыт- гап үрдүгүр турар болгаш хун эргилдешкени үзүмдө ытталып үгөт чүгүдөр бүү- рек диктиштыр уур Бүү- ректер кижини маг-бодуу- да суук чүгүлөрүн, хан ар- гилдешкени шип хемдөлдүгү туру турарын диктиш, тем- ператураның чогуур хемдөлдү- гүгү болууруна база хемдөлдүгү турар. Кислоталар, глюкоза- лар, антикилер болгаш гор- моныларын организмге чо- гуур хемдөлдүгү турарына база уагу рольду ойлап ту-

раа, ол хире сонуурганчаа чо- раан хиреле өөредилтеге суу- дулашкыны муудуу, сонуур- галы чавызып калганын база өскөргөдөр бис. Ам кээп хуу- раан-биле ажаар хан көр- үш, ажаар, ажаа, кадыг час- тырып болганын шугузуу өгө- лөр бис. Чыдааганы чүдөл? Ой чыдааганы ычын-бүрү бо- байн аар. Ынчал-даа кол чыдааганы — кижининдегиде канлыг-бир частырыг болга- нында, чогуур үзүмдө уругуу диктишкени баштайгы үзүмдө өскөргөйи эртерилекинисте. Ам кээп оройтаан болур.

Уруугарын чавындаа тура аажы-чачында, бодолында би- чин-да өскөргөшкенин өскө- рүп көөр. диктиш, өй-шаа- га үнөлөр ужурут. Уругуун бодолында, сакшы-сеткилде өскөргөшкөни өскөрип көрөс чорук — оа кижини- лдегиде частырыгың эгел- гай бис.

Бир калай бир диктор кижиле- рге темазыга диктиш болу- турун турган, кижининдегиде кол-ла чүвө—үе. Ашыл оор- лунде дүрөгүн башкыларга- ыраа, уругтарынгаре дала- жылар» деп чугалажыны бо- ла сактыр мөө. Кижининдегиде канлыг-даа ычынды кыла- гар чок, кижининдегиде кан- лаа төмөк деп чүвө билдин- гар болгай.

Лекторуң уругтарге дала- жылар, уругтар кижининдегиде хой кичээтөйиң, хой үе-шакты үндүрүр деп кы- гырын мырнайып жор уткы- ны-биле күзөп аабас-даа бо- зуусса, ында черде эки уткы

«Байыраалды» лотереязы

чоорганлар, фабрикага аргаап хеместер, а оа ышкан 1-ден 200 рубль чедир акчалыг ой- гон ашылгырлар бис.

Шипты-биле эл-хөдөөкчелерин 832554 болгаш ашыл- гыны ашылгырлар бис.

Лотерея билеттерин ажаа- лар.

Айтырыңар, харылап берээли

БҮҮРЕК ААРЫГЛАРЫ

Эркин районнуң чурттайчызы эш Б. Найбы болгаш еси- даа аштер бүүрек аарымын дугайында, оң канчап тыттып кээрин, ону канчаар эмирини тайылбырлап бээрин дилээн ча- гаалары «ШЫ» салучке чоруткан.

Республика эмгектегинин урология салбырынң эргелени- зи Д. К. Балчир-оодук сумезин моон агаанда парладымыс.

Кижилер бүүрөктөри оорга сөөгүнүн ийи талазы ужулда кылды чат-бизо шиптынгаш чыдар ийи аажып ортап бо- лур. Чогуу-на ычпашгы ты- ва удузугуң агай шиптыне бүү- рек деге деп чугалажыры- даа оогулда. Ол болгаш сы- ний, сидик үндүрер ортанар- биле кады кижинин ортанар- зынын база бир кол сиссте- мазын тургузуп турар. Бугу- лут-ла бүүрөктө сидикти ыт- гап үрдүгүр турар болгаш хун эргилдешкени үзүмдө ытталып үгөт чүгүдөр бүү- рек диктиштыр уур Бүү- ректер кижини маг-бодуу- да суук чүгүлөрүн, хан ар- гилдешкени шип хемдөлдүгү туру турарын диктиш, тем- ператураның чогуур хемдөлдү- гүгү болууруна база хемдөлдүгү турар. Кислоталар, глюкоза- лар, антикилер болгаш гор- моныларын организмге чо- гуур хемдөлдүгү турарына база уагу рольду ойлап ту-

рам. Ындыг болганда бүүрек организмдин шипкы сред- азын төп кээз бооп турар, ычпашгы кижинин бугу ор- ганизминин аарыглары бүү- ректен аам бүүрек аарым өс- ке ортанарыг бижыг, ка- дым бийлашылда хамаар- ныр. Бүүрек аарыгларынын тыткын келер чыдаагына- ында, хөдөөкчелерге аа- гыны болур. Оларга пелот- нефрит, бүүрек туберкулезу, бүүректин диктишкени, ыжар, кудулар аарыглары болгаш оон-да өскө аарыглар ха- маарык. Оон агайда бүүрек мөгүлү-суу-биле, тетрахор- метал, хлораттай дөп ышкан аметал аймаа-биле база оон- да өскө фибрит болгаш химикат-даа чүгүдөр-биле хорланганын база болур. Ки- жи доларга, аш-шакка азым- даа база бүүрек аарым тыткын болур. Бүүрек аа- рын микрофтор база тыткы- дырар. Бүүрек аарымын

ТУРИСТЕР КОНКУРУЗУ

Ажымачи чоңуун болгаш өө- рөшкени ашылгырлар дик- тирин, тургустарын ашыл- галы, диктишканын, олар- ның бодусуа хумагалыг ха- маарыгын болгаш тургис- тиң организминын ашыл- гы дугайында чырыткан бо- зур.

Эл эки материалдарын ша- наары-биле он шаңнады тур- гускан:

Бирги бир шаңнаа — 100 рубль;

Ийги бир — 75 рубль;

Ушкун — 50-50 рубль;

Беш мактаа шаңнаа 20-20 рубль;

Конкурсуа чогаадыкчы кол- лективтер, чогаалчылар, жур- валистер, фотопортреттер, ашылгыр болгаш калза кор- респонденттер, туристер ки- рип болур. Бижээп матери- алдарын, кинофильмдерин, тырттырган болгаш чурал чурк- тарын республика солунна- рын редакцияларыгче, теле- видение болгаш радиого чору- дар. 1976 чылда үгөт эки шаптыр материалдарын шипан-мактары-биле Тыва АССР-ниң Журналистер эл- дегинге бо чылдың декабрь 15-ке чедир киирер.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

МАРТ 4-ТЕ МОСКВАДАН

8.30—Медиадер.

8.30—РСФСР-ниң Күрүмдүгү уур хонук окрестри- ның концерти. Оңут.

9.00 — «Мийик-харагынын чаабыраак». Доку- менталдык оңут теле- фильми.

9.30 — «Останкинода концерт студиям чаап тур». Оңут.

11.00 — «СЭКП-ниң XXV съездинин хүн демдегел- ды». Оңут.

11.30 — П. Чайковский. Фор- тиссимо биле оркестро- ге бирги концерт. Де- легей концерттарынн лауреады В. Крайнев, Топ телевидениениң болгаш Бүтү-өлөөл радиоууну симфония оркестри күөсүлөр. Ди- рижер—М. Шостако- вич.

12.05—Футболга Европа чем- пионнарының кубогу. «Динамо» (Москва) — «Сент-Этьен» (Фра- нция) Симфониалдык оңут диктишылга.

13.35 — «СЭКП-ниң XXV съездинин делегаттары- биле ужуражыныкы- лар». Оңут.

13.50—Киножурнал.

14.00 — «СЭКП-ниң XXV съездинин» тиражи.

15.00 — «Спортлото» оңут.

15.15 — «Директа» киноме- дия». «Час». Ура-че- чен фильми.

17.00 — «Уе». Информастыг программа.

КЫЗЫЛДАН

18.00 — «Хемдөлдү». Уругтар- га диктишылга.

18.30 — Музыффилм.

18.50 — Телемеддер.

19.05 — «Человек и его мир». Документалдык фильми.

19.15 — Телемеддер.

19.25 — «Адрес: Кызылдык теледундун». Дам- чылдыга.

19.55 — Чаралдар.

20.00 — «СЭКП-ниң XXV съездинин хүн демдегел- ды». Оңут.

20.30 — «Кубанын» Күрүм- ниң улусчу хорунуң концерти. Оңут.

21.45 — «Директа» киноме- дия». «Час». Ура-че- чен фильми.

23.00 — 01.45 — «СЭКП-ниң XXV съездинин делегата- рына» концерт. Крестидин Съездлер Ордуудун оңут да- мчылдыга.

да 3—7 метр чедер. Агаарын температуралык диктиш чө- рөге 3—8, өскөргөтө 10—15 градус сооп.

Кызылгы элдер бугууттар, хар чагас. Чөөн чүк утга- нышканынын хаткы дүргөни секундлаа 3—7 метр чедер. Агаарын температуралык 10—12 градус соок болур.

Редактор В. С. ШАРОВНИ

КИНО

МАРТ 4-ТЕ

НАЙЫРАЛ: «Ан бугаа» 9.30, 11.25, 13.20, 15.15, 17.10, 19.05, 21.00 шактарда.

ПИОНЕР: «Оолдар фрон- ту» 9.45, 11.25, 15.30, 17.10, «Алгы-башка бар- ган дээр» 13.05, 18.50, 21.15 шактарда.

КАА-АМ: «Ниваонтарын өг-буга» 15.00, 18.50, 19.40, 20.30 шактарда.

ВОСТОК: «Чалдыгып чор- чорук» 15.00, 18.40, «Оттиснес метте» 16.50, 20.30 шактарда.

Кызыл КАН-инин Витаслав Васильевич Маслову адига- та тымыскан ВВ серийлыг 145600 дугаарлыг чолалыг шип- ытталыгын чиктепкени ужурудан ону күш чок деп санаар.

Кызыл КАН-инин 1973 чылдың ноябрь айда Таваалжип Сарпидекевич Оюну адига тымыскан ПБ серийлыг 467515 дугаарлыг чолалыг шипытталыгын чиктепкени ужуру- дан ону күш чок деп санаар.

Редакциянын АДРЕЗИ: ИИДЕКС 667000

Кызыл, Шетинкин-Кравченко кудумчуу, бажы № 3 ТЕЛЕФОНАРЫ. Редакторуң 2-24-63, редакторуң оралкыларынын 2-35-24, 2-31-75, пропалганда калдыгың 2-31-75, харыскалгың секретарынын 2-23-54, партияны аамдыраа калдыгың 2-37-13, культура калдыгың 2-23-54, соду аам-агы калдыгың 2-21-47, улусту калдыгың 2-22-64, чага калдыгың 2-41-27, информация база совет тургузуп калдыгың 2-20-80, корреспондтарынын 2-27-41, дугааларынын 2-50-22, солун калдыгың барганда 2-32-75 телефоноч диктар.

Тираж 16844 ЧАЛЫГ № 647. СОЛУН НЕДЕЛЯДА 6 КАТАП УНЕР

СОВЕТ ЭВИЛЕЛИНИҢ КОММУНИСТИГ ПАРТИЯЗЫНЫҢ XXV СЪЕЗДИЗИ

Бүгү чурттарның пролетарийлери, каттыжыңар!

ШЫН

СЭКП Тыва обкомунуң, Тыва АССР-ниң Дээди Совединиң болгаш Министрлер Чөвүлелиниң органы

№ 55 (10040)

1976 чылдың март 5, пятница

1925 чылда үндүлүштүнгөн

Өрткө 2 жеп.

СЭКП-ниң XXV съездинин саяганы өндүр улуз сорулгалар-биле сорук кирген совет кижилер коммунист тургузуушкунуң улуз чаагай программаны амыдыралга боттандырар деп чаңгыс эптиг чүткүлдүүн илергейлеп турар.

Эш А. Н. Косыгинниң түңнел сөзү

Эштер делегаттар! 1976—1980 чылдарда Совет Эвилелиниң улуз ажыл-агыйың хөгжүдериниң кол утланышкындарының төлөвилелиниң кийинки чартык ай үрүтүлүп келген буюрду-ла бүгү улуздуң чугаалажып көргөніниң түңнелин бөгүң сөзүң үндүрүп турар-дыр. Бо айтырылган талазы-биле съездиниң хулаап азыр апар шийтпирери бистин ийгилиги-биле амыдыралыңа канчаар-да аажок улуз үзүр-хулаалыг болур: социал-экономикалык политика-ны, чаа беш чылда коммунисттериниң материал-техникалык базанын тургузар талазы-биле партияны болгаш улуздуң бүгү ажыл-чорудулганын тодаргай утка-шынарын ол шийтпирлер тодыртайлар.

Бистиниң Пленумуңа база ССРЭ-ниң Дээди Совединиң сессиясында кийрери эргежок чутула. Чаа беш чыл планынче бистиниң кире турарымыс ажал-агый ажыл-чорудулганын масштабын болгаш ажал-агый чорукту база шынарын бүтү деңгээл-биле билириниң сорулгалары-биле тодыртайлар оон онзагай чүтүлдери барым-далааш, улуз болгаш нарын ажалыг кылдыр болгаш план төлөвилелин ылап доктааткан хулааларында кылдып тургузар ужураар. Улуз ажал-агыйның бүтү аенозариның ылаалыг болгаш деп-дески ажал-чорудулганын ханды-ларыны чугула негеделериниң бирээни ында болуп тур-гар.

Съезде чугаалажып көөрү-биле Топ Комитеттин кийрени кол утланышкындарының төлөвилелин съезде сагал берген бүтү эштер чаңгыс эп-сепкилдиг деген болгаш анал бедик үнөзөшкүни берген. Съездиниң комиссиянының хулаап алган аналдары-биле калы төлөвилели делегаттарга үзеп берген чүс. Кол утланышкындарының төлөвилелин чуртка чугаалажып көргөніниң шыраыңа эгизден турар партияны Топ Комитетиниң чорудуу келген улуз ажыл-агыйны күнүлүк өл документте плантыңа хевир-биле илергейлэ. Политбюроңуң тускай комиссияны съездиниң мурнуна-ла тургускан турган, ол комиссия ТК-ның төлөвилелин-ге эвилелдешкен республика-ларны Компартияларының съездилеринге, партия конференцияларына ылап үндүр-гөд, паралаага паратынган саяалары болгаш хамааты-ларын чугаалажып көргө-н. XXV съездиниң делегаттары-ның кийркен саналдары-биле калы ТК-ның төлөвилелин-ге чугаалажып съездиниң ко-миссияны даямчылы берген, ук комиссия чугаалажып чугаалажып көргөн болгаш сиз-дерге бадылаары-биле кий-рип турар.

Бистер беш чылдың кан-чаар-да аажок улуз сорулгаларың күөсүр талазы-биле ажалыг органнаставышан, ол сорулгалар онгу беш чыл-да бистини чуртувустуң бүтү ажалыг чоннарыны чугаала-жыччү идеяны доктаа-мал үндүрүп буюр дээш эрге-жок чутула бүтү-ле чуга-дерин кылдыр ужураар бис. Бүдүрүлгө коллектив бү-рүз онгу беш чылдың онал-дарын чедикшиңниң күт-сөдирге бүтү күткөрин саям (аалыш чачаашыны), партия-ның кийизикени ажал-агый, инженер-техникти болгаш ад-министративти калдыр олар-нын мурнуна салдырган чаа сорулгаларын бедикте тур-гар. экономика, эртем-тех-никти болгаш социал депши-лериң орун-биле бистини Тора-н чуртувустуң дүргөн шы-мачылыгыңа чаа болупар ар-галарың совет эртемнелер ажалыг дээриниң магады-ламы болгаш, совет улузун по-литиктиң чаңгыс ая, ажал-агый ажалың, колхозчу тара-чынарын, интеллигенцияны эрге-ажыктарының болгаш ажал-чорудулганын бистини чоруп болур. (Аалыш чачааш-ны). Бон чылдың чедикши-кпирини хулаап-де мергежи-лдиг органнаставышан ажал-агый, бистини ажал-агый ажал-чорудулганын бүтү-ле учас-токтарыңа ажал-херекти хари-салгалың-биле көөрү-биле, күрүңнел болгаш күш-ажалың сагыла-чуртун шыгың сагымың-биле, соци-алист чарыштың база күш-ажалың коммунист дүзү-биле көөрү дээш шымаашкыны калбарылыштың-биле шийт-пиреттиң.

Делегаттарга үзеп берген документте кийрени барган ажал хой саналдары болгаш негеделерин төптө болгаш чер-терде чоруту хамаарыш-кан органнар чугаалажып көөр болгаш боттарының хире-чегерин-биле практикти ажал-агый барымдалар апар.

Бистини партияны Топ Комитетиниң Чыгыш секре-тары Леонид Ильич Брежнев-тин илеткели, съездиниң ху-лаап азыр кол утланышкы-ндары улуздуң боттанды-рышан, бон чыл планын ажал-агый кылдыр чорук айларда дээрары болгаш ол чугаала-жып көөрү-биле СЭКП Топ Ко-

миссияны, тулгу, өөредилге черлериниң, колхозтар-ның, совхозтарның коллективтери, Совет Армияны болгаш Флотуң дайынчылары изиг байырың чеди-рип, боттарының күш-ажалыг чедикшиңнериниң дугайың дыңнадып турарлар.

Совет Эвилелиниң Коммунист партиязының XXV съездин март 4-те Москвага, Кремльдиң Съездилер ордузунга бодунун ажалың үргүлчү-лээн.

Съезд хүн чурумунун дараазындагы айтырым-че—партияның төп органнарын сонгуурунче кирген.

«1976—1980 чылдарда ССРЭ-ниң улуз ажыл-агыйың хөгжүдериниң кол утланышкындары» деп СЭКП ТК-ның төлөвилелин талазы-биле Совет Эвилелиниң Коммунист партиязының XXV съездининиң ДОКТААЛА

1976—1980 чылдарда ССРЭ-ниң улуз ажыл-агыйың хөгжүдериниң кол утланышкындарының дугайында ССРЭ-ниң Министрлер Чөвүлелиниң Даргазы эш А. Н. Косыгиниң илеткелдиң дыңнап, чугаалашкан, Совет Эвилелиниң Коммунист партиязының XXV съездиниң доктаадыр:

Бүгү улуздуң чугаалажып көрүлгөсү чоруп турарының үзүндө долу чүүлүдүгүнүшкүңүң алган 1976 — 1980 чылдарда ССРЭ-ниң улуз ажыл-агыйың хөгжүдериниң кол утланышкындарың бадылаар.

Кол утланышкындарың үдүртүлгө болдурган, ССРЭ-ниң Министрлер Чөвүлели беш чылдың чылдарының аайы-биле болгаш ССРЭ-ниң министерстволарының, ведомстволарының база эвилелдешкен республикаларың аайы-биле 1976 — 1980 чылдарда ССРЭ-ниң улуз ажыл-агыйың хөгжүдериниң Күрүңнел беш чыл планын ажалдап кылырын хандырар.

СЭКП-ниң XXV съездинде, эвилелдешкен республикаларның Компартияларының съездилеринге, партияның край, область, хоорай болгаш район конференцияларыңа, партияның эге организацияларыңа, ажалыг чоннарың хуралдарыңа болгаш парла-гага, а ол ышкаш ажалыг чоннарың, колхозчуларның, инженерлерниң болгаш техниктерниң, эртем болгаш культура ажалдакчыла-рының чагааларында кийркен саналдарың онгу беш чыл планын ажалдап кылып турарың үзүндө көөр.

1976—1980 чылдарда ССРЭ-ниң улуз ажыл-агыйың хөгжүдериниң Күрүңнел беш чыл планының төлөвилелин ССРЭ-ниң Дээди Совединде 1976 чылдың сентябрьда көөр кылдыр ССРЭ-ниң Министрлер Чөвүлели кийрер апар.

Социалист экономиканы хөгжүдериниң чаа беш чыл планын ажалдап кылырын болгаш боттандыраарың СЭКП-ниң XXV съез-дизин бүгү-ле партия, совет, профэвилел, комсомол болгаш ажал-агый организацияларың ажал-агый, политиктиң эң чугула сорулгалы кылдыр санады.

ИНФОРМАЦИЯ ДЫҢНАДЫГ

Совет Эвилелиниң Коммунист партиязының XXV съездиниң март 3-те кежээки хуралыңа чү-ве чугаалаан эштер: П. С. Федирко — СЭКП-ниң Красноярск крайкомунун бйри секретары, А. И. Костушов — ССРЭ-ниң станок туудуун болгаш инструменталдыг үлөтүрүүнү министр, Е. В. Шапова — Куйбышевтин «Россия» деп шоколад фабриказының директору, М. П. Трунов — СЭКП-ниң Белгород обкомунун бирги секретары.

Съезд «1976—1980 чылдарда ССРЭ-ниң улуз ажыл-агыйың хөгжүдериниң кол утланышкындары» деп илеткел талазы-биле санал бээрин сокса-дыр дугайында шийтпирини хулаап алган.

Эш А. Н. Косыгин түңнел сөс чугаалаарга, деле-гаттар болгаш аалчылар ону чылың-биле уткаан-нар.

«1976—1980 чылдарда ССРЭ-ниң улуз ажыл-агыйың хөгжүдериниң кол утланышкындары» деп төлөвилел талазы-биле доктаалды съезд чаңгыс эп-сепкилдиг хулаап алган. Ол доктаалдын төлөвиле-ли съездиниң тургускай комиссиязының мурну-дан Белоруссияның Компартиязының ТК-зының бирги секретары эш П. М. Машеров кийрген.

Съездиниң адынга хой саныг рапорттар болгаш чагаалар кээрн үргүлчүлөп турар. Бүдүрүлгө, орга-

низация, тулгу, өөредилге черлериниң, колхозтар-ның, совхозтарның коллективтери, Совет Армияны болгаш Флотуң дайынчылары изиг байырың чеди-рип, боттарының күш-ажалыг чедикшиңнериниң дугайың дыңнадып турарлар.

Совет Эвилелиниң Коммунист партиязының XXV съездин март 4-те Москвага, Кремльдиң Съездилер ордузунга бодунун ажалың үргүлчү-лээн.

Съезд хүн чурумунун дараазындагы айтырым-че—партияның төп органнарын сонгуурунче кирген.

СЪЕЗДИНИН ХҮН ДЕМДЕГЛЕЛИ

Совет Эвилелиниң Коммунист партиязының XXV съездиниң март 3-түн кежээки хуралыңа чү-ве чугаалаан эштер: П. С. Федирко — СЭКП-ниң Красноярск крайкомунун бйри секретары, А. И. Костушов — ССРЭ-ниң станок туудуун болгаш инструменталдыг үлөтүрүүнү министр, Е. В. Шапова — Куйбышевтин «Россия» деп шоколад фабриказының директору, М. П. Трунов — СЭКП-ниң Белгород обкомунун бирги секретары.

Съезд «1976—1980 чылдарда ССРЭ-ниң улуз ажыл-агыйың хөгжүдериниң кол утланышкындары» деп илеткел талазы-биле санал бээрин сокса-дыр дугайында шийтпирини хулаап алган.

Эш А. Н. Косыгин түңнел сөс чугаалаарга, деле-гаттар болгаш аалчылар ону чылың-биле уткаан-нар.

«1976—1980 чылдарда ССРЭ-ниң улуз ажыл-агыйың хөгжүдериниң кол утланышкындары» деп төлөвилел талазы-биле доктаалды съезд чаңгыс эп-сепкилдиг хулаап алган. Ол доктаалдын төлөвиле-ли съездиниң тургускай комиссиязының мурну-дан Белоруссияның Компартиязының ТК-зының бирги секретары эш П. М. Машеров кийрген.

Съезд хүн чурумунун дараазындагы айтырым-че—партияның төп органнарын сонгуурунче кирген.

Съездиниң делегаттары ол доктаалды чаңгыс үн-биле ху-лаап алган.

Оон соонда март 3-түн ке-жээки хуралы хулаалыңа чарлаан.

СЭКП-ниң XXV съездин бодунуң ажалың үргүлчүлөп ту-рар.

(СЭТА).

МОСКВА. Совет Эвилелиниң Коммунист пар-тиязының XXV съезди. ЧУРУКТА: Совет Эвилелиниң иш бакпыр Маа-дыры, ССРЭ-ниң ужулукчу-космонавты А. В.

Филиппченко съездиниң Воронеж областың партия-организациязында делегаттарның аразында. В. ЧЕРЕДИНЦЕВИН фотоу. (СЭТА-ның фотохрониказы).

Кино
Ректор В. С. Шаров

Афар
Кино

Ташкент Республикасы
Кино

База каталог
Родина биге запис

Анъландан ажыган
Кино

Анъландан ажыган
Кино

Анъландан ажыган
Кино

Анъландан ажыган
Кино

Анъландан ажыган
Кино

Анъландан ажыган
Кино

Анъландан ажыган
Кино

Анъландан ажыган
Кино

Анъландан ажыган
Кино

Анъландан ажыган
Кино

Анъландан ажыган
Кино

Анъландан ажыган
Кино

Анъландан ажыган
Кино

Бүгү чурттарның пролетарийлери, каттыжыңар!

ШЫН

СЭКП Тыва обкомунуң, Тыва АССР-ниң Дээди Совединиң болгаш Министрлер Чөвүлелиниң органы

№ 56 (10041)

1976 чылдың март 6, суббота

1925 чылдан үлдээлеттигин

Бүткө 2 бөл.

КОММУНИЗМНИН ЧАА-ЧАА ТИЛЕЛГЕЛЕРИНЧЕ, БУРУНГААР!

Совет Эвилелиниң Коммунистг партиязының XXV съездизин дүүн бодунуң ажылын дооскан

Совет Эвилелиниң Коммунистг партиязының XXV съездизиниң дугайында ИНФОРМАСТЫГ ДЫҢНАДЫГ

Март 5-те Москвага, Кремльдин Съездилер ордузунга, Совет Эвилелиниң Коммунистг партиязының XXV съездизиниң түңнел хуралы болган.

Хурал эгезинде саналга комиссиязының даргазы эш Д. Ф. Устинов партияның төп органның сөзүлгүлүк түңнелдерин номчуп таныштырган.

СЭКП-ниң Төп Комитетиниң кежигүүнүгө эш Л. И. Брежневти чангыс үн-биле сонгаанын съездиниң делегаттары үргүлчүлүк адыш часкаашкыны-биле уткааннар. СЭКП ТК-ның кежигүүнерин, ТК-ның кежигүүнүгө кандидаттарын, СЭКП-ниң Төп ревизия комиссиязының кежигүүнерин сонгаан дугайында дыңнадыгы съезд чылы-биле уткаан.

Съездиниң ажылының чапсарының үезинде СЭКП Төп Комитетиниң Пленуму болган.

Съездиниң катап эгелээн хуралында ону даргадан эш Л. И. Брежнев СЭКП ТК-ның бирги Пленумунуң түңнелдериниң дугайын дыңнаткан.

Пленумга СЭКП ТК-ның Чингиле секретарына эш Л. И. Брежневти чангыс үн-биле бадылаан. Ол дыңнадыгы динмиттиг, үргүлчүлүк адыш часкаашкыны-биле, бүгү залга йөрээл салышкыны-биле уткаан. Шутту кижилер туруп келген.

Пленум СЭКП ТК-ның Политбюрозу, СЭКП ТК-ның Секретариатын сонгаан, СЭКП ТК-ның чанында Партияжи контроль комитетиниң даргазын бадылаан.

СЭКП-ниң Төп ревизия комиссиязы бодунуң хуралында комиссияның даргазын сонгаан.

Съездиниң түңнелинде Совет Эвилелиниң Коммунистг партиязының Төп Комитетиниң Чингиле секретары эш Л. И. Брежнев чүве чугаалаарга, съездиниң делегаттары болгаш аалчылары ону улук кичээлге-биле дыңнап, динмиттиг, үргүлчүлүк адыш часкаашкынына чангыс эвес удаа үзе кирип турган. Оң чугаа доозулган сонда үргүлчүлүк адыш часкаашкыны болган. «Совет Эвилелиниң Коммунистг партиязы делегерезин!», «Ленинчи Төп Комитет делегерезин!», «Коммунизм делегерезин!», «Бистиң партиявыска алдар!» дээн йөрээл салышкынына болгаш үнер чангылаанп турган.

Эш Л. И. Брежнев Совет Эвилелиниң Коммунистг партиязының XXV съездизин хагдыган деп чарлаан.

Делегаттар болгаш аалчылар партияжи гимн «Интернационалды» улук сорул киришкенин ырлаан.

Съездини хаарда эш Л. И. БРЕЖНЕВТИН ЧУГААЗЫ

Эштер делегаттар! Бистиң партиявыстың XXV съездизинден сонгулап Төп Комитеттин бирги Пленуму ажылып чүгө чаа доосту. Ол Пленумунуң ажылының түңнелдериниң дугайын алектээрп чоңшээрп көрүңер. Чангыс оңтүндүк болгаш сырый каттыжышкынының байдалына эрттеп оз Пленумга партияның Төп Комитетиниң бодунуң удуртуп органдарып чангыс үн-биле сонгаан. СЭКП ТК-ның Чингиле секретарына эш Л. И. Брежневти Пленум чангыс үн-биле сонгаан. (Динмиттиг, үргүлчүлүк адыш часкаашкыны. Шутту туруп келген. Залга «Ура!» чангылааты берген.)

Политбюро кежигүүнеринге даралаанда эштер Пленумга база-ла чангыс үн-биле сонгаан: Л. И. Брежнев (адыш часкаашкыны), Ю. В. Андропов (адыш часкаашкыны), А. А. Гречко (адыш часкаашкыны), В. В. Гришин (адыш часкаашкыны), А. А. Громыко (адыш часкаашкыны), А. П. Кириленко (адыш часкаашкыны), А. Н. Косыгин (адыш часкаашкыны), Ф. Д. Кулаков (адыш часкаашкыны), Д. А. Кунаев (адыш часкаашкыны), К. Т. Мазуров (адыш часкаашкыны), А. Я. Пельше (адыш часкаашкыны), Н. В. Подгорный (адыш часкаашкыны), Г. В. Романов (адыш часкаашкыны), М. А. Суслов (адыш часкаашкыны), Д. Ф. Устинов (адыш часкаашкыны), В. В. Шербицкий (адыш часкаашкыны).

Политбюро кежигүүнеринге кандидаттарга даралаанда эштер сонгаан: Г. А. Алиев (адыш часкаашкыны), П. И. Демичев (адыш часкаашкыны), П. М. Машеров (адыш часкаашкыны).

Б. И. Пономарев (адыш часкаашкыны), Ш. Р. Рашидов (адыш часкаашкыны), М. С. Соломенцев (адыш часкаашкыны). ТК-ның секретары-ларыга даралаанда эштер сонгаан: Л. И. Брежнев, М. А. Суслов, А. П. Кириленко, Ф. Д. Кулаков, Д. Ф. Устинов, Б. И. Пономарев, И. В. Капитонов, В. И. Долгих, К. Ф. Катусев, М. В. Зимянин, К. У. Черненко (адыш часкаашкыны).

СЭКП ТК-ның чанында Партияжи контроль комитетиниң даргазына эш А. Я. Пельшен бадылаан (адыш часкаашкыны).

СЭКП-ниң Төп ревизия комиссиязының оң даргазына эш Г. Ф. Сизову сонгаан (адыш часкаашкыны). Эштер делегаттар! Партияның чаа сонгулап Төп Комитетиниң кежигүүнерин, оларга көргүскөп бүүрүлүк дөш чүрөктүң ханымыдан ооруп четтерилешиңиң съездиниң делегаттарына шерегейээрп мейра дааскап чүве (адыш часкаашкыны). Төп Комитет нитизи-биле, оон сонгулап Политбюрозу болгаш Секретариаты ааларга онаашкан харымсалганың бедилгеге турар дээш бүгү-ле чүгүлдерин кылар дээрин силерге бүүрүлүк чоңшээрп көрүңер. (Адыш часкаашкыны).

Партияның XXV съездизиниң шилтирлерин амдыралга ботталдырарын хандырамын, а мындай болганда коммунизмниң херэсин болгаш табышын херэсин чаа улук тилелгелерин чеди адырын хандырамын бис бодуштуң воз орузталыш кылдыр көрүп турарымыс черде билдиртип. (Улашкымы 2-ти артында).

СЭКП Төп Комитетиниң Политбюрозу

Л. И. БРЕЖНЕВ.
СЭКП ТК-ның Политбюро кежигүүнү, СЭКП ТК-ның Чингиле секретары.

Ю. В. АНДРОПОВ.
СЭКП ТК-ның Политбюро кежигүүнү.

А. А. ГРЕЧКО.
СЭКП ТК-ның Политбюро кежигүүнү.

В. В. ГРИШИН.
СЭКП ТК-ның Политбюро кежигүүнү.

А. А. ГРОМЫКО.
СЭКП ТК-ның Политбюро кежигүүнү.

А. П. КИРИЛЕНКО.
СЭКП ТК-ның Политбюро кежигүүнү, СЭКП ТК-ның секретары.

А. Н. КОСЫГИН.
СЭКП ТК-ның Политбюро кежигүүнү.

Ф. Д. КУЛАКОВ.
СЭКП ТК-ның Политбюро кежигүүнү, СЭКП ТК-ның секретары.

Д. А. КУНАЕВ.
СЭКП ТК-ның Политбюро кежигүүнү.

К. Т. МАЗУРОВ.
СЭКП ТК-ның Политбюро кежигүүнү.

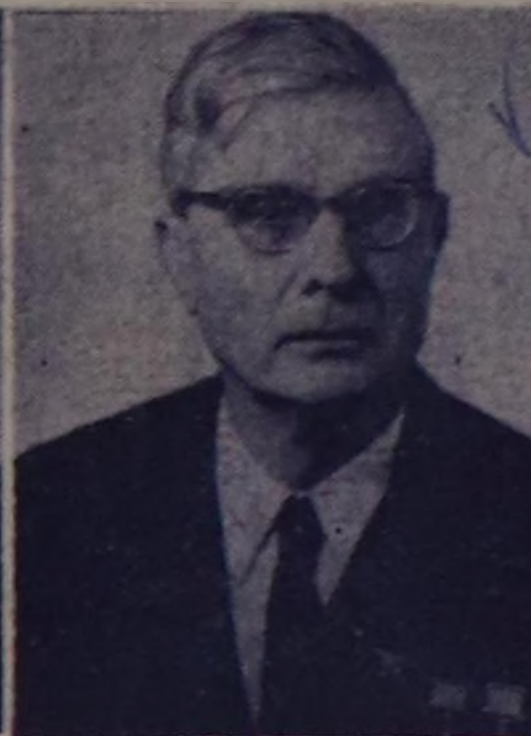
А. Я. ПЕЛЬШЕ.
СЭКП ТК-ның Политбюро кежигүүнү, СЭКП ТК-ның чанында ПКК-ның даргазы.

Н. В. ПОДГОРНЫЙ.
СЭКП ТК-ның Политбюро кежигүүнү.

Г. В. РОМАНОВ.
СЭКП ТК-ның Политбюро кежигүүнү.

М. А. СУСЛОВ.
СЭКП ТК-ның Политбюро кежигүүнү, СЭКП ТК-ның секретары.

Д. Ф. УСТИНОВ.
СЭКП ТК-ның Политбюро кежигүүнү, СЭКП ТК-ның секретары.

В. В. ШЕРБИЦКИЙ.
СЭКП ТК-ның Политбюро кежигүүнү.

Г. А. АЛИЕВ.
СЭКП ТК-ның Политбюро кежигүүнүгө кандидат.

П. Н. ДЕМИЧЕВ.
СЭКП ТК-ның Политбюро кежигүүнүгө кандидат.

П. М. МАШЕРОВ.
СЭКП ТК-ның Политбюро кежигүүнүгө кандидат.

Б. Н. ПОНОМАРЕВ.
СЭКП ТК-ның Политбюро кежигүүнүгө кандидат, СЭКП ТК-ның секретары.

Ш. Р. РАШИДОВ.
СЭКП ТК-ның Политбюро кежигүүнүгө кандидат.

М. С. СОЛОМЕНЦЕВ.
СЭКП ТК-ның Политбюро кежигүүнүгө кандидат.

И. В. КАПИТОНОВ.
СЭКП ТК-ның секретары.

В. И. ДОЛГИХ.
СЭКП ТК-ның секретары.

К. Ф. КАТУШЕВ.
СЭКП ТК-ның секретары.

М. В. ЗИМЯНИН.
СЭКП ТК-ның секретары.

К. У. ЧЕРНЕНКО.
СЭКП ТК-ның секретары.

Г. Ф. СИЗОВ.
СЭКП Төп ревизия комиссиязының даргазы.

Найыралдыг ужуражышкыны

Совет Эвилелиниң Коммунистг партиязының XXV съездизиниң ажылында киржи түрүр алган хой социалистг чурттарның коммунистг болгаш ажылың партияларының делегацияларының башындырары СЭКП ТК-ның Чингиле секретары эш Л. И. Брежнев-биле болган СЭКП ТК-ның Политбюро кежигүүнеринге кандидаттар-биле, СЭКП ТК-ның секретары-биле ужуражышкыны март 4-те болган.

Ужуражышкыныга киршир болган: Болгарияның Коммунистг партиязының ТК-зының Бирги секретары эш Т. Живков, Вьетнамның Социалистг амычыл партиязының ТК-зының Бирги секретары эш Я. Кадар, Вьетнамның Ажымы чонгар партиязының ТК-зының Бирги секретары эш Ле Зуан, Германияның Социалистг чангыс аай партиязының ТК-зының Бирги секретары эш Э. Хонеккер, Кубаның Коммунистг партиязының ТК-зының Бирги секретары эш Ф. Кастро, Моолдун Араттын революстг партиязының ТК-зының Бирги секретары эш Ю. Целемба, Польшаның Каттышкан ажылың партиязының ТК-зының Бирги секретары эш Э. Герек, Румынияның Коммунистг партиязының Чингиле секретары эш Н. Чаушеску, Чехословакияның Коммунистг партиязының ТК-зының Чингиле секретары эш Г. Гусак, Югославияның Коммунистг амычыл партиязының ТК-зының Президиумунуң Күтүмүнүң секретары эш С. Долац.

1900
 1901
 1902
 1903
 1904
 1905
 1906
 1907
 1908
 1909
 1910
 1911
 1912
 1913
 1914
 1915
 1916
 1917
 1918
 1919
 1920
 1921
 1922
 1923
 1924
 1925
 1926
 1927
 1928
 1929
 1930
 1931
 1932
 1933
 1934
 1935
 1936
 1937
 1938
 1939
 1940
 1941
 1942
 1943
 1944
 1945
 1946
 1947
 1948
 1949
 1950
 1951
 1952
 1953
 1954
 1955
 1956
 1957
 1958
 1959
 1960
 1961
 1962
 1963
 1964
 1965
 1966
 1967
 1968
 1969
 1970
 1971
 1972
 1973
 1974
 1975
 1976
 1977
 1978
 1979
 1980
 1981
 1982
 1983
 1984
 1985
 1986
 1987
 1988
 1989
 1990
 1991
 1992
 1993
 1994
 1995
 1996
 1997
 1998
 1999
 2000
 2001
 2002
 2003
 2004
 2005
 2006
 2007
 2008
 2009
 2010
 2011
 2012
 2013
 2014
 2015
 2016
 2017
 2018
 2019
 2020
 2021
 2022
 2023
 2024
 2025
 2026
 2027
 2028
 2029
 2030
 2031
 2032
 2033
 2034
 2035
 2036
 2037
 2038
 2039
 2040
 2041
 2042
 2043
 2044
 2045
 2046
 2047
 2048
 2049
 2050
 2051
 2052
 2053
 2054
 2055
 2056
 2057
 2058
 2059
 2060
 2061
 2062
 2063
 2064
 2065
 2066
 2067
 2068
 2069
 2070
 2071
 2072
 2073
 2074
 2075
 2076
 2077
 2078
 2079
 2080
 2081
 2082
 2083
 2084
 2085
 2086
 2087
 2088
 2089
 2090
 2091
 2092
 2093
 2094
 2095
 2096
 2097
 2098
 2099
 2100
 2101
 2102
 2103
 2104
 2105
 2106
 2107
 2108
 2109
 2110
 2111
 2112
 2113
 2114
 2115
 2116
 2117
 2118
 2119
 2120
 2121
 2122
 2123
 2124
 2125
 2126
 2127
 2128
 2129
 2130
 2131
 2132
 2133
 2134
 2135
 2136
 2137
 2138
 2139
 2140
 2141
 2142
 2143
 2144
 2145
 2146
 2147
 2148
 2149
 2150
 2151
 2152
 2153
 2154
 2155
 2156
 2157
 2158
 2159
 2160
 2161
 2162
 2163
 2164
 2165
 2166
 2167
 2168
 2169
 2170
 2171
 2172
 2173
 2174
 2175
 2176
 2177
 2178
 2179
 2180
 2181
 2182
 2183
 2184
 2185
 2186
 2187
 2188
 2189
 2190
 2191
 2192
 2193
 2194
 2195
 2196
 2197
 2198
 2199
 2200
 2201
 2202
 2203
 2204
 2205
 2206
 2207
 2208
 2209
 2210
 2211
 2212
 2213
 2214
 2215
 2216
 2217
 2218
 2219
 2220
 2221
 2222
 2223
 2224
 2225
 2226
 2227
 2228
 2229
 2230
 2231
 2232
 2233
 2234
 2235
 2236
 2237
 2238
 2239
 2240
 2241
 2242
 2243
 2244
 2245
 2246
 2247
 2248
 2249
 2250
 2251
 2252
 2253
 2254
 2255
 2256
 2257
 2258
 2259
 2260
 2261
 2262
 2263
 2264
 2265
 2266
 2267
 2268
 2269
 2270
 2271
 2272
 2273
 2274
 2275
 2276
 2277
 2278
 2279
 2280
 2281
 2282
 2283
 2284
 2285
 2286
 2287
 2288
 2289
 2290
 2291
 2292
 2293
 2294
 2295
 2296
 2297
 2298
 2299
 2300
 2301
 2302
 2303
 2304
 2305
 2306
 2307
 2308
 2309
 2310
 2311
 2312
 2313
 2314
 2315
 2316
 2317
 2318
 2319
 2320
 2321
 2322
 2323
 2324
 2325
 2326
 2327
 2328
 2329
 2330
 2331
 2332
 2333
 2334
 2335
 2336
 2337
 2338
 2339
 2340
 2341
 2342
 2343
 2344
 2345
 2346
 2347
 2348
 2349
 2350
 2351
 2352
 2353
 2354

[illegible][illegible]

1975
 1981
 1982
 1983
 1984
 1985
 1986
 1987
 1988
 1989
 1990
 1991
 1992
 1993
 1994
 1995
 1996
 1997
 1998
 1999
 2000
 2001
 2002
 2003
 2004
 2005
 2006
 2007
 2008
 2009
 2010
 2011
 2012
 2013
 2014
 2015
 2016
 2017
 2018
 2019
 2020
 2021
 2022
 2023
 2024
 2025
 2026
 2027
 2028
 2029
 2030
 2031
 2032
 2033
 2034
 2035
 2036
 2037
 2038
 2039
 2040
 2041
 2042
 2043
 2044
 2045
 2046
 2047
 2048
 2049
 2050
 2051
 2052
 2053
 2054
 2055
 2056
 2057
 2058
 2059
 2060
 2061
 2062
 2063
 2064
 2065
 2066
 2067
 2068
 2069
 2070
 2071
 2072
 2073
 2074
 2075
 2076
 2077
 2078
 2079
 2080
 2081
 2082
 2083
 2084
 2085
 2086
 2087
 2088
 2089
 2090
 2091
 2092
 2093
 2094
 2095
 2096
 2097
 2098
 2099
 2100
 2101
 2102
 2103
 2104
 2105
 2106
 2107
 2108
 2109
 2110
 2111
 2112
 2113
 2114
 2115
 2116
 2117
 2118
 2119
 2120
 2121
 2122
 2123
 2124
 2125
 2126
 2127
 2128
 2129
 2130
 2131
 2132
 2133
 2134
 2135
 2136
 2137
 2138
 2139
 2140
 2141
 2142
 2143
 2144
 2145
 2146
 2147
 2148
 2149
 2150
 2151
 2152
 2153
 2154
 2155
 2156
 2157
 2158
 2159
 2160
 2161
 2162
 2163
 2164
 2165
 2166
 2167
 2168
 2169
 2170
 2171
 2172
 2173
 2174
 2175
 2176
 2177
 2178
 2179
 2180
 2181
 2182
 2183
 2184
 2185
 2186
 2187
 2188
 2189
 2190
 2191
 2192
 2193
 2194
 2195
 2196
 2197
 2198
 2199
 2200
 2201
 2202
 2203
 2204
 2205
 2206
 2207
 2208
 2209
 2210
 2211
 2212
 2213
 2214
 2215
 2216
 2217
 2218
 2219
 2220
 2221
 2222
 2223
 2224
 2225
 2226
 2227
 2228
 2229
 2230
 2231
 2232
 2233
 2234
 2235
 2236
 2237
 2238
 2239
 2240
 2241
 2242
 2243
 2244
 2245
 2246
 2247
 2248
 2249
 2250
 2251
 2252
 2253
 2254
 2255
 2256
 2257
 2258
 2259
 2260
 2261
 2262
 2263
 2264
 2265
 2266
 2267
 2268
 2269
 2270
 2271
 2272
 2273
 2274
 2275
 2276
 2277
 2278
 2279
 2280
 2281
 2282
 2283
 2284
 2285
 2286
 2287
 2288
 2289
 2290
 2291
 2292
 2293
 2294
 2295
 2296
 2297
 2298
 2299
 2300
 2301
 2302
 2303
 2304
 2305
 2306
 2307
 2308
 2309
 2310
 2311
 2312
 2313
 2314
 2315
 2316
 2317
 2318
 2319
 2320
 2321
 2322
 2323
 2324
 2325
 2326
 2327
 2328
 2329
 2330
 2331
 2332
 2333
 2334
 2335
 2336
 2337
 2338
 2339
 2340
 2341
 2342
 2343
 2344
 2345
 2346
 2347
 2348
 2349
 2350
 2351
 2352
 2353
 2354
 2355
 2356
 2357
 2358
 2359
 2360
 2361
 2362
 2363
 2364
 2365
 2366
 2367
 2368
 2369
 2370
 2371
 2372
 2373
 2374
 2375
 2376
 2377
 2378
 2379
 2380
 2381
 2382
 2383
 2384
 2385
 2386
 2387
 2388
 2389
 2390
 2391
 2392
 2393
 2394
 2395
 2396
 2397
 2398
 2399
 2400
 2401
 2402
 2403
 2404
 2405
 2406
 2407
 2408
 2409
 2410
 2411
 2412
 2413
 2414
 2415
 2416
 2417
 2418
 2419
 2420
 2421
 2422
 2423
 2424
 2425
 2426
 2427
 2428
 2429
 2430
 2431
 2432
 2433
 2434

[illegible][illegible][illegible][illegible][illegible]

НЛНУ

[illegible]

1. **Фотопортрет**
 2. **Клюх**

[illegible]

КИЖИ БҮРҮЗҮНГЕ ЧЕДНР

(Эгеэн 1 арында).

нийги арын ● 1976 ч. март 7

Ш ы н

(Эгези 1, 2, 3 аршынарда).

Нефтини болгаш газы бүдүрөр кылдыр белектизэр, газ болгаш газ конденсатын болбашырадып кылдыр талашыла блок-комплекттиги автоматчыткан установкаларын, ийер созуур болгаш соодула аппаратуразын, улут кемчээл-

Трактор бөдө көдөө ажил-агыйның маинна тудуушкунунга 1980 чылда тракторлар бударисин яагын күчүзү 35 миллион алат күшүзү бөлүр кылыр 380—400 муң кезекке чедер. Хей энергия ажилдаар, узук күшүзү тракторларын бударисин тугулду, оларын еленина күчүзү беддер. Узук ажил-агыйның хереклэр көдө ажил-агый машинналарын 1980 чылда 2,8 миллион рубль түгө бугузул алат.

1980 онд пемента бүдүүрлэг 143-146 мяллон тооно чадснр. Энэ хам технологиогта үндэслэн, кураг арга-биле пемента бүдүүрлэг дүрслэлэн төмөр-биле хотжудр. Бетон маркларын болгаш тусгай хөмөрлэринд — дүргн кадар, бижыгтыргн болгаш ондүт пемента бүдүүрлэг зүхүрлэг хөмөрлэдр.

яңы, яңы-бүрү чыгарылган приборларының, белгиләшкәнчә, стальной приборларының, чакырылган бәйләнгән ташкын саварларының, автомобиль эт-терексезлеринин болган транспорт терексезлерин яңа-жүзүдеринин, башкалар кылар аңалды тигелдер кылазларынч болган, чонга кой-беле терексезленин турар өскө-дава бараантарынч бүдүртүлгенин кабыллар.

(Әдебиет 1, 2, 3, 4-кү аралықтарда).

Ш ы н

(Эгези 1, 2, 3, 4, 5, 6 арчшнарда).

чедиги арын ● 1976 ч. март 7

СЕССНІАРІА ДЫННАН ТУРАР

[illegible]

ЧОР АНД

[illegible]

0.108У.
 СЕНКЕ
 Т У Л У К

ЧОРТААР ЛАНЫРЛАР

[illegible][illegible]

1957
 1958
 1959
 1960
 1961
 1962
 1963
 1964
 1965
 1966
 1967
 1968
 1969
 1970
 1971
 1972
 1973
 1974
 1975
 1976
 1977
 1978
 1979
 1980
 1981
 1982
 1983
 1984
 1985
 1986
 1987
 1988
 1989
 1990
 1991
 1992
 1993
 1994
 1995
 1996
 1997
 1998
 1999
 2000
 2001
 2002
 2003
 2004
 2005
 2006
 2007
 2008
 2009
 2010
 2011
 2012
 2013
 2014
 2015
 2016
 2017
 2018
 2019
 2020
 2021
 2022
 2023
 2024
 2025
 2026
 2027
 2028
 2029
 2030
 2031
 2032
 2033
 2034
 2035
 2036
 2037
 2038
 2039
 2040
 2041
 2042
 2043
 2044
 2045
 2046
 2047
 2048
 2049
 2050
 2051
 2052
 2053
 2054
 2055
 2056
 2057
 2058
 2059
 2060
 2061
 2062
 2063
 2064
 2065
 2066
 2067
 2068
 2069
 2070
 2071
 2072
 2073
 2074
 2075
 2076
 2077
 2078
 2079
 2080
 2081
 2082
 2083
 2084
 2085
 2086
 2087
 2088
 2089
 2090
 2091
 2092
 2093
 2094
 2095
 2096
 2097
 2098
 2099
 2100
 2101
 2102
 2103
 2104
 2105
 2106
 2107
 2108
 2109
 2110
 2111
 2112
 2113
 2114
 2115
 2116
 2117
 2118
 2119
 2120
 2121
 2122
 2123
 2124
 2125
 2126
 2127
 2128
 2129
 2130
 2131
 2132
 2133
 2134
 2135
 2136
 2137
 2138
 2139
 2140
 2141
 2142
 2143
 2144
 2145
 2146
 2147
 2148
 2149
 2150
 2151
 2152
 2153
 2154
 2155
 2156
 2157
 2158
 2159
 2160
 2161
 2162
 2163
 2164
 2165
 2166
 2167
 2168
 2169
 2170
 2171
 2172
 2173
 2174
 2175
 2176
 2177
 2178
 2179
 2180
 2181
 2182
 2183
 2184
 2185
 2186
 2187
 2188
 2189
 2190
 2191
 2192
 2193
 2194
 2195
 2196
 2197
 2198
 2199
 2200
 2201
 2202
 2203
 2204
 2205
 2206
 2207
 2208
 2209
 2210
 2211
 2212
 2213
 2214
 2215
 2216
 2217
 2218
 2219
 2220
 2221
 2222
 2223
 2224
 2225
 2226
 2227
 2228
 2229
 2230
 2231
 2232
 2233
 2234
 2235
 2236
 2237
 2238
 2239
 2240
 2241
 2242
 2243
 2244
 2245
 2246
 2247
 2248
 2249
 2250
 2251
 2252
 2253
 2254
 2255
 2256
 2257
 2258
 2259
 2260
 2261
 2262
 2263
 2264
 2265
 2266
 2267
 2268
 2269
 2270
 2271
 2272
 2273
 2274
 2275
 2276
 2277
 2278
 2279
 2280
 2281
 2282
 2283
 2284
 2285
 2286
 2287
 2288
 2289
 2290
 2291
 2292
 2293
 2294
 2295
 2296
 2297
 2298
 2299
 2300
 2301
 2302
 2303
 2304
 2305
 2306
 2307
 2308
 2309
 2310
 2311
 2312
 2313
 2314
 2315
 2316
 2317
 2318
 2319
 2320
 2321
 2322
 2323
 2324
 2325
 2326
 2327
 2328
 2329
 2330
 2331
 2332
 2333
 2334
 2335
 2336
 2337
 2338
 2339
 2340
 2341
 2342
 2343
 2344
 2345
 2346
 2347
 2348
 2349
 2350
 2351
 2352
 2353
 2354
 2355
 2356
 2357
 2358
 2359
 2360
 2361
 2362
 2363
 2364
 2365
 2366
 2367
 2368
 2369
 2370
 2371
 2372
 2373
 2374
 2375
 2376
 2377
 2378
 2379
 2380
 2381
 2382
 2383
 2384
 2385
 2386
 2387
 2388
 2389
 2390
 2391
 2392
 2393
 2394
 2395
 2396
 2397
 2398
 2399
 2400
 2401
 2402
 2403
 2404
 2405
 2406
 2407
 2408
 2409
 2410
 2411

ОПУЧУЛАР ОНЛУ Б

[illegible]

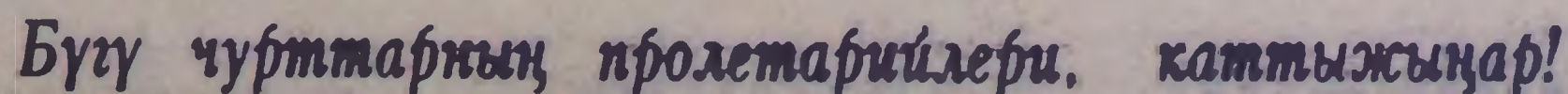
УЧЕБНИК
ДЛЯ ДЕТЕЙ

[illegible][illegible]

330 тонамми берген. (Юн
 1960 тонам
 1951 1952
 1953 1954
 1955 1956
 1957 1958
 1959 1960
 1961 1962
 1963 1964
 1965 1966
 1967 1968
 1969 1970
 1971 1972
 1973 1974
 1975 1976
 1977 1978
 1979 1980
 1981 1982
 1983 1984
 1985 1986
 1987 1988
 1989 1990
 1991 1992
 1993 1994
 1995 1996
 1997 1998
 1999 2000
 2001 2002
 2003 2004
 2005 2006
 2007 2008
 2009 2010
 2011 2012
 2013 2014
 2015 2016
 2017 2018
 2019 2020
 2021 2022
 2023 2024
 2025 2026
 2027 2028
 2029 2030
 2031 2032
 2033 2034
 2035 2036
 2037 2038
 2039 2040
 2041 2042
 2043 2044
 2045 2046
 2047 2048
 2049 2050
 2051 2052
 2053 2054
 2055 2056
 2057 2058
 2059 2060
 2061 2062
 2063 2064
 2065 2066
 2067 2068
 2069 2070
 2071 2072
 2073 2074
 2075 2076
 2077 2078
 2079 2080
 2081 2082
 2083 2084
 2085 2086
 2087 2088
 2089 2090
 2091 2092
 2093 2094
 2095 2096
 2097 2098
 2099 2100
 2101 2102
 2103 2104
 2105 2106
 2107 2108
 2109 2110
 2111 2112
 2113 2114
 2115 2116
 2117 2118
 2119 2120
 2121 2122
 2123 2124
 2125 2126
 2127 2128
 2129 2130
 2131 2132
 2133 2134
 2135 2136
 2137 2138
 2139 2140
 2141 2142
 2143 2144
 2145 2146
 2147 2148
 2149 2150
 2151 2152
 2153 2154
 2155 2156
 2157 2158
 2159 2160
 2161 2162
 2163 2164
 2165 2166
 2167 2168
 2169 2170
 2171 2172
 2173 2174
 2175 2176
 2177 2178
 2179 2180
 2181 2182
 2183 2184
 2185 2186
 2187 2188
 2189 2190
 2191 2192
 2193 2194
 2195 2196
 2197 2198
 2199 2200
 2201 2202
 2203 2204
 2205 2206
 2207 2208
 2209 2210
 2211 2212
 2213 2214
 2215 2216
 2217 2218
 2219 2220
 2221 2222
 2223 2224
 2225 2226
 2227 2228
 2229 2230
 2231 2232
 2233 2234
 2235 2236
 2237 2238
 2239 2240
 2241 2242
 2243 2244
 2245 2246
 2247 2248
 2249 2250
 2251 2252
 2253 2254
 2255 2256
 2257 2258
 2259 2260
 2261 2262
 2263 2264
 2265 2266
 2267 2268
 2269 2270
 2271 2272
 2273 2274
 2275 2276
 2277 2278
 2279 2280
 2281 2282
 2283 2284
 2285 2286
 2287 2288
 2289 2290
 2291 2292
 2293 2294
 2295 2296
 2297 2298
 2299 2300
 2301 2302
 2303 2304
 2305 2306
 2307 2308
 2309 2310
 2311 2312
 2313 2314
 2315 2316
 2317 2318
 2319 2320
 2321 2322
 2323 2324
 2325 2326
 2327 2328
 2329 2330
 2331 2332
 2333 2334
 2335 2336
 2337 2338
 2339 2340
 2341 2342
 2343 2344
 2345 2346
 2347 2348
 2349 2350
 2351 2352
 2353 2354
 2355 2356
 2357 2358
 2359 2360
 2361 2362
 2363 2364
 2365 2366
 2367 2368
 2369 2370
 2371 2372
 2373 2374
 2375 2376
 2377 2378
 2379 2380
 2381 2382
 2383 2384
 2385 2386
 2387 2388
 2389 2390
 2391 2392
 2393 2394
 2395 2396
 2397 2398
 2399 2400
 2401 2402
 2403 2404
 2405 2406
 2407 2408
 2409 2410
 2411 2412
 2413 2414
 2415 2416
 2417 2418
 2419 2420
 2421 2422
 2423 2424
 2425 2426
 2427 2428
 2429 2430
 2431 2432
 2433 2434
 2435 2436
 2437 2438
 2439 2440
 2441 2442
 2443 2444
 2445 2446
 2447 2448
 2449 2450
 2451 2452
 2453 2454
 2455 2456
 2457 2458
 2459 2460
 2461 2462
 2463 2464
 2465 2466
 2467 2468
 2469 2470
 2471 2472
 2473 2474
 2475 2476
 2477 2478
 2479 2480
 2481 2482
 2483 2484
 2485 2486
 2487 2488
 2489 2490
 2491 2492
 2493 2494
 2495 2496
 2497 2498
 2499 2500
 2501 2502
 2503 2504
 2505 2506
 2507 2508
 2509 2510
 2511 2512
 2513 2514
 2515 2516
 2517 2518
 2519 2520
 2521 2522
 2523 2524
 2525 2526
 2527 2528
 2529 2530
 253

1980-1981
 1981-1982
 1982-1983
 1983-1984
 1984-1985
 1985-1986
 1986-1987
 1987-1988
 1988-1989
 1989-1990
 1990-1991
 1991-1992
 1992-1993
 1993-1994
 1994-1995
 1995-1996
 1996-1997
 1997-1998
 1998-1999
 1999-2000
 2000-2001
 2001-2002
 2002-2003
 2003-2004
 2004-2005
 2005-2006
 2006-2007
 2007-2008
 2008-2009
 2009-2010
 2010-2011
 2011-2012
 2012-2013
 2013-2014
 2014-2015
 2015-2016
 2016-2017
 2017-2018
 2018-2019
 2019-2020
 2020-2021
 2021-2022
 2022-2023
 2023-2024
 2024-2025
 2025-2026
 2026-2027
 2027-2028
 2028-2029
 2029-2030
 2030-2031
 2031-2032
 2032-2033
 2033-2034
 2034-2035
 2035-2036
 2036-2037
 2037-2038
 2038-2039
 2039-2040
 2040-2041
 2041-2042
 2042-2043
 2043-2044
 2044-2045
 2045-2046
 2046-2047
 2047-2048
 2048-2049
 2049-2050
 2050-2051
 2051-2052
 2052-2053
 2053-2054
 2054-2055
 2055-2056
 2056-2057
 2057-2058
 2058-2059
 2059-2060
 2060-2061
 2061-2062
 2062-2063
 2063-2064
 2064-2065
 2065-2066
 2066-2067
 2067-2068
 2068-2069
 2069-2070
 2070-2071
 2071-2072
 2072-2073
 2073-2074
 2074-2075
 2075-2076
 2076-2077
 2077-2078
 2078-2079
 2079-2080
 2080-2081
 2081-2082
 2082-2083
 2083-2084
 2084-2085
 2085-2086
 2086-2087
 2087-2088
 2088-2089
 2089-2090
 2090-2091
 2091-2092
 2092-2093
 2093-2094
 2094-2095
 2095-2096
 2096-2097
 2097-2098
 2098-2099
 2099-2100
 2100-2101
 2101-2102
 2102-2103
 2103-2104
 2104-2105
 2105-2106
 2106-2107
 2107-2108
 2108-2109
 2109-2110
 2110-2111
 2111-2112
 2112-2113
 2113-2114
 2114-2115
 2115-2116
 2116-2117
 2117-2118
 2118-2119
 2119-2120
 2120-2121
 2121-2122
 2122-2123
 2123-2124
 2124-2125
 2125-2126
 2126-2127
 2127-2128
 2128-2129
 2129-2130
 2130-2131
 2131-2132
 2132-2133
 2133-2134
 2134-2135
 2135-2136
 2136-2137
 2137-2138
 2138-2139
 2139-2140
 2140-2141
 2141-2142
 2142-2143
 2143-2144
 2144-2145
 2145-2146
 2146-2147
 2147-2148
 2148-2149
 2149-2150
 2150-2151
 2151-2152
 2152-2153
 2153-2154
 2154-2155
 2155-2156
 2156-2157
 2157-2158
 2158-2159
 2159-2160
 2160-2161
 2161-2162
 2162-2163
 2163-2164
 2164-2165
 2165-2166
 2166-2167
 2167-2168
 2168-2169
 2169-2170
 2170-2171
 2171-2172
 2172-2173
 2173-2174
 2174-2175
 2175-2176
 2176-2177
 2177-2178
 2178-2179
 2179-2180
 2180-2181
 2181-2182
 2182-2183
 2183-2184
 2184-2185
 2185-2186
 2186-2187
 2187-2188
 2188-2189
 2189-2190
 2190-2191
 2191-2192
 2192-2193
 2193-2194
 2194-2195
 2195-2196
 2196-2197
 2197-2198
 2198-2199
 2199-2200
 2200-2201
 2201-2202
 2202-2203
 2203-2204
 2204-2205
 2205-2206
 2206-2207
 2207-2208
 2208-2209
 2209-2210
 2210-2211
 2211-2212
 2212-2213
 2213-2214
 2214-2215
 2215-2216
 2216-2217
 2217-2218
 2218-2219
 2219-2220
 2220-2221
 2221-2222
 2222-2223
 2223-2224
 2224-2225
 2225-2226
 2226-2227
 2227-2228
 2228-2229
 2229-2230
 2230-2231
 2231-2232
 2232-2233
 2233-2234
 2234-2235
 2235-2236
 2236-2237
 2237-2238
 2238-2239
 2239-2240
 2240-2241
 2241-2242
 2242-2243
 2243-2244
 2244-2245
 2245-2246
 2246-2247
 2247-2248
 2248-2249
 2249-2250
 2250-2251
 2251-2252
 2252-2253
 2253-2254
 2254-2255
 2255-2256
 2256-2257
 2257-2258
 2258-2259
 2259-2260
 2260-2261
 2261-2262
 2262-2263
 2263-2264
 2264-2265
 2265-2266
 2266-2267
 2267-2268
 2268-2269
 2269-2270
 2270-2271
 2271-2272
 227

ШЕБЕРЛЕКЧИЛЕР ШАҢЫЛЫҢЫ ЭЗЛЧЕТДЕ

**СЭКП Тыва обкомунуң, Тыва АССР-ниң Дээди
Совединиң болгаш Министрлер Чөвүлелиниң органы**

Өртээ
2 кап.

Оңгу беш чылда салдынып турар социал калбак программа ажылчыннарын болгаш албан-хаакчыларнын ажыл төлевирин 16-18 хуу, колхозчуларнын иштилештирген ажыл-агыйлардан алыр орулгазын 24-27 хуу көвүдөдирин, хереглел фондуларынын күсели-биле төлевирлерни болгаш чиигелделерни 28-30 хуу улгаттырарын көрүп турар. 545-550 миллион дөрбелчин метр чуртталга черин туткан турар. Кадык камгалалын, улус өөредилгезин болгаш культураны улам хөгжүдөр талазы-биле хемчеглерни боттандырып чорудар.

(1976—1980 жылдарда ССРЗ-нің ұлус ажил-агыйым хөгжүдерининң көп уғланышқынарыннан).

СЭКП-НИҢ XXV СЪЕЗДИЗИНИҢ ШИИТПИРЛЕРИН
А М Ы Д Ы Р А Л Г А Б О Т Т А Н Д Ы Р А А Л Ы Ң А Р !

СЭКП обкомунда болгаш республиканың
Министрлер Чөвүлелинде

КҮШ-АЖЫЛ-БИЛЕ ХАРЫЛААР БИС

[illegible]

Хуушуулаа кылып турар күш-ажалдын шыгарып экижиде-ричте сөгүш салырымчыке партиянын XXV съездинде оза кичинегейин утгардырган. Ону бурувчылаа чүүлүстүзүп, дегипин турар мед.

[illegible]

Чонгуу керекселдин чутуга баргавыры-было калдырары-
ныц негелдеди улам сайзы-
райткыжыр таадым-биле пар-
тинын одакчыларынын саям-
чыту киши харыскаганы бе-
дидеринин дугуйдымда Леона-
Ильич Брежневтин чутугазы
сайгыжымз арып калган. Оу

Алар үчкүлүгү бис. Башкалар айырым түнөздөргө алаш кырго, алдынан кылаага түтүстөткөн боюрунун ормалары бар. Январдын биринчи кезинде ошоландак СЭПР-тин XXV съездинин чакырылышын бүүдүзүп кетүүнү сыйгаргаш, партияны өздөңгө рапортташ бис. Алаңдагыя Е. Корнушова, Д. Корнет, С. Шенал, В. Войтепкин олардын улуткара брнгалары салгычыларины ортуңга калбарган социалдыктын рыйышты тилекчилери болушан, совет сыйдыгын бедик кыгураы элост ак сепкилдиги кылдат келген.

Мазн удурутуп турарым уруг-
рың трикотаж кештер сар-
салбыры — бистик мага-
пникте узат салбырлардың

ПРОПАГАНДА БӨЛҮҮНҮН ХУРАЛЫ

Партиянын XXV съездинин материалдарын ажымын чоңоюрга тапшытырылган СЭКП обкомунун пропаганда бөлүмү 60 түшүндүрө республиканын районпаричке, колхоз, совхозтарына, байысыздык үстүдүр Бүтүргүлөрүчө акция, беседаларын кылмыш чорурду. Дүүн СЭКП обкомунга проболжук сугаалаздык човузел хуралга партия Топ Комитетинин кейжигучулук берген СЭКП обкомунун бирге секретариатта партия XXV съездинин дотелетин Г. Ч. Ширининин чутаазым дийдиле.

Эш Ширини пропагандалыртер партиянын XXV съездинин олоондогу түздүлөрүн сызылдык ажымынчагырага болгаш СЭКП ТК-нын Чингис секретары эш Л. И. Брежневтин Отчбб илеткилдизе үндүрүп түнүлөрдө, айтымшыкпыларга хамаарыштыр чүве чутаалаз. Съездиге коргон, онч хуздоз алаамы оксе-даа документтилерге ол докталаз. Партия съездининин материалдарыа човга тапшытырларда ол бүгүгү амгы практиктик созуналар, амгы-чоруудула-биялы түштүгүрү чутула дээрли эш Ширини озалаз дейдиле эш.

БАЙЫРЛЫГ М И Т И Н Г

Партияның XXV съездининч мәналадарын таныштырырга болгаш оң аялынынchedишининг дорузлаганын тураскааткан митинг Бүдүрайоннуң «Кызыл туң» колхозунга болуп эрткен. Ангаз районнукуунун даргазы А. Б. Семеев-ол партиянын XXV съездининч аялынынч болуп эрткененинч болгаш оң хүлээп алган шеттилердиниң дугайында митиптерди кылган.

Митингийн санал берген элчтэр Б. Монгуш, М. Сат, Ш. Ооржан, С. Ондар болгаш сондаа өскөлөр партия ТН-ийн бүгү делегейг тайбынсы намгазлаар, бистинь чуртувустунь экономиктаны быштыггаар, совет мижилеринь амьдылар чурталгазын экинжидер талазы биле боттандырыр турар хемчеглерин изин-биле дөтнийл партия, чэзгэни өөрүр четтиргенин мдсегэйлээнээр.

Тыва АССР-ниң девискиээринге
РСФСР-ниң район (хоорай)
улус судтарының болгаш 1976

Чылымз апрель 11-де сомгуур
умжурлуг уаус судьяларының
самын домтаазыр дугайымла
ТЫВА АССР-НИИ ДЭЭДИ
СОВЕДИНИИ
ПРЕЗИДУМУНУ
ДОКТААЛЫ

РСФСР-ийн сул тургуу-
нун дугайнза Хоойлунун 28
чүүхнге база «РСФСР-ийн ра-
йон (хоорай) улус сударынга
сонгулалар дугайнза Ху-
румвун» 16, 18 чүүлдеринге
агуштур Тыва АССР-ийн Дээ-
дэ Сөвдийн Президиумунун
доктаалыры болза:

РСФСР-ийн район (хоорай) улус судтарынын улус судья-
ларынын ээлчеглэг сонгуула-
аын 1976 чылдын апрель 11-
дэ чорудары-биле холбаштыр
район (хоорай) судтарынын
болгаш Тыва АССР-ийн де-
виекээринге сонгуур ужурун
уаас судьяларынын саын дэ-

Бызыл хоорайнын улус суу-
тулга — 5 улус сууязы.

Бай-Тайга районуну улус
сүүнгэ—1 улус судьязы.
Барып-Лемчик районуну
улус сүүнгэ—2 улус судьязы.

Чөөн-Хөмчиг районнун улус судунга—2 улус судьязы.

Монгун-Тайга районун улус судьязы.

Бий-Хем районнун улус суду-
нга — 1 улус судьязы.

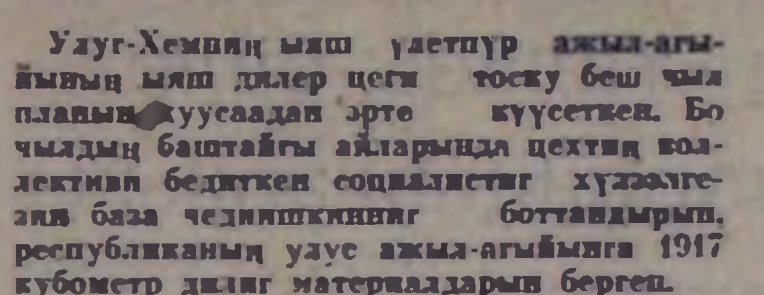
Танды районун улус судун-
га—2 улус судьязы.
Тожу районун улус судун-
га—1 улус судьязы.

Улуг-Хем районнуң улус судунга — 2 улус судьязы.

Эрзин районун улус судун-
га—1 улус судьязы.
Тыва АССР-ниң Дээди
Советиниң Президиумунун

Даргазы Б. ДОЛЧАЦМАА.
Тыва АССР-ниң Дээди
Советинин Президиумунуң
Секретары С. КРАСНЫЙ.

Бызыл хоорай,
1976 чылдын февраль 18.

— Бригадада шуғу 25 кнж бие. Коммунистг партиавың XXV съездывның шикитирлери-биле танышкаш, диликчи-

дер узам хей-аыт кирип, кодуруушкуну ачкыдап, кысымдап ныяары эккижи туур. Бизингиз онгу беш чылдыг плантыг ооналдарыг чедикшигити кууседериңиз аргалары бисте бар дорзлук чигиңиз чо-до, мыа дилдик-дериниң бригадир, коммунист П. Шербиниң чугалаа.

ЧУРУКТА: бригадир П. Шербиниң (он таламдыг) бодуну дузалатчымы А. Куулар-бизе бригаданың ажыл-херээн чугаламып тур.

ТАЙБЫН ДЭЭШ ДЕМИСЕЛГЕ ЧАА-ЧАА ЧЕДИИШКИННЕРЖЕ

ССРЭ-нің Дәуді Советі 25 жыл мұрұнда
 ғалымның дұғайында Хообұнуу хуазап алған
 ыр Тайбың камғалалының Совет комитеті
 «Улаустар аразығы тайбының быжығалары
 ың Лениннің шаңғалының зауреды Н. С. Т.
 ың корреспондентизиннің айтырғаларына

[illegible]

мың камгала-
хобаша
даргазы,
дезерге-
нов СЭА-
кылаан.

Совет журт
и. Тайбын
жет комтеги
омын дуга-
тоо кылаан.
Соведие
кыргез
ныс-уу
халкына са-
лган амды-
ла кий лар-
рал-хоорура
нын тарап-

рыгыта каттымпы турары
СЭЗ-ияд Жоди Совети да-
реткен. Даймын камдаг-
дырлар кымдыр проплага-
далар чорук тайбын терзесин
чорамсы, ка дайымын уру-
кээрпин айымдын тургуза
богаш кикки терзетсеин

улур эйве аар кем-хере-
кундайлышкан болур де-
СЭЗ-ияд жодди хоойлууду
карга орнам ичкан мекке-
лоон. Ычангам дайымын
пропалагыздарым тазакыл
биле буруузду кижилерне
сукия дамчылар богаш экин-
аар кем-херек үүзгелчилик
ир кымдыр буруудалар су-
таар аварым ол хоойлууду
айтыпкан

Оон бээр 25 чыл эрткен Таймын камгалаарынын дуурайылда ычарада хуурап ааган хоойлу бистиги нурууны камгала күзөөн политиказын да, бүгү совет кижилерин таймынча чүткүзүлде боттанып турар. Оон түгүлүшкү делегейде байдал таныттып мас кылдыр чаартырган. Совет Дүйнэсинин болгаш өскө

даа социалисттик чурттарын, тайбында мынакыларды демократтыг күтүрүшү могаг чок демосиализмг түшүндөдө бөм-бүрөк кырында политиктиг байдалга чотумалыг чууд-дер чөлп алдынга СӨКП-лиц XXIV сьездизиниң үл-лөз алганы Тайбыг програм-малы тайбыны камгалы, бы-жымлаарынч Серонге кан-чаар-даа ажалк улуг жүрү-дүмалыг болган.

СЭКП-иң XXV съездиндегей байдарым, дегелегей көзүңгөндөгү болган кол-кол тугууларгаашкыныры ык-өөрүнө көргөт, дегелегей айтыгызырылга партияның чаа-чаа соруугарыга тозарткан болгаш олар Тайбын программаның узубас-узуз болуп, олар саймы-ралы бош турар. Ум тайбы-бы болгаш дегелегей кады-адындагыга дозот, узуулар-тын тустот болгаш тамы-рытпас көрүзүз ээш мөөн-дэа готтарга демеилдиз програм-маны-дыр СЭКП ТР-иң Чи-иңиз секретари апт. Д.И.

уларды шың-
дурарына уг-
ан чаа созула-
нып болгаш
чыны чок чо-
рыны херэни
кылыяларг бо-
ндыг буту де-
ворук кирип

удур-дедир хорлажыр чорукту
нептердиз, делегей да-
йымын күткүп үндүрөп кор-
хан турарлар.

Тайбын талалакчылары бот-
тарынын серемчиздизин мо-
гаг чока дымдират. дайымын
пропагандалап, өскүрдү чорук-
чер-ле болганга хоюдуз жор-
гаар хоруттуңа туурап не-
гиз ужураут.

[illegible]

ийиги арын ● 1976 ч. март 12

БҮГҮ ДИПТЕРДЕН

түн Гендустарың чагыз коруткан турда-ла, өз дөпөлөннөмөң администрацияга ыңдыг сөөктүүлөргө көрө турмуз-бизилып турар.

ПРАГА. Президенттеринин үлүг-дөлөгөй Федерацияга Исаламда умур-дуром ашмашаашымын деп-дараан сөздөмүз дөзүл дөпөлөпчүлөй көдөшкөннөмөң калбартуурычмөң сөзгөйчүн ашмачы чөмөрүнн ыгыгырган. Ылда тараткан 160-нүн дымашымында дөмөгөл турары белдиз: Испаниян ашмачы чөмөрүнн дөмөсөөртатчү чартылааларын белдизин, нүштөтүн турар дөмөлөнгөң харыны нымдар испангазан полциянын төрөтүүрүмүзгө ашмашаап турар. Испанияда умур-дуром ашмашаашымын сансала бөлгөн бөтөн.

Америкадагы негизделүүсүнө тандым-
таарым ээш өз чуртунга уялуу-
дун демисилеги аветирин дашы
шынштыктарын хеделиштинкиринин
шымырдыкын жылчык чинаары
Белгизди промисиялардын ПБФ
шымырдыгы туур.

РИМ. Итали эконмисиянын
кризисиз ургунчулук туурар
Статистиканын теп инштитуту-
турган амылаадын алыгга
урутна учаттуу бугуруушукун
хемчээли 1975 чылда
1974 чылга деизирге, 9,5 уку
шымырдыган. Болбазырады
уялуутуру бугуруушукун 10,2
уку кудулган.

НЬЮ-ЙОРК. Матташылган
Штаттар Неада штатта ше-
меде кылыр чегге чер азда-
нын ээлегили алуулг шын

Ол болза бу чылын АКШ-
чыккын алдыгы жаралуш ш-
ненде болуп турар.

САППОРО. Жаңжайда орту-
лукту япон-совет саяды асса-
диализацияны чыл бүрөдө
тур конферэнцияны адыз эрт-
мен. Хейкэйдонку ассоциация-
да ирил турат 200 ашыгы
жы-буру фирмаларынын төзө-
лөмчүлери Япониянын эи-не-
чүктүгү чүтүндө ол ортулукту
Сайбү-биле болгаш совет
Фирманы Чөөн чүл-биле саяды
аппаратина зарылзаттарын ула-
шкы жогжулариники айттырып-
төзөмүш куулаштырып болгон.

ДАМАСК. Хэзлн аалры, үп тээшминнер, күчүлээшминнер иэрэллн амыларалдын чанчыла бөлүгүшүнүнүн апарган. Сөөкүлүгү уеде ыламын амыларын бөлгаш шерик албанкыларын ортуулуда маркомандын калкын илгерге-ке көөүдүн деп, илч чуртуп статистиказы күлүлз көрүп турар.

Наркөмания көм-көм уула гедиринчл өзереге чадирип турар. Эрткен чылын чүгелчүнгүс Тель-Авив районокун 12.350 дээрбөдөшминнер бөлгаш 160 өлүрүшүкүнөр бөлгүлз.

(СЭТА).

ЭЭДЧЕДЛИГ

СОЛУУШКУН

БУЗНОС-АЙРЕС. (СЭТА)

Инда четкен медалерин буз-
гаар адырга, чили фамиште-
шериг хуантуанан баштың.
Иночот бодунч «кабинимин»
иңг» составини чамдык ас-
кериделерин билгян.

Малда хойбаштыр СЭТА-
нын тайылбырбакчылы В. Го-
лякин бижини: «диктаторлар»
эрге-чагырганын нийити пил-
динин улам камылаанын, а-
щ илангында, чуртун улам

Кудайдуз туурар экониминин
зынын агы үшүшү бүзү
рашынны таваржар дей бер
тегинин урууңдун мей бер
тегинин ээлегити солүшкү
нуу кылты туурар.

Уагетпүр бузур-тегинин
кууулаащынмы соксар ар
кыкыл баалал-биле урууңдун
туурар. Оңн хемдээл чүгүл
руруккы чыла 22—35 үшү
кызылгарын. Атапкан үшү
чоталыныккы 60 татазын
кыкыле бүтү-ле, ректоратын
ыраактаа ашкыт, 330 үшү ашкы
берген. Чынын дашымын
бүр-ширек 4,4 миллард дө

Чурутун экономикалык жана социалдык өнүгүүсүндөгү бул экономикалык чөйрөнүн планетика даш тарыхындагы тунта жүзүрүн министрлерге, ишканаларына, суу-аары болган социал жаманарына министр генерал Дикаров Днас Эстрадага, транспорт министр генерал Овсерега Галия Сага ошарын жаралжы туур.

Унутан экономика талам-болу планетикалык түн-дөндө Чилиге түзүстүгүп аялал чурутун өнүгөндө-ла, өнүгөт аралашкан-лаа тутан-гы тоо көрөс чурукун улам аялжы туур.

ШЫН

1970-1980
 1960-1970
 1950-1960
 1940-1950
 1930-1940
 1920-1930
 1910-1920
 1900-1910
 1890-1900
 1880-1890
 1870-1880
 1860-1870
 1850-1860
 1840-1850
 1830-1840
 1820-1830
 1810-1820
 1800-1810
 1790-1800
 1780-1790
 1770-1780
 1760-1770
 1750-1760
 1740-1750
 1730-1740
 1720-1730
 1710-1720
 1700-1710
 1690-1700
 1680-1690
 1670-1680
 1660-1670
 1650-1660
 1640-1650
 1630-1640
 1620-1630
 1610-1620
 1600-1610
 1590-1600
 1580-1590
 1570-1580
 1560-1570
 1550-1560
 1540-1550
 1530-1540
 1520-1530
 1510-1520
 1500-1510
 1490-1500
 1480-1490
 1470-1480
 1460-1470
 1450-1460
 1440-1450
 1430-1440
 1420-1430
 1410-1420
 1400-1410
 1390-1400
 1380-1390
 1370-1380
 1360-1370
 1350-1360
 1340-1350
 1330-1340
 1320-1330
 1310-1320
 1300-1310
 1290-1300
 1280-1290
 1270-1280
 1260-1270
 1250-1260
 1240-1250
 1230-1240
 1220-1230
 1210-1220
 1200-1210
 1190-1200
 1180-1190
 1170-1180
 1160-1170
 1150-1160
 1140-1150
 1130-1140
 1120-1130
 1110-1120
 1100-1110
 1090-1100
 1080-1090
 1070-1080
 1060-1070
 1050-1060
 1040-1050
 1030-1040
 1020-1030
 1010-1020
 1000-1010
 990-1000
 980-990
 970-980
 960-970
 950-960
 940-950
 930-940
 920-930
 910-920
 900-910
 890-900
 880-890
 870-880
 860-870
 850-860
 840-850
 830-840
 820-830
 810-820
 800-810
 790-800
 780-790
 770-780
 760-770
 750-760
 740-750
 730-740
 720-730
 710-720
 700-710
 690-700
 680-690
 670-680
 660-670
 650-660
 640-650
 630-640
 620-630
 610-620
 600-610
 590-600
 580-590
 570-580
 560-570
 550-560
 540-550
 530-540
 520-530
 510-520
 500-510
 490-500
 480-490
 470-480
 460-470
 450-460
 440-450
 430-440
 420-430
 410-420
 400-410
 390-400
 380-390
 370-380
 360-370
 350-360
 340-350
 330-340
 320-330
 310-320
 300-310
 290-300
 280-290
 270-280
 260-270
 250-260
 240-250
 230-240
 220-230
 210-220
 200-210
 190-200
 180-190
 170-180
 160-170
 150-160
 140-150
 130-140
 120-130
 110-120
 100-110
 90-100
 80-90
 70-80
 60-70
 50-60
 40-50
 30-40
 20-30
 10-20
 0-10

ТОРАШ

[illegible]

УРУНГА

НУ

[illegible]

«Арабша» — немецко-азиатский
 словарь, издаваемый в Берлине
 в 1880 году.

1945
 1946
 1947
 1948
 1949
 1950
 1951
 1952
 1953
 1954
 1955
 1956
 1957
 1958
 1959
 1960
 1961
 1962
 1963
 1964
 1965
 1966
 1967
 1968
 1969
 1970
 1971
 1972
 1973
 1974
 1975
 1976
 1977
 1978
 1979
 1980
 1981
 1982
 1983
 1984
 1985
 1986
 1987
 1988
 1989
 1990
 1991
 1992
 1993
 1994
 1995
 1996
 1997
 1998
 1999
 2000
 2001
 2002
 2003
 2004
 2005
 2006
 2007
 2008
 2009
 2010
 2011
 2012
 2013
 2014
 2015
 2016
 2017
 2018
 2019
 2020
 2021
 2022
 2023
 2024
 2025
 2026
 2027
 2028
 2029
 2030
 2031
 2032
 2033
 2034
 2035
 2036
 2037
 2038
 2039
 2040
 2041
 2042
 2043
 2044
 2045
 2046
 2047
 2048
 2049
 2050
 2051
 2052
 2053
 2054
 2055
 2056
 2057
 2058
 2059
 2060
 2061
 2062
 2063
 2064
 2065
 2066
 2067
 2068
 2069
 2070
 2071
 2072
 2073
 2074
 2075
 2076
 2077
 2078
 2079
 2080
 2081
 2082
 2083
 2084
 2085
 2086
 2087
 2088
 2089
 2090
 2091
 2092
 2093
 2094
 2095
 2096
 2097
 2098
 2099
 2100
 2101
 2102
 2103
 2104
 2105
 2106
 2107
 2108
 2109
 2110
 2111
 2112
 2113
 2114
 2115
 2116
 2117
 2118
 2119
 2120
 2121
 2122
 2123
 2124
 2125
 2126
 2127
 2128
 2129
 2130
 2131
 2132
 2133
 2134
 2135
 2136
 2137
 2138
 2139
 2140
 2141
 2142
 2143
 2144
 2145
 2146
 2147
 2148
 2149
 2150
 2151
 2152
 2153
 2154
 2155
 2156
 2157
 2158
 2159
 2160
 2161
 2162
 2163
 2164
 2165
 2166
 2167
 2168
 2169
 2170
 2171
 2172
 2173
 2174
 2175
 2176
 2177
 2178
 2179
 2180
 2181
 2182
 2183
 2184
 2185
 2186
 2187
 2188
 2189
 2190
 2191
 2192
 2193
 2194
 2195
 2196
 2197
 2198
 2199
 2200
 2201
 2202
 2203
 2204
 2205
 2206
 2207
 2208
 2209
 2210
 2211
 2212
 2213
 2214
 2215
 2216
 2217
 2218
 2219
 2220
 2221
 2222
 2223
 2224
 2225
 2226
 2227
 2228
 2229
 2230
 2231
 2232
 2233
 2234
 2235
 2236
 2237
 2238
 2239
 2240
 2241
 2242
 2243
 2244
 2245
 2246
 2247
 2248
 2249
 2250
 2251
 2252
 2253
 2254
 2255
 2256
 2257
 2258
 2259
 2260
 2261
 2262
 2263
 2264
 2265
 2266
 2267
 2268
 2269
 2270
 2271
 2272
 2273
 2274
 2275
 2276
 2277
 2278
 2279
 2280
 2281
 2282
 2283
 2284
 2285
 2286
 2287
 2288
 2289
 2290
 2291
 2292
 2293
 2294
 2295
 2296
 2297
 2298
 2299
 2300
 2301
 2302
 2303
 2304
 2305
 2306
 2307
 2308
 2309
 2310
 2311
 2312
 2313
 2314
 2315
 2316
 2317
 2318
 2319
 2320
 2321
 2322
 2323
 2324
 2325
 2326
 2327
 2328
 2329
 2330
 2331
 2332
 2333
 2334
 2335
 2336
 2337
 2338
 2339
 2340
 2341
 2342
 2343
 2344
 2345
 2346
 2347
 2348
 2349
 2350
 2351
 2352
 2353
 2354
 2355
 2356
 2357
 2358
 2359
 2360
 2361
 2362
 2363
 2364
 2365
 2366
 2367
 2368
 2369
 2370
 2371
 2372
 2373
 2374
 2375
 2376
 2377
 2378
 2379
 2380
 2381
 2382
 2383
 2384
 2385
 2386
 2387
 2388
 2389
 2390
 2391
 2392
 2393
 2394
 2395
 2396
 2397
 2398
 2399

ЧУГЛЕ БУРХГАРЛАТ ЧОРГАШ

А. КАЗАНЦЕВ.
КТА: Сельская жизнь.
а) типская.
Астролябия фотоу.

Впервые в истории нашей страны в 1962 году в СССР был введен налог на имущество физических лиц. Этот налог был введен в целях пополнения бюджета и стимулирования развития жилищно-коммунального хозяйства. Налог на имущество физических лиц был введен в действие с 1 января 1962 года. Налог на имущество физических лиц был введен в действие с 1 января 1962 года. Налог на имущество физических лиц был введен в действие с 1 января 1962 года.

[illegible]

Т Ы А Р

2. 1940-1941-й гг. — период, когда в СССР началось массовое строительство новых городов и поселков. В этот период были построены такие города, как Магнитогорск, Новокузнецк, Кемерово, Сталиноград (нынешний Донецк) и другие.

1950-1951
 1952-1953
 1954-1955
 1956-1957
 1958-1959
 1960-1961
 1962-1963
 1964-1965
 1966-1967
 1968-1969
 1970-1971
 1972-1973
 1974-1975
 1976-1977
 1978-1979
 1980-1981
 1982-1983
 1984-1985
 1986-1987
 1988-1989
 1990-1991
 1992-1993
 1994-1995
 1996-1997
 1998-1999
 2000-2001
 2002-2003
 2004-2005
 2006-2007
 2008-2009
 2010-2011
 2012-2013
 2014-2015
 2016-2017
 2018-2019
 2020-2021
 2022-2023
 2024-2025
 2026-2027
 2028-2029
 2030-2031
 2032-2033
 2034-2035
 2036-2037
 2038-2039
 2040-2041
 2042-2043
 2044-2045
 2046-2047
 2048-2049
 2050-2051
 2052-2053
 2054-2055
 2056-2057
 2058-2059
 2060-2061
 2062-2063
 2064-2065
 2066-2067
 2068-2069
 2070-2071
 2072-2073
 2074-2075
 2076-2077
 2078-2079
 2080-2081
 2082-2083
 2084-2085
 2086-2087
 2088-2089
 2090-2091
 2092-2093
 2094-2095
 2096-2097
 2098-2099
 2100-2101
 2102-2103
 2104-2105
 2106-2107
 2108-2109
 2110-2111
 2112-2113
 2114-2115
 2116-2117
 2118-2119
 2120-2121
 2122-2123
 2124-2125
 2126-2127
 2128-2129
 2130-2131
 2132-2133
 2134-2135
 2136-2137
 2138-2139
 2140-2141
 2142-2143
 2144-2145
 2146-2147
 2148-2149
 2150-2151
 2152-2153
 2154-2155
 2156-2157
 2158-2159
 2160-2161
 2162-2163
 2164-2165
 2166-2167
 2168-2169
 2170-2171
 2172-2173
 2174-2175
 2176-2177
 2178-2179
 2180-2181
 2182-2183
 2184-2185
 2186-2187
 2188-2189
 2190-2191
 2192-2193
 2194-2195
 2196-2197
 2198-2199
 2200-2201
 2202-2203
 2204-2205
 2206-2207
 2208-2209
 2210-2211
 2212-2213
 2214-2215
 2216-2217
 2218-2219
 2220-2221
 2222-2223
 2224-2225
 2226-2227
 2228-2229
 2230-2231
 2232-2233
 2234-2235
 2236-2237
 2238-2239
 2240-2241
 2242-2243
 2244-2245
 2246-2247
 2248-2249
 2250-2251
 2252-2253
 2254-2255
 2256-2257
 2258-2259
 2260-2261
 2262-2263
 2264-2265
 2266-2267
 2268-2269
 2270-2271
 2272-2273
 2274-2275
 2276-2277
 2278-2279
 2280-2281
 2282-2283
 2284-2285
 2286-2287
 2288-2289
 2290-2291
 2292-2293
 2294-2295
 2296-2297
 2298-2299
 2300-2301
 2302-2303
 2304-2305
 2306-2307
 2308-2309
 2310-2311
 2312-2313
 2314-2315
 2316-2317
 2318-2319
 2320-2321
 2322-2323
 2324-2325
 2326-2327
 2328-2329
 2330-2331
 2332-2333
 2334-2335
 2336-2337
 2338-2339
 2340-2341
 2342-2343
 2344-2345
 2346-2347
 2348-2349
 2350-2351
 2352-2353
 2354-2355
 2356-2357
 2358-2359
 2360-2361
 2362-2363
 2364-2365
 2366-2367
 2368-2369
 2370-2371
 2372-2373
 2374-2375
 2376-2377
 2378-2379
 2380-2381
 2382-2383
 2384-2385
 2386-2387
 2388-2389
 2390-2391
 2392-2393
 2394-2395
 2396-2397
 2398-2399
 2400-2401
 2402-2403
 2404-2405
 2406-2407
 2408-2409
 2410-2411
 2412-2413
 2414-2415
 2416-2417
 2418-2419
 2420-2421
 2422-2423
 2424-2425
 2426-2427
 2428-2429
 2430-2431
 2432-2433
 2434-2435
 2436-2437
 2438-2439
 2440-2441
 2442-2443
 2444-2445
 2446-2447
 2448-2449
 2450-2451
 2452-2453
 2454-2455
 2456-2457
 2458-2459
 2460-2461
 2462-2463
 2464-2465
 2466-2467
 2468-2469
 2470-2471
 2472-2473
 2474-2475
 2476-2477
 2478-2479
 2480-2481
 2482-2483
 2484-2485
 2486-2487
 2488-2489
 2490-2491
 2492-2493
 2494-2495
 2496-2497
 2498-2499
 2500-2501
 2502-2503
 2504-2505
 2506-2507
 2508-2509
 2510-2511
 2512-2513
 2514-2515
 2516-2517
 2518-2519
 2520-2521
 2522-2523
 2524-2525
 2526-2527
 2528-2529
 2530-2531
 2532-2533
 253

[illegible]

ТУРАСКАЯ

Смонтирован портрет радиста
вызванного в ту пору. Он
СССР-ник, Азиз Соевский.
Президиуму 1944 г. вы-
давался 12-ле членом
чрезвычайно оны «Зес-
металь»-были шакаан ту-
ран.
Давным-давно
запрещают республиканский
высшим.

А. САБИГАР.

УПАВШИЙСЯ НА
ЧЕРУЮ ЗЕМЛЮ. НЕО-
ЖЕЛИТЕЛИ
В КИРДЕНЕ
ОСТАВЛЯЮТ
СВОИ ДОМА
И УХОДЯТ
В ГОРЬКИЕ
ОСКОЛКИ
СВОИХ
СЕРДЦЕВ

[illegible][illegible]

ГРОИ

Н

1-2-3-4-5-6-7-8-9-10-11-12-13-14-15-16-17-18-19-20-21-22-23-24-25-26-27-28-29-30-31-32-33-34-35-36-37-38-39-40-41-42-43-44-45-46-47-48-49-50-51-52-53-54-55-56-57-58-59-60-61-62-63-64-65-66-67-68-69-70-71-72-73-74-75-76-77-78-79-80-81-82-83-84-85-86-87-88-89-90-91-92-93-94-95-96-97-98-99-100-101-102-103-104-105-106-107-108-109-110-111-112-113-114-115-116-117-118-119-120-121-122-123-124-125-126-127-128-129-130-131-132-133-134-135-136-137-138-139-140-141-142-143-144-145-146-147-148-149-150-151-152-153-154-155-156-157-158-159-160-161-162-163-164-165-166-167-168-169-170-171-172-173-174-175-176-177-178-179-180-181-182-183-184-185-186-187-188-189-190-191-192-193-194-195-196-197-198-199-200-201-202-203-204-205-206-207-208-209-210-211-212-213-214-215-216-217-218-219-220-221-222-223-224-225-226-227-228-229-230-231-232-233-234-235-236-237-238-239-240-241-242-243-244-245-246-247-248-249-250-251-252-253-254-255-256-257-258-259-260-261-262-263-264-265-266-267-268-269-270-271-272-273-274-275-276-277-278-279-280-281-282-283-284-285-286-287-288-289-290-291-292-293-294-295-296-297-298-299-300-301-302-303-304-305-306-307-308-309-310-311-312-313-314-315-316-317-318-319-320-321-322-323-324-325-326-327-328-329-330-331-332-333-334-335-336-337-338-339-340-341-342-343-344-345-346-347-348-349-350-351-352-353-354-355-356-357-358-359-360-361-362-363-364-365-366-367-368-369-370-371-372-373-374-375-376-377-378-379-380-381-382-383-384-385-386-387-388-389-390-391-392-393-394-395-396-397-398-399-400-401-402-403-404-405-406-407-408-409-410-411-412-413-414-415-416-417-418-419-420-421-422-423-424-425-426-427-428-429-430-431-432-433-434-435-436-437-438-439-440-441-442-443-444-445-446-447-448-449-450-451-452-453-454-455-456-457-458-459-460-461-462-463-464-465-466-467-468-469-470-471-472-473-474-475-476-477-478-479-480-481-482-483-484-485-486-487-488-489-490-491-492-493-494-495-496-497-498-499-500-501-502-503-504-505-506-507-508-509-510-511-512-513-514-515-516-517-518-519-520-521-522-523-524-525-526-527-528-529-530-531-532-533-534-535-536-537-538-539-540-541-542-543-544-545-546-547-548-549-550-551-552-553-554-555-556-557-558-559-560-561-562-563-564-565-566-567-568-569-570-571-572-573-574-575-576-577-578-579-580-581-582-583-584-585-586-587-588-589-590-591-592-593-594-595-596-597-598-599-600-601-602-603-604-605-606-607-608-609-610-611-612-613-614-615-616-617-618-619-620-621-622-623-624-625-626-627-628-629-630-631-632-633-634-635-636-637-638-639-640-641-642-643-644-645-646-647-648-649-650-651-652-653-654-655-656-657-658-659-660-661-662-663-664-665-666-667-668-669-670-671-672-673-674-675-676-677-678-679-680-681-682-683-684-685-686-687-688-689-690-691-692-693-694-695-696-697-698-699-700-701-702-703-704-705-706-707-708-709-710-711-712-713-714-715-716-717-718-719-720-721-722-723-724-725-726-727-728-729-730-731-732-733-734-735-736-737-738-739-740-741-742-743-744-745-746-747-748-749-750-751-752-753-754-755-756-757-758-759-760-761-762-763-764-765-766-767-768-769-770-771-772-773-774-775-776-777-778-779-780-781-782-783-784-785-786-787-788-789-790-791-792-793-794-795-796-797-798-799-800-801-802-803-804-805-806-807-808-809-810-811-812-813-814-815-816-817-818-819-820-821-822-823-824-825-826-827-828-829-830-831-832-833-834-835-836-837-838-839-840-841-842-843-844-845-846-847-848-849-850-851-852-853-854-855-856-857-858-859-860-861-862-863-864-865-866-867-868-869-870-871-872-873-874-875-876-877-878-879-880-881-882-883-884-885-886-887-888-889-890-891-892-893-894-895-896-897-898-899-900-901-902-903-904-905-906-907-908-909-910-911-912-913-914-915-916-917-918-919-920-921-922-923-924-925-926-927-928-929-930-931-932-933-934-935-936-937-938-939-940-941-942-943-944-945-946-947-948-949-950-951-952-953-954-955-956-957-958-959-960-961-962-963-964-965-966-967-968-969-970-971-972-973-974-975-976-977-978-979-980-981-982-983-984-985-986-987-988-989-990-991-992-993-994-995-996-997-998-999-1000-1001-1002-1003-1004-1005-1006-1007-1008-1009-1010-1011-1012-1013-1014-1015-1016-1017-1018-1019-1020-1021-1022-1023-1024-1025-1026-1027-1028-1029-1030-1031-1032-1033-1034-1035-1036-1037-1038-1039-104

Кто может дать ответ на этот вопрос? Конечно же, только те, кто знает, что такое искусство и зачем оно нужно человеку.

Искусство — это не просто красивые картинки или动听的音乐. Это способ познания мира, способ общения с другими людьми. Искусство помогает нам увидеть мир глазами художника, почувствовать его пульс, услышать его голос.

В искусстве есть сила, которая способна изменить человека, сделать его лучше, добрее, открытее миру. Именно поэтому искусство так важно для нас сегодня, когда мир становится все более сложным и враждебным.

Давайте задумаемся: почему мы так любим искусство? Почему мы готовы тратить часы на просмотр картин, слушание музыки, чтение книг? Ответ прост: потому что в искусстве мы находим то, чего не хватает нам в жизни. Мы находим красоту, гармонию, смысл. Мы находим себя.

Искусство — это наш дом. Это место, где мы можем отдохнуть от суеты и забот, где мы можем быть собой. Давайте же любить искусство, беречь его, поддерживать. Потому что без искусства наша жизнь будет неполноценной.

Ч И Л А Ш К А Н Д А

XXV съезд КПСС
создан
вместе с Казанью).

Органи бодуунг состав
 илэсхин бодуунг илэс
 ным шыары белеэн,
 наара, бодуунг түрү
 түрү-түрүндө бичи
 дуун түрдө наара илэ
 нур, шире.

(СЭКП-чи)

партия Т.К-ны

БИСИҢ НАРТА
АГЛА-
РЫҢА БОЛТАШ
ЕРНИ САЙЫРАН-
ГОЛУД КИЧЕНЭН
НИН БИН ВЕЗЕ
СӨС НИБЕДЕР
ЕСКЕК КУШТЕРНИ
НИН ШОЛГАТ
МАҢНАЙ АЖИ-
ПЕТ

«до гыт чыдары
чуптувустун ка
лпын бржылга
чеческин куш
гайжырарнга
лым келен, бо тараз
чуулардын кыла
б д
амгы уелуунын
техниказы-биге
дедери

1941
1942
1943
1944

В
ЖА-П
И
ВОЯ

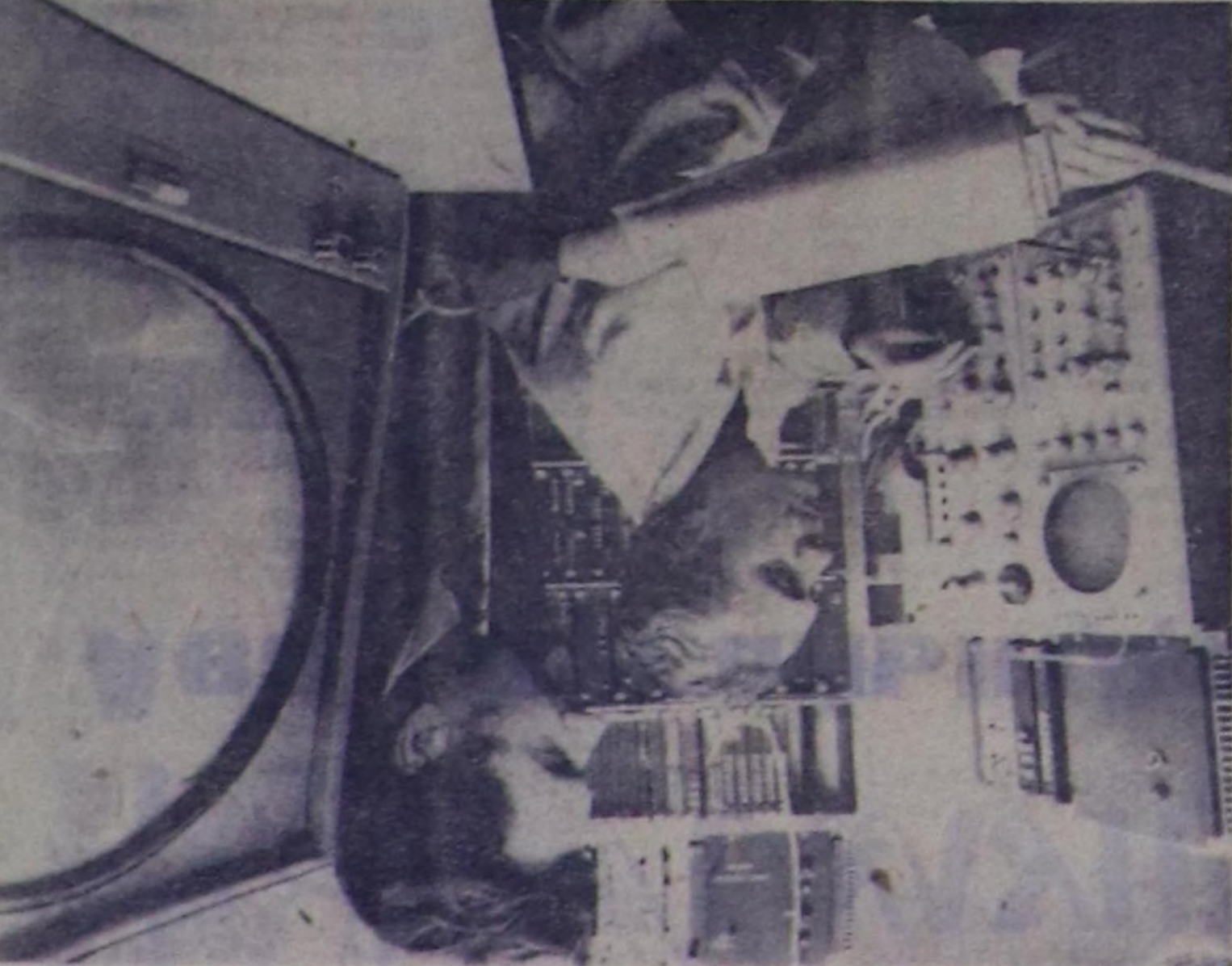
ИСТОРИЯ И ТЕОРИЯ

[illegible]

БҮГД ДИПТЕРДЕН

ДЕВЕГЕН БОХУННЕРД

Тесла - аны-дунма чутарга

МОНГОЛ УЛАС
УЛАСЫН ХУУЛЬ
УЛАСЫН ХУУЛЬ
УЛАСЫН ХУУЛЬ

АКШ-ТА ЭСЭ СОНГУЛААР

МОЗАИКИН
АКШ-ТА ЭСЭ СОНГУЛААР
АКШ-ТА ЭСЭ СОНГУЛААР

КЫЙРЫР
КЫЙРЫР
КЫЙРЫР

ХААРА ТУТКАН
ХААРА ТУТКАН
ХААРА ТУТКАН

КИЭЭНЭЙНИ
КИЭЭНЭЙНИ
КИЭЭНЭЙНИ

КАМГАЛААР
КАМГАЛААР
КАМГАЛААР

РЕФОРМАНЫ
РЕФОРМАНЫ
РЕФОРМАНЫ

КОМАНДА
КОМАНДА
КОМАНДА

КОМАНДА
КОМАНДА
КОМАНДА

КОМАНДА
КОМАНДА
КОМАНДА

КОМАНДА
КОМАНДА
КОМАНДА

КОМАНДА
КОМАНДА
КОМАНДА

КОМАНДА
КОМАНДА
КОМАНДА

КОМАНДА
КОМАНДА
КОМАНДА

КОМАНДА
КОМАНДА
КОМАНДА

КОМАНДА
КОМАНДА
КОМАНДА

КОМАНДА
КОМАНДА
КОМАНДА

КОМАНДА
КОМАНДА
КОМАНДА

КОМАНДА
КОМАНДА
КОМАНДА

КОМАНДА
КОМАНДА
КОМАНДА

КОМАНДА
КОМАНДА
КОМАНДА

КОМАНДА
КОМАНДА
КОМАНДА

КОМАНДА
КОМАНДА
КОМАНДА

КОМАНДА
КОМАНДА
КОМАНДА

КОМАНДА
КОМАНДА
КОМАНДА

КОМАНДА
КОМАНДА
КОМАНДА

A black and white portrait of a man in a military uniform. He is wearing a dark jacket over a patterned scarf. Several medals are pinned to his left chest. The background is a light-colored wall with a circular emblem featuring a figure holding a torch.

дыраа Монгуштуң кoдaны сакмашчытeп, дыкa хөй рaгaныны өчтө-мeндi дoруурун турар. Аныяк сакмашчы «Беш чылдың аныяк гaрджишт» деп дөрөк дeндээт эдэлескeчтeн.

ЧУРУУКТА: А. Ооржак, В. ЧАДАМБАНЫН фoтoгo.

Иван Павлович Половинкин — пенсионер.

Евдокия Васильевна Соколкина — республиканка энгельштейнск. склад артезианск.

Авдья Семеновна Тетухина — «Кызыл» гостиницап. акжыкчыны.

Сагды Усупович Кертепханов — автобазавик. сесерл. моторник.

Глафира Степановна Хушеша — «Кызыл» гостиницап. акжыкчыны.

Авдья Андрапанович Чокапина — пенсионер.

Иван Александрович Чокопов — кудык камгалат мин. тергустовуц. автобазавик. чолаачычы.

Прайда Александровна Шугина — Курные баякчыны. тыва республика кувторазнып акжыкчыны.

Соведнид Президиумушун Б. ДОЛЧАНАА.

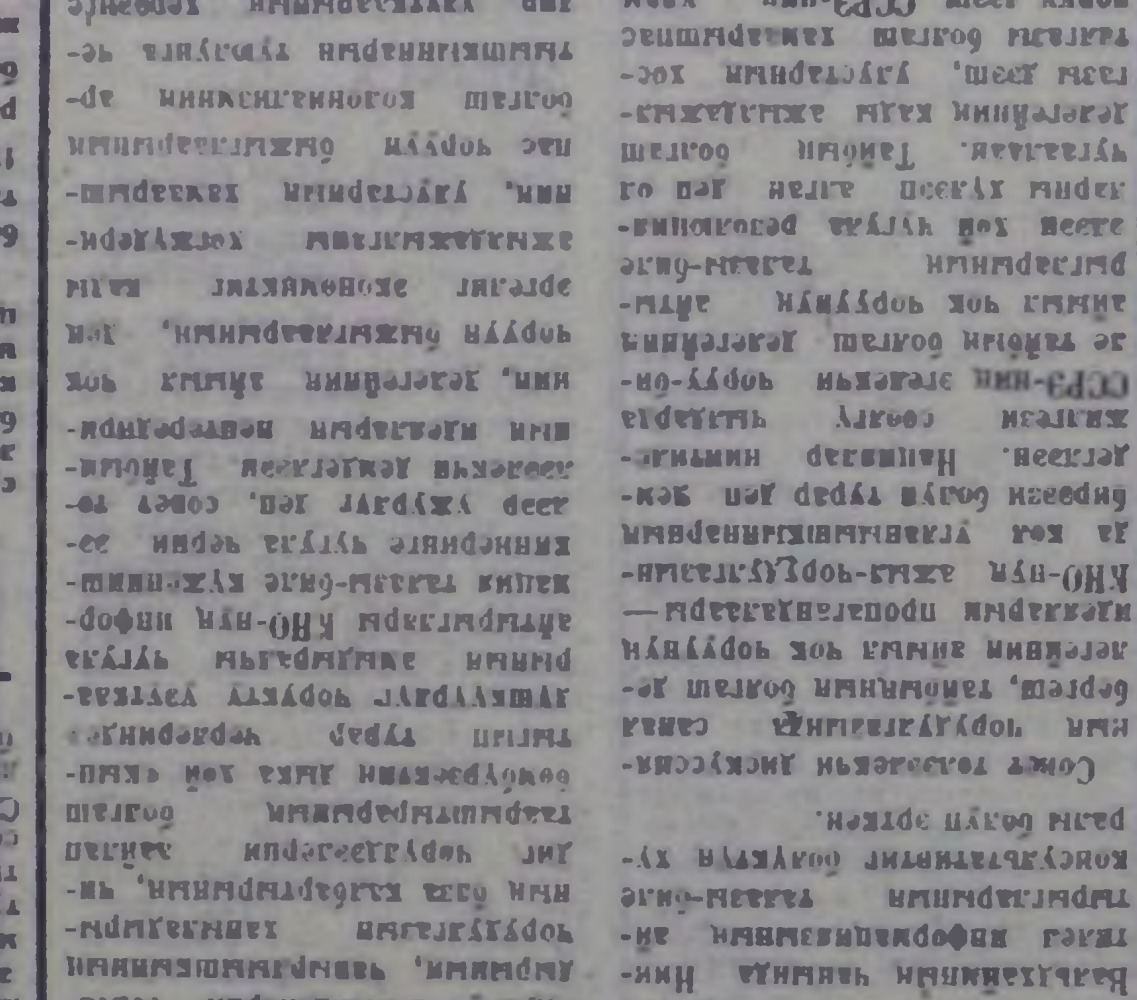
Соведнид Президиумушун Септетлом С. КРАСНЫЙ.

[illegible]

[illegible]

ШЕРИТ ДУЗАЛАМЧЫЗИН
ХУЛГАТЫРАРЫН
ЧЕДИН АП ТУРАР

—M-NA TYPE CONTAIN

нопууагазыны

Хайфонин токары Прет
Чоат Хой Ханьонг зово-
цаамай чувуапаран Б.П.-
н агуу-агуу хомоонолоо
богдлуудын хамтаар кэ
гэжээ. Чувукт Претэн Чоат
Хойтон

[illegible]

Этот текст является частью документа, который был переведен с русского языка на английский язык. В нем содержится информация о том, что документ был переведен в соответствии с требованиями законодательства Российской Федерации.

ТА

ВЫЖИЛ

И НИ

[illegible]

(CSTA).

[illegible][illegible][illegible]

ИЗДАТЕЛЬСТВО

THE WHITE PAVE

1

ТИИЛЕКЧИГЕ—ӨИ
АЗЫ МОТОЦИКЛ

АГГАРАДА
ХООРАИ

Университетская библиотека имени Н.И. Пирогова

[illegible][illegible]

«Книга Юли» представляет собой сборник лучших стихов поэта, написанных в последние годы жизни. В сборнике 12 глав, в которых Юли рассказывает о своей жизни, о любви, о дружбе, о природе. Стихи написаны простым, но глубоким языком, который легко воспринимается читателем. Книга Юли — это не только сборник стихов, но и памятник жизни и творчеству одного из великих поэтов нашей страны.

[illegible]

1949-1950-жылдары
 1951-1952-жылдары
 1953-1954-жылдары
 1955-1956-жылдары
 1957-1958-жылдары
 1959-1960-жылдары
 1961-1962-жылдары
 1963-1964-жылдары
 1965-1966-жылдары
 1967-1968-жылдары
 1969-1970-жылдары
 1971-1972-жылдары
 1973-1974-жылдары
 1975-1976-жылдары
 1977-1978-жылдары
 1979-1980-жылдары
 1981-1982-жылдары
 1983-1984-жылдары
 1985-1986-жылдары
 1987-1988-жылдары
 1989-1990-жылдары
 1991-1992-жылдары
 1993-1994-жылдары
 1995-1996-жылдары
 1997-1998-жылдары
 1999-2000-жылдары
 2001-2002-жылдары
 2003-2004-жылдары
 2005-2006-жылдары
 2007-2008-жылдары
 2009-2010-жылдары
 2011-2012-жылдары
 2013-2014-жылдары
 2015-2016-жылдары
 2017-2018-жылдары
 2019-2020-жылдары
 2021-2022-жылдары
 2023-2024-жылдары
 2025-2026-жылдары
 2027-2028-жылдары
 2029-2030-жылдары
 2031-2032-жылдары
 2033-2034-жылдары
 2035-2036-жылдары
 2037-2038-жылдары
 2039-2040-жылдары
 2041-2042-жылдары
 2043-2044-жылдары
 2045-2046-жылдары
 2047-2048-жылдары
 2049-2050-жылдары
 2051-2052-жылдары
 2053-2054-жылдары
 2055-2056-жылдары
 2057-2058-жылдары
 2059-2060-жылдары
 2061-2062-жылдары
 2063-2064-жылдары
 2065-2066-жылдары
 2067-2068-жылдары
 2069-2070-жылдары
 2071-2072-жылдары
 2073-2074-жылдары
 2075-2076-жылдары
 2077-2078-жылдары
 2079-2080-жылдары
 2081-2082-жылдары
 2083-2084-жылдары
 2085-2086-жылдары
 2087-2088-жылдары
 2089-2090-жылдары
 2091-2092-жылдары
 2093-2094-жылдары
 2095-2096-жылдары
 2097-2098-жылдары
 2099-2100-жылдары
 2101-2102-жылдары
 2103-2104-жылдары
 2105-2106-жылдары
 2107-2108-жылдары
 2109-2110-жылдары
 2111-2112-жылдары
 2113-2114-жылдары
 2115-2116-жылдары
 2117-2118-жылдары
 2119-2120-жылдары
 2121-2122-жылдары
 2123-2124-жылдары
 2125-2126-жылдары
 2127-2128-жылдары
 2129-2130-жылдары
 2131-2132-жылдары
 2133-2134-жылдары
 2135-2136-жылдары
 2137-2138-жылдары
 2139-2140-жылдары
 2141-2142-жылдары
 2143-2144-жылдары
 2145-2146-жылдары
 2147-2148-жылдары
 2149-2150-жылдары
 2151-2152-жылдары
 2153-2154-жылдары
 2155-2156-жылдары
 2157-2158-жылдары
 2159-2160-жылдары
 2161-2162-жылдары
 2163-2164-жылдары
 2165-2166-жылдары
 2167-2168-жылдары
 2169-2170-жылдары
 2171-2172-жылдары
 2173-2174-жылдары
 2175-2176-жылдары
 2177-2178-жылдары
 2179-2180-жылдары
 2181-2182-жылдары
 2183-2184-жылдары
 2185-2186-жылдары
 2187-2188-жылдары
 2189-2190-жылдары
 2191-2192-жылдары
 2193-2194-жылдары
 2195-2196-жылдары
 2197-2198-жылдары
 2199-2200-жылдары
 2201-2202-жылдары
 2203-2204-жылдары
 2205-2206-жылдары
 2207-2208-жылдары
 2209-2210-жылдары
 2211-2212-жылдары
 2213-2214-жылдары
 2215-2216-жылдары
 2217-2218-жылдары
 2219-2220-жылдары
 2221-2222-жылдары
 2223-2224-жылдары
 2225-2226-жылдары
 2227-2228-жылдары
 2229-2230-жылдары
 2231-2232-жылдары
 2233-2234-жылдары
 2235-2236-жылдары
 2237-2238-жылдары
 2239-2240-жылдары
 2241-2242-жылдары
 2243-2244-жылдары
 2245-2246-жылдары
 2247-2248-жылдары
 2249-2250-жылдары
 2251-2252-жылдары
 2253-2254-жылдары
 2255-2256-жылдары
 2257-2258-жылдары
 2259-2260-жылдары
 2261-2262-жылдары
 2263-2264-жылдары
 2265-2266-жылдары
 2267-2268-жылдары
 2269-2270-жылдары
 2271-2272-жылдары
 2273-2274-жылдары
 2275-2276-жылдары
 2277-2278-жылдары
 2279-2280-жылдары
 2281-2282-жылдары
 2283-2284-жылдары
 2285-2286-жылдары
 2287-2288-жылдары
 2289-2290-жылдары
 2291-2292-жылдары
 2293-2294-жылдары
 2295-2296-жылдары
 2297-2298-жылдары
 2299-2300-жылдары
 2301-2302-жылдары
 2303-2304-жылдары
 2305-2306-жылдары
 2307-2308-жылдары
 2309-2310-жылдары
 2311-2312-жылдары
 2313-2314-жылдары
 2315-2316-жылдары
 2317-2318-жылдары
 2319-2320-жылдары
 2321-2322-жылдары
 2323-2324-жылдары
 2325-2326-жылдары
 2327-2328-жылдары
 2329-2330-жылдары
 2331-2332-жылдары
 2333-2334-жылдары
 2335-2336-жылдары
 2337-2338-жылдары
 2339-2340-жылдары
 2341-2342-жылдары
 2343-2344-жылдары
 2345-2346-жылдары
 2347-2348-жылдары
 2349-2350-жылдары
 2351-2352-жылдары
 2353-2354-жылдары
 2355-2356-жылдары
 2357-2358-жылдары
 2359-2360-жылдары
 2361-2362-жылдары
 2363-2364-жылдары
 2365-2366-жылдары
 2367-2368-жылдары
 2369-2370-жылдары
 2371-2372-жылдары
 2373-2374-жылдары
 2375-2376-жылдары
 2377-2378-жылдары
 2379-2

[illegible][illegible][illegible]

КОЛЕЗНИН АЖЫЛ-ИШЧИЛЕРИНТЕ ШУДУРГУ АЖЫЛДЫН КИЖИЛЕРИ

үшкү арын 1976 ч. март 18

1911

1. **УСТАНОВКА**
 2. **ОБЪЕМ**
 3. **КАЧЕСТВО**
 4. **СРОК**
 5. **УСЛОВИЯ**
 6. **ОБЪЕМ**
 7. **КАЧЕСТВО**
 8. **СРОК**
 9. **УСЛОВИЯ**
 10. **ОБЪЕМ**
 11. **КАЧЕСТВО**
 12. **СРОК**
 13. **УСЛОВИЯ**
 14. **ОБЪЕМ**
 15. **КАЧЕСТВО**
 16. **СРОК**
 17. **УСЛОВИЯ**
 18. **ОБЪЕМ**
 19. **КАЧЕСТВО**
 20. **СРОК**
 21. **УСЛОВИЯ**
 22. **ОБЪЕМ**
 23. **КАЧЕСТВО**
 24. **СРОК**
 25. **УСЛОВИЯ**
 26. **ОБЪЕМ**
 27. **КАЧЕСТВО**
 28. **СРОК**
 29. **УСЛОВИЯ**
 30. **ОБЪЕМ**
 31. **КАЧЕСТВО**
 32. **СРОК**
 33. **УСЛОВИЯ**
 34. **ОБЪЕМ**
 35. **КАЧЕСТВО**
 36. **СРОК**
 37. **УСЛОВИЯ**
 38. **ОБЪЕМ**
 39. **КАЧЕСТВО**
 40. **СРОК**
 41. **УСЛОВИЯ**
 42. **ОБЪЕМ**
 43. **КАЧЕСТВО**
 44. **СРОК**
 45. **УСЛОВИЯ**
 46. **ОБЪЕМ**
 47. **КАЧЕСТВО**
 48. **СРОК**
 49. **УСЛОВИЯ**
 50. **ОБЪЕМ**
 51. **КАЧЕСТВО**
 52. **СРОК**
 53. **УСЛОВИЯ**
 54. **ОБЪЕМ**
 55. **КАЧЕСТВО**
 56. **СРОК**
 57. **УСЛОВИЯ**
 58. **ОБЪЕМ**
 59. **КАЧЕСТВО**
 60. **СРОК**
 61. **УСЛОВИЯ**
 62. **ОБЪЕМ**
 63. **КАЧЕСТВО**
 64. **СРОК**
 65. **УСЛОВИЯ**
 66. **ОБЪЕМ**
 67. **КАЧЕСТВО**
 68. **СРОК**
 69. **УСЛОВИЯ**
 70. **ОБЪЕМ**
 71. **КАЧЕСТВО**
 72. **СРОК**
 73. **УСЛОВИЯ**
 74. **ОБЪЕМ**
 75. **КАЧЕСТВО**
 76. **СРОК**
 77. **УСЛОВИЯ**
 78. **ОБЪЕМ**
 79. **КАЧЕСТВО**
 80. **СРОК**
 81. **УСЛОВИЯ**
 82. **ОБЪЕМ**
 83. **КАЧЕСТВО**
 84. **СРОК**
 85. **УСЛОВИЯ**
 86. **ОБЪЕМ**
 87. **КАЧЕСТВО**
 88. **СРОК**
 89. **УСЛОВИЯ**
 90. **ОБЪЕМ**
 91. **КАЧЕСТВО**
 92. **СРОК**
 93. **УСЛОВИЯ**
 94. **ОБЪЕМ**
 95. **КАЧЕСТВО**
 96. **СРОК**
 97. **УСЛОВИЯ**
 98. **ОБЪЕМ**
 99. **КАЧЕСТВО**
 100. **СРОК**
 101. **УСЛОВИЯ**
 102. **ОБЪЕМ**
 103. **КАЧЕСТВО**
 104. **СРОК**
 105. **УСЛОВИЯ**
 106. **ОБЪЕМ**
 107. **КАЧЕСТВО**
 108. **СРОК**
 109. **УСЛОВИЯ**
 110. **ОБЪЕМ**
 111. **КАЧЕСТВО**
 112. **СРОК**
 113. **УСЛОВИЯ**
 114. **ОБЪЕМ**
 115. **КАЧЕСТВО**
 116. **СРОК**
 117. **УСЛОВИЯ**
 118. **ОБЪЕМ**
 119. **КАЧЕСТВО**
 120. **СРОК**
 121. **УСЛОВИЯ**
 122. **ОБЪЕМ**
 123. **КАЧЕСТВО**
 124. **СРОК**
 125. **УСЛОВИЯ**
 126. **ОБЪЕМ**
 127. **КАЧЕСТВО**
 128. **СРОК**
 129. **УСЛОВИЯ**
 130. **ОБЪЕМ**
 131. **КАЧЕСТВО**
 132. **СРОК**
 133. **УСЛОВИЯ**
 134. **ОБЪЕМ**
 135. **КАЧЕСТВО**
 136. **СРОК**
 137. **УСЛОВИЯ**
 138. **ОБЪЕМ**
 139. **КАЧЕСТВО**
 140. **СРОК**
 141. **УСЛОВИЯ**
 142. **ОБЪЕМ**
 143. **КАЧЕСТВО**
 144. **СРОК**
 145. **УСЛОВИЯ**
 146. **ОБЪЕМ**
 147. **КАЧЕСТВО**
 148. **СРОК**
 149. **УСЛОВИЯ**
 150. **ОБЪЕМ**
 151. **КАЧЕСТВО**
 152. **СРОК**
 153. **УСЛОВИЯ**
 154. **ОБЪЕМ**
 155. **КАЧЕСТВО**
 156. **СРОК**
 157. **УСЛОВИЯ**
 158. **ОБЪЕМ**
 159. **КАЧЕСТВО**
 160. **СРОК**
 161. **УСЛОВИЯ**
 162. **ОБЪЕМ**
 163. **КАЧЕСТВО**
 164. **СРОК**
 165. **УСЛОВИЯ**
 166. **ОБЪЕМ**
 167. **КАЧЕСТВО**
 168. **СРОК**
 169. **УСЛОВИЯ**
 170. **ОБЪЕМ**
 171. **КАЧЕСТВО**
 172. **СРОК**
 173. **УСЛОВИЯ**
 174. **ОБЪЕМ**
 175. **КАЧЕСТВО**
 176. **СРОК**
 177. **УСЛОВИЯ**
 178. **ОБЪЕМ**
 179. **КАЧЕСТВО**
 180. **СРОК**
 181. **УСЛОВИЯ**
 182. **ОБЪЕМ**
 183. **КАЧЕСТВО**
 184. **СРОК**
 185. **УСЛОВИЯ**
 186. **ОБЪЕМ**
 187. **КАЧЕСТВО**
 188. **СРОК**
 189. **УСЛОВИЯ**
 190. **ОБЪЕМ**
 191. **КАЧЕСТВО**
 192. **СРОК**
 193. **УСЛОВИЯ**
 194. **ОБЪЕМ**
 195. **КАЧЕСТВО**
 196. **СРОК**
 197. **УСЛОВИЯ**
 198. **ОБЪЕМ**
 199. **КАЧЕСТВО**
 200. **СРОК**
 201. **УСЛОВИЯ**
 202. **ОБЪЕМ**
 203. **КАЧЕСТВО**
 204. **СРОК**
 205. **УСЛОВИЯ**
 206. **ОБЪЕМ**
 207. **КАЧЕСТВО**
 208. **СРОК**
 209. **УСЛОВИЯ**
 210. **ОБЪЕМ**
 211. **КАЧЕСТВО**
 212. **СРОК**
 213. **УСЛОВИЯ**
 214. **ОБЪЕМ**
 215. **КАЧЕСТВО**
 216. **СРОК**
 217. **УСЛОВИЯ**
 218. **ОБЪЕМ**
 219. **КАЧЕСТВО**
 220. **СРОК**
 221. **УСЛОВИЯ**

[illegible]

1940-1941-жылдары
 1942-1943-жылдары
 1944-1945-жылдары
 1946-1947-жылдары
 1948-1949-жылдары
 1950-1951-жылдары
 1952-1953-жылдары
 1954-1955-жылдары
 1956-1957-жылдары
 1958-1959-жылдары
 1960-1961-жылдары
 1962-1963-жылдары
 1964-1965-жылдары
 1966-1967-жылдары
 1968-1969-жылдары
 1970-1971-жылдары
 1972-1973-жылдары
 1974-1975-жылдары
 1976-1977-жылдары
 1978-1979-жылдары
 1980-1981-жылдары
 1982-1983-жылдары
 1984-1985-жылдары
 1986-1987-жылдары
 1988-1989-жылдары
 1990-1991-жылдары
 1992-1993-жылдары
 1994-1995-жылдары
 1996-1997-жылдары
 1998-1999-жылдары
 2000-жылдары

[illegible]

1930-1931
 1932-1933
 1934-1935
 1936-1937
 1938-1939
 1940-1941
 1942-1943
 1944-1945
 1946-1947
 1948-1949
 1950-1951
 1952-1953
 1954-1955
 1956-1957
 1958-1959
 1960-1961
 1962-1963
 1964-1965
 1966-1967
 1968-1969
 1970-1971
 1972-1973
 1974-1975
 1976-1977
 1978-1979
 1980-1981
 1982-1983
 1984-1985
 1986-1987
 1988-1989
 1990-1991
 1992-1993
 1994-1995
 1996-1997
 1998-1999
 2000-2001
 2002-2003
 2004-2005
 2006-2007
 2008-2009
 2010-2011
 2012-2013
 2014-2015
 2016-2017
 2018-2019
 2020-2021
 2022-2023
 2024-2025
 2026-2027
 2028-2029
 2030-2031
 2032-2033
 2034-2035
 2036-2037
 2038-2039
 2040-2041
 2042-2043
 2044-2045
 2046-2047
 2048-2049
 2050-2051
 2052-2053
 2054-2055
 2056-2057
 2058-2059
 2060-2061
 2062-2063
 2064-2065
 2066-2067
 2068-2069
 2070-2071
 2072-2073
 2074-2075
 2076-2077
 2078-2079
 2080-2081
 2082-2083
 2084-2085
 2086-2087
 2088-2089
 2090-2091
 2092-2093
 2094-2095
 2096-2097
 2098-2099
 2100-2101
 2102-2103
 2104-2105
 2106-2107
 2108-2109
 2110-2111
 2112-2113
 2114-2115
 2116-2117
 2118-2119
 2120-2121
 2122-2123
 2124-2125
 2126-2127
 2128-2129
 2130-2131
 2132-2133
 2134-2135
 2136-2137
 2138-2139
 2140-2141
 2142-2143
 2144-2145
 2146-2147
 2148-2149
 2150-2151
 2152-2153
 2154-2155
 2156-2157
 2158-2159
 2160-2161
 2162-2163
 2164-2165
 2166-2167
 2168-2169
 2170-2171
 2172-2173
 2174-2175
 2176-2177
 2178-2179
 2180-2181
 2182-2183
 2184-2185
 2186-2187
 2188-2189
 2190-2191
 2192-2193
 2194-2195
 2196-2197
 2198-2199
 2200-2201
 2202-2203
 2204-2205
 2206-2207
 2208-2209
 2210-2211
 2212-2213
 2214-2215
 2216-2217
 2218-2219
 2220-2221
 2222-2223
 2224-2225
 2226-2227
 2228-2229
 2230-2231
 2232-2233
 2234-2235
 2236-2237
 2238-2239
 2240-2241
 2242-2243
 2244-2245
 2246-2247
 2248-2249
 2250-2251
 2252-2253
 2254-2255
 2256-2257
 2258-2259
 2260-2261
 2262-2263
 2264-2265
 2266-2267
 2268-2269
 2270-2271
 2272-2273
 2274-2275
 2276-2277
 2278-2279
 2280-2281
 2282-2283
 2284-2285
 2286-2287
 2288-2289
 2290-2291
 2292-2293
 2294-2295
 2296-2297
 2298-2299
 2300-2301
 2302-2303
 2304-2305
 2306-2307
 2308-2309
 2310-2311
 2312-2313
 2314-2315
 2316-2317
 2318-2319
 2320-2321
 2322-2323
 2324-2325
 2326-2327
 2328-2329
 2330-2331
 2332-2333
 2334-2335
 2336-2337
 2338-2339
 2340-2341
 2342-2343
 2344-2345
 2346-2347
 2348-2349
 2350-2351
 2352-2353
 2354-2355
 2356-2357
 2358-2359
 2360-2361
 2362-2363
 2364-2365
 2366-2367
 2368-2369
 2370-2371
 2372-2373
 2374-2375
 2376-2377
 2378-2379
 2380-2381
 2382-2383
 2384-2385
 2386-2387
 2388-2389
 2390-2391
 2392-2393
 2394-2395
 2396-2397
 2398-2399
 2400-2401
 2402-2403
 2404-2405
 2406-2407
 2408-2409
 2410-2411
 2412-2413
 2414-2415
 2416-2417
 2418-2419
 2420-2421
 2422-2423
 2424-2425
 2426-2427
 2428-2429
 2430-2431
 2432-2433
 2434-2435
 2436-2437
 2438-2439
 2440-2441
 2442-2443
 2444-2445
 2446-2447
 2448-2449
 2450-2451
 2452-2453
 2454-2455
 2456-2457
 2458-2459
 2460-2461
 2462-2463
 2464-2465
 2466-2467
 2468-2469
 2470-2471
 2472-2473
 2474-2475
 2476-2477
 2478-2479
 2480-2481
 2482-2483
 2484-2485
 2486-2487
 2488-2489
 2490-2491
 2492-2493
 2494-2495
 2496-2497
 2498-2499
 2500-2501
 2502-2503
 2504-2505
 2506-2507
 2508-2509
 2510-2511
 2512-2513
 251

[illegible]

МҮРҢУ

[illegible][illegible][illegible]

А - М - Д - А - А

Лекция пропандазы

М. А. Бурдов

ИЗДАНИЕ

ЧУРУНТА: змип хамналар бассейнда.
Ю. НАБАТОВТУҢ фотосу.
(СЭТА-ның фотокорреспонденты).

ӨГ-БҮЛЕДЕ БҮГҮ БАЙДАЛДАР КИЖИЗИДЕР

Башкы А. Маскырын «Шың» солуга парлаткан, уруглар кыжандыгынын дүйнөдө чүүлүгө хамаарыштыр дараалында материалды бийир боюу мен.

Ажы-теңгүн төлөтүп, эрте-билкил, културлук кичи болурун ким күзөсө боор. Ыччалда-аа оңу чедип алымын оруттары агы-агы болурун. Аун бүрүнү амыралы боду-ла кижизип турар. Кайнар ажалдап, чурттап, дыйтанып турар болуру бис, уругларын оон үлөтүр алыр, оон салдары улуг. Амыралы, ажы-ижи кайгачык үлөтүр-иже боор чорутуу өг-бүлөдө кайда-даа хей. Мен манас Токуну «Тоора-Хем» совхозта. Ий сурунун хоочун чурттагычлары Улаачыларын өг-бүлөсүн дутайын бижиксиди.

Найралык өг-бүлөсүн ар ээси Улаачы Айыр-Сама шад-да бөр-ле колхозка, совхозка ажалдап, чонунга бараан боор келген. Ол чүткө бодунун ажалы-биле кызыгаралмай, хой-ийтенин ажал-херектерин баа кылчып чорутуу. Өг-бүлөдө уругларын неси Бак-Сарыг Колонна ийитке ажалы-түтүшүшүлүк хундүткө-биле көр, кижилерге эилең-ээлде киж. Ол ам Ий суруда хундүтүлүшүшүлүк бирээси.

Бо өг-бүлө сес уругу өрөдип, кижизиткен. Уруглар бодун чараш аажы-чанып, өрөдипте кызымак кылды кижизиткен. Оон кол-ла үлөсүн ада-иенин төлөтүп үлөгөндө деп бодар мен. Олар боттарынын эрлп келген амыралы, төлөтүп ажал-ижи, кижилер-биле харылаан даш еске-даа чүүлдер талашы-биле уругларынга үлөгөр-чикке боор турар-ыр. Ада-иен-биле чуртаалып көргө олар мынча дидилер: «Уруг-дарыгын аажы-чанып бир дески болуу эвес, чечес тазарылаа күчөп сургаар, чонугу хемтег алыр, а акн чүткө кыжар-лаа болуу эки деп үлөсүр-ле болуу эки». Моон алташ көргө бо ада-иен уругларын кижизиткен даш доктаамал сатып салып турары иден-дир.

Улаачыларын бажым-даа, оң дөңсөөрү-даа ары-ше-вер. Уруглары эки хептентиги, ары-сигит чорутуу. Киж бодарга бо чүүлдер баа анаа бир чүтө эвес-ле болгай. Оран-бажым ишти-дашты кезээде

Өг-бүлөгө кижизиткенге ха-маарыштыр савад-оңалдар со-чулганын дыйнаары кыта-даа күзөткү.

Ч. КОЛ.

ЧОГААЛЧЫЛАР БЕШ ЧЫДА

Чечен чогаалдарын Бүтү-эң-дө биротуун Москвага болган пленумда СЭП-ин XXV сөздүгүнүн шийтир-лери күчүсүлү даш хемсел-дип, ажалы чондарын идея-политикат кижизиткен талашы-биле партияга дуа-лаарынын айтырлары чугаалашкан.

Бүтү-эңдө биротуун ажалы планыда Уралдык, Си-бирин, Биркы Чоон чүт-түн. Орталык Повозженин, Уралын ажалы чондары-биле Красноярсктин, Ка-ма-тын автомобильчери.

Саян-Шушенский, Нуреттин, Токтогулдун энергетикте-биле «журналыштыр көр-дүткөн».

Ол мынча Оребуру, Ново-сибирск, Кемерово, Чоон-Ка-захстан областтарга болган У-бекстанга, Молдавияга «Со-вет литература хундер» эр-тирер.

Национал литературалар-дын чогаалчы чедикши-лерин пропагандалап, совет республикаларын чогаалчы-ларын пайдал, харылаа-лары бажылаарычче оза-кчээттеин салыр укуруду (СЭТА).

Ялтын эрп кыдында. Ю. ИЛЬЕНКОУЦ фотоу. (СЭТА-нын фотохроникасы).

Редакциянын АДРЕЗИ: ИИДЕКС 667000

Тыва АССР-ин Министрлер Чөвүлөсүн Ном үндүрүр чөр, полиграфия болган ном садынын талашы-биле өргөдөдүн типографиясы. (Кызыл, Шетинки-Кравченко кудумчуу, бажым № 1).

Кызыл, Шетинки-Кравченко кудумчуу бажым № 3 ТЕЛЕФОНАРИ: Редакторун 2-24-63, редакторун ораакчыларын 2-35-21, 2-31-75, пропаганда кылдыныч 2-31-75, харысалаат секретарын 2-23-54, партия кылдыныч 2-37-13, култура кылдыныч 2-23-54, вожа ажы-агый кылдыныч 2-21-47, үлөтүр кылдыныч 2-23-64, чагын кылдыныч 2-41-27, информация база совет тургуу кылдыныч 2-20-60, корреспондент 2-27-41, булгаарыныч 2-50-22, солун келбейт барганда 2-32-75 телефондо долбар.

Тыра 17031. ЧАГЫН № 663. СОЛУН ВЕДЕЛЯДА 6 КАТАП УНЕР

ТС-00287.

«АЯЛГАНЫҢ» АЖЫЛ-ИЖИ

Н. Куулар, Б. Ооржак болган еске-даа идеялыг кр-жип, тымыгыр, сагытыр керткен. Маргалаалы ош-норын тилектилер шалал-белеттери ол-ла дораан ап турганар.

Ол-ла үдө «Аялга» агы-ба-жынын организастаан чурттагычлар боттары белет-көн илг ченип буфет ажал-лап турган. Ченирде тыва бы-лаа, шл, манты, шийткөтү, хужуур, боорзак, картош-калыт айт болган сүттү май даш чүү чок дөр! Ону шо-лошын 30 чыз стажит улау повары Зина Дочка болган советтук столовая кассир

Зина Ооржак билигит башка-рып, чонга элде-авиле ба-раан болган макатканар. Дыйтаныла кезеңде чур-раан чуртуктар дегелеси кылган. «Партияны алдаржы-лып тур бис» деп хөгжүмүт монотык база бараалаткан. Солун кезе 4 чак уругту-лөн. Сурун чурттагычлары «Аялганың» ба эгелешкенин-

де агыткытарын ажалы-лап партияны XXV съезди-нне тураскааткан кезеңи эрттиргенин чикке кылды-көрүп болуу. Сурун кол ку-думчулары дыйтаныла кезе-жөөн эрттир дутайыла чарлаар астынган. Айыкан хундө, чогуур шагыла сурун чурттагычлары Кул-тура бажыныга долдуу чыг-лып келген. Ичкан агыткы-тарын улау политформис-тору. Дон-Терезин сес чы-кышканын өрөдипте эрге-лекчи С. Санчип «Бо үлө-нөдө хемеге байламы» деп лекцияны долдуу болган солун кылдыр мончан.

Дегия соода орус, украин, казах, тыва болган еске-даа улустарын ол агыт ош-норын чыгытканар улау сонугу-галы-биле ойнал, көрүп, хөг-лөп эгелеш. Атракциондарын, массалык тапчылашканын, лотерея ойнаарын база органи-застаал. Оларны башкаарыш-га О. Биче-оол, В. Сааг, Д. Оор-жак, С. Чечек, С. Сарыглар,

жонимизди белгаш илдээ ажы-агый өрөдипте улау салышканын кирген. Польшаның «Пролетарат» партиянык немигүнү, этно-графия талашы-биле ажалдары даш Антропология институту ажалы медалын алган Ф. Я. Нон ол музейни дуга-бында төгүлүг ажалы би-лэди. Шөлүлөгө турган со-циал-демократтар — В. И. Нур-латский, Г. М. Иркижанов-ский, В. В. Старнов болган оон-даа ескелер музей-биле ба-за калы ажалдап турган. Му-зейниң эртам илдизиниң эр-гелекчи турган, шөлүтүргөн болшени В. А. Ватин-Быстринский Муруну Сибирин бажыш Минусинск крайнык төгүлүмү талашы-биле улау ажалдары кылган.

В. И. Ленин Сибирге шө-лүлөгө турган, музейниң би-блиотеканын ажалдап, филь-софия ишмари, статистика чыныдыларын белгаш орус классиктерниң чогаалдарын ап турган. Ам музейниң Ле-нинге тураскааткан өрөдипте шадда турган байдалын ол хевээр катал тургусан.

Минусинский Н. М. Мар-тьянов атыг чурт-шичикел музейниң өтчоттарында үш бир дөңсө сан бар апарган. Оң фендулары—100 муң экспо-наттар. Музейниң библиоте-касында 100 муң томнар бар. Музейни чылды-ла изап кө-рүп турарларын саны 100 муң киж чеккен.

Музейниң үндөдөдүчү Николай Мартьянов 1874 чыл-да Минусинский чедип кел-геш, хостуг үзүндө герба-рийлер, этнографтыг ат-херик-селдер, назимал байлалар хавирлери чып ап турган. Нюлениция элгеон хой апар-ган. Мартьянов чып алган чүүлери сөлүндө хөөргө ба-зелик берипкеш, музейниң эң баштайгы директору апар-ган белгаш хаан чазан үзү-нчл ычангы кыды-кызы-гаар чегини чонуну орту-лунга байдуу-эртам биляла-рын шийтерери эң чүүлү со-рулга-дыр деп санай берген.

Сибирин суралгыт шичи-ленчилери Г. Н. Петанин, И. Д. Черский, П. П. Семенов-Тан-Шанский болган оон-даа өскөпөр ачы-агы үлөрдө музей-биле калы ажалдап турган. Музейниң ажалында оң хөгжүлөдүшүн чыдагаан-марынык бирээс болу берген бир энгай чүүл бар — ол дөргө политиктиг ажал-чоруду-га даш шөлүтүргөнөр-биле дийтаамал сырды хары-лаа болуу. Мурнакчы үзө-ба-далыг киж. И. М. Мартья-нов хаан чазанга улау дем-селчилерге чоон белгаш өл-лө-ш музейге кылды ажалда-рып уругулу музейни-биле хаара тулап турган. Нароник Д. А. Илемең Минусинск крайнык эрте-бурунгу чүүл-лери тавардыр бижэди, оң шөлүгү билимдес дөңсөөр-лөрин шичилэди. И. Марс-тын баштайгы очулаурунча-рынык бирээс П. А. Аргунов

Минусинский Н. М. Мар-тьянов атыг чурт-шичикел музейниң байлаа экспози-циясы ам-даа уругулу неме-ли турар. Сибириниң шан-дан хөөргө ам чартынып турар — мыда электротехника буюурулгелерин улау нопт-ленин тулап турган, акаа ом ийи заведуту тулап тургуу-р. Ол объекттар тулаулан ды-на хой экспонаттары музейге эчкелген, олар Сибирге Электротехника — Чаа Ми-нусинский канчаар тургу-тунп келгенин дутайын килер уеник салганчыларыга чугаалап бээр.

В. ЯРОСЛАВЦЕВ, СЭТА-нын көрр. Минусинск, край.

Бүтү-эңдөдү «ГОСНИХМОТОПРО-ЕКТ» институтун Шостинда салбыр чонун каала-биле херектөр идеологи-тофонга ажалдап 127 миллиметр калыб магниттүлгөт кылдырынын ажалы тыпкан. Ону үз-бис калы ак-кара болган өңдү-лаа чуртун бижилерге ажал-лаар. Гостиниң «Сезе» даш бүдүрүткө

каттыжымын ол идеологтаны кылп үндүрүлгө белеткени турар.

ЧУРУКТА: ижевер В. А. Пасечник биса техник Е. П. Ковалевская лезайгыт иш-карын хыял турар.

В. ДЯЧЕНКОВУЦ фотоу. (СЭТА-нын фотохроникасы).

1976 чылдың лотереясы: ийги үндүрүлгөзи

1976 чылдың акша-ба-раан лотереясынын ийги үндүрүлгөсүн билет-терин Россия Федерация-зынын хоорайларында, ажалычын суурларында болган кездэ чурттакы-лыг черлеринде садып эгелеш. Бо үндүрүлгө-лөни ойнаашкын тиражи апрель 23-24-те Курганга болуу.

СЭТА-нын корреспон-дентин Россия Федера-циянык Сан министр-ствозунга баарга, дийна-каны болза: лотерея-нын ийги үндүрүлгө-лөни ойнаашкын «Жигул» ВАЗ-21011, «Москвич-412» база «За-порожец» ЗАЗ-968 деп 165 автомобильдерни кирген. Оон өскө улау үлөтүп ойнаашкын ажалында — агы-агы хевирлиг, оон иштинде кожугул «Иж-Юпитер-3» деп 440 мотоциклер база бар.

Ол ышкаш ийги үндү-рүлгөни ойнаашкынна пнанинолар, телевизор, радиоприемниктер, сооду-чолор, даяраныр маши-налар болган еске-даа дыка хой эт-сеп чүүлде-рин кирген, оон ажалы-даа эр улустун «Подъ-езд», херектеринин — «За-ря» деп шактары, кино тырттырар «Кварц» ка-

мера, «Зенит-Е» фотоап-параттар, электри само-варлары база бар.

Лотереянын чурумун бугаар эт-херекселерин ойнап алган билеттерин ээлери оларнын эртээ а-жаны ап база болуу. Оон ажалы ийги үндүрүлгө-лөни ойнаашкынна оон иштинде 200 болган 100 рублдын хой түнүг ойнаашкыннары база кирип турар.

Ниятиз-биле бо үндү-рүлгөни ааскежиктиг билеттеринин ээлери ак-ша болган бараан чүүл-деринин 5.907.000 ойнап алышыкынарынга та-варжып болулар.

де тапканыга чорун турар. Бүдүмчүнү чурттагычлары хой-ийти ажалыга идеялы-лит, кино, хураа-сугаага кир-жилтес еске кудумчулардан элөң эки болуу турар. Эң ылаалы улау чүткө салы-чазанын бот-тыныгыр эр-тир мыла хей. Улау ылаалыг Сат Кырындай, ыраактыр Валентина Сааг, Биче-оол бол-ган Лина Ооржактар, улау номчутулар С. Чечек, Б. Оор-жак, Д. Куулар, тапчылар М. Хертек, Ч. Сааг, Х. Оор-жак болган ескелерин-даа ма-наа адап болуу. Эрткөн чыл-дарда 8 агыткычларынга «Аялгажыларын» I—II чер-лери элөп келгени таарыл-ка эвес. Бо кудумчул чур-тагычлары болган «Аялга» агыткычларын активтери чон ортунга тайылбырлыг, култура-массалыг ажалдарын мон солгаар улам калбары-ры чыганат чок.

А. ДОПЧАА, Барын-Хемчин район.

МАРТ 20-ДЕ МОСКВАДА

10.00—«Ден каттыжымын-а». Тележурнал. Өң-түт.

10.30—«АБВГД-ээр». Өңтүт.

11.00—«Медведер».

11.10—«Эртенги нощта». Муза-калит программа. Өң-түт.

11.40—«Кара дагал». Муза-фильм. Өңтүт.

12.00—«Хей салгыт эки бе-раллар дом».

12.30—В. Азганов ыраал тур-Оңтүт.

12.50—13.00—Чалсар.

13.00—Документалдык филь-м.

13.25—Музыка амыралы-тың чал чүүлдер.

14.15—«Каджымын». Эртен-шөтөрдөдөгелит про-грамма.

14.45—«Дирп амытканар ора-нында».

15.45—«СЭП» Эпелениң Улау театрыны 200 чылдагы. «Ошера клас-сикалы». Өңтүт.

17.00—«Уе». Информастыг программа.

17.30—«Чуруктуу дутайы-ла чугаала». СЭП-ин улаутуу чуртуктуу Ю. Писмен. Өңтүт.

18.00—18.10—Чалсар.

18.10—«Литература чогаал-дары эрканчылары».

«Мыла даш хаалары ырым». Улау-четен филь-м. 1-ги серия—«Ийги элеленде» Өң-түт.

19.45—«Хоккей» СЭП-ин чедикши. «Дипан» (Москва) — «Дипан» (Рига). 3-жу оюн. В. И. Ленин атыг Төп ста-дионун Спорт ордун-дулан дашчылыга Өң-түт.

20.15—«Медведер».

20.30—«Царь аренамын».

21.20—«Аргасот». Эстрада про-грамма. Өңтүт.

22.50—23.00—Чалсар.

23.00—«Уе». Информастыг программа.

23.30—01.00—«Футбола дегел-гей ужуражымын». СЭП-ин болган Ар-гентинаны чымыд командалары. Кистен дашчылыга. Өңтүт.

Кызыл агар станция-зын дыйтанын бугаар ажалга, бөгүн республикага пошар бугаутуу, хар чабас. Язы-бүрү улашкынын дашты дүргө секундла 3—7 метр чедер. Агаларык температураны дашты чер-лерге 5—0, өскөлөргө 12—17 градус соор.

Кымыла биче бугаутуу, чабас. Хатты дүргө секундла 3—7 метр чедер. Агаларык температурасы 6—8 градус соок болуу.

Редактор В. С. ШАРАВИН.

МАРТ 20-ДЕ «НАБРАЛ»: «Киж чүт-тө дутайыла токуу» (2 се-риялыг) 10.00, 12.40, 15.30, 18.00, 20.40 шактарда.

«ИОНЕР»: «Шалкыштар» 9.00, 10.30, 13.45, «Золушкэ уш тоору» 12.00, 15.15, «Кор-мел» (2 сериялыг) 17.00, 20.05 шактарда.

«КАА-ХЕМ»: «Часы хуа дегелешкени» 15.00, 16.50, 18.40, 20.30 шактарда.

«ВОСТОК»: «Полтук огау» 15.00, «Читенг ажалында» (2 сериялыг) 17.00, 20.00 шактарда.

Кызыл КАН-иниң 1974 чыл-ды июль айда Юрий Василь-евич Омундун адмита тымыс-кан ДА сериялыг 385935 ду-лаарыг чоначы шынылаа чиккен ужурудан ову күш чок деп санаар.

Кызыл КАН-иниң 1985 чылдын май 14-те Кызыл-оол Ойдунык Куларын ажалы тымыскан ПА сериялыг 630690 дутарыг чоначы шынылаа чиккен «ужурудан ову күш чок деп санаар».

Барын-Хемчик КАН-иниң 1975 чылдын июль 4-те Леонид Күжүтөвич Улдуңтун ажалы тымыскаан ААА сериялыг 731090 дугаарыг чоначы шынылаа чиккен ужурудан ову күш чок деп санаар.

Кызыл агар ажал-агыт чери бадды сымтарын, ху-рек, ширбиз, масна, куску-хай сымтар ыштары, ширбиндерия, өргөткөн салып турар.

Кезир черинде адреси: Кы-зыл, Саянская кудумчуу, 12 а, телефон 2-43-54.

(1976 жылдың февраль 24-ге СЭКП-нің XXV съезінің СЭКП 7К-ның Численіе секретарі
аш Л. И. Брежневтің өлеткедігі).

кини чууң-даа муртунда бо
арыдаш партиянуң, партия
органнарының талаш-
талашкайы хире кичээлге-
ге ан турарында хамаарым.
Ычканга бисте партияму-
нуе партия Топ Комитетиниң
ажымы чыгарып экономи-
кага өрөңдөгөз экиндер,
идеология калдарын адынар-
дар болаш тыяар амырын,
коммунистерин ийең-теори-
тикти деңдиз беделериниң

акжил чомчлары ортузунда политикатг ажилынд ула-кымыларын акжилдеритин дугаилыда азыргыларга ха-машырын докталдарын бо-дунга ажил-чорудулагынаг дигнамаг дууртууга болду-руп турар.

Ак-Доурактин ажилы чомчлары бо хушерае парти-янын XXV съездининг хушое алганы тоогурут документти-дегилн калба-бшае оройни эгелеш. Партияну чымдыа провагандистивин методика човуелен XXV съездине СЭКП ТГ-ның Отчет астында болган огту беш чымдыа мате-

рланддарын өөрчөдөгүсүн кам-
дам-даа тапшырып өөрчөтү-
шүсү методиканын үзмөсүн
ажыздан кылган. Ол турун
пропагандистерге ажыкты
бооп туруп.

Т. КАЗАНЦЕВА,
партиялык аралашкын.

пропагандист Л. Дамба-Даржаа чухаладтай — Последний шагинцаа эртн турар кичээд деге бэлгүлдэ хаара түүтүнэ-
гдэ дийдхэнхээр дараа чыда-
гдан чок калбийн баар кижиг
чок. Озарын аралын сонуурга-
сөөдөгтө дийкэ
дыт кижилер бар.

Амгик коммунист Лима
Дамба-Даржаа кедэ Советин
депутати, солгундуур орту-
сууда кил-бүрү аяктыч
ашиглалтын килин чорудуп
турар.

Х-К. МОНГУЛШУН ФОТОУ.

СОНУУРГАЛ УЛУГ

W - **X** - **Y** - **Z** - **A** - **B** - **C** - **D** - **E** - **F** - **G** - **H** - **I** - **J** - **K** - **L** - **M** - **N** - **O** - **P** - **Q** - **R** - **S** - **T** - **U** - **V** - **W** - **X** - **Y** - **Z**

Хөлө сэвхэтүү ашмы-ншчлал-
рийн ортуунда политуугийг
бааган эконоимийг ооридити
организаааны багай эвс.
Кичээдэр солун эртий,
чона ажмийг тууларий ба-

[illegible]

Үлэсхүүгийн дунд сургуулийн 1947 оны эхний сарын 1-ний өдөр зохиогдсон анхны хурал. Хуралдаан дээр 1947 оны эхний сарын 1-ний өдөр зохиогдсон анхны хурал. Хуралдаан дээр 1947 оны эхний сарын 1-ний өдөр зохиогдсон анхны хурал.

1947-1948-жылдары элестен проплавиленген ажалдаган дур-жугулар кичил. Ол делегатте жаш турар. Бозукучулары, революция болган национал-демократтык шикетчиликнин айыптарына өордөлгөнүн материалдары-биле хавы хол-баган, тайыпчоллап берип турар.

Бистер ам партиянын ХХУ съездинин материалдары берилген-биле ооренип жесей баштаган бис. Пропагандистерия-нын багыттыг чычээлдерте ТЭЭП-ния болган Совет ха-макетин хаштыкы политиказы-нын дугакында айтуурлары-на дотаргай чуталап тайгышты-рган. Сиединия материалдары-нын мейл солгаар-да ооренип бис.

**Б. САТ,
КЫЗЫЛЧЫ.**

ТУРКМЕНИЯ: Каракумдарини шыгашмаиры
 Согуу Балканин газит чорлуда булутлуги аймагла сква-
 ллаларини орунлаштыри эгилти. Геолотарияни салил
 турари-биле аймагла, нинда 60 нилларда кубметр кире одага
 каадагазаттымы чидар. 1978 чылда-ла ол одага магис-
 траллалдык даламчылалар-биле туртуту тувуче чоруур.
 Согуу Балалу —«Туркменигазирони» каттыжымынны
 коллестивинини огуу беш чылда аймаглага кирер умурду
 газит чед чарашарини бирээ. Туркмен ССР-ге 1980 чылда

2000 жылғын 1,3-10 миллиард кубометр чөйрөсін 1970-1980 жылларда СРСР-тин улуу ажал-агыллы көзгөдүрүнгө келүүгө унутулмышыларымарыда» баш ууур көргөн. Ошү чөйрөсү алдыры-быде гавгыт чаа чөйрөсүн шынгадып ап эгедээ, алаарын бирээсін Согуу Бакыу боуур. «Түркмөнгаспромуну» коллективин бо чымын-ба 54 миллиард кубометр гавты амыр терер, аа болза газ тымшынның эрткен тымгыт девелопментин 7,5 миллиард кубометр хөй.

(СӨТА).

ЧАСКЫ ТАРЫЛГАНЫ

техника жүзү-биле чепер и туурар черинде баштайгы сөөрүшү чедирип турары. Беркажит дээр суур болгаш ступа дээр.

РИКОВСКИННИҢ ФОТЕЗУ.
ЭТА-нын фотохрониказы.

Кышкык сарылагынын тем-
пуртук чамалык бо узун-
дугуна карата талынып, бы-
у болса, да чамалык ашыл-
тыларга байдал шоолут-
ла ээс. Республиканын кол-
сохостарына чысы то-
кымаларга эгелесте чедир
ети техника, тодартайлаар-
тракторларын 90, чык

нөн сөветтикчиген. Бир элс
оюнчкыны мындай текм-беле
тсюр болла, тракторлар бол
лш секкалар беледкел алы
мыга 40, андакталар кылы
мыга 28 хун хөрм болун ту
ар. К-700 болчын К-701 тра
кторлары беледкел алыр
келн дүвүрешчиг байдалыг.
гү 93 тракторун ам-лаа 17-

ар. Социалисттик хүлээлгөөдөр
илдмтөө. Үндийг болза-лаа
р декадада, айда тегеэ тун-
ар азы ножут машиналары
төтөн кылдырыл механикатор-
ар билбес болуп туурар.
Пиданарны, хүлээлгөөдөрлө
лөтөчлө кызы билар умур-
турт турбузе, оларны тайыз-
кыраллар түрөр плакеттер, күй-

ТЕХНИКАЗЫ

НАСКИ ТАРЫЛГАНЫН ТЕХНИКАЗЫ

«Бара-Аалак» совхозтан сон-
аа мшай адап балтур. Совхоз-
тн дирекциясы, партия, проф-
союзлор организацнлары кыш-
тагылашыны ажылагында
мш шалыпчы залгаче тур-
ушкан. Иаз чешнери, мшей
мшарыны бгы-ле аргаларын
кышталг турар. Кыштагларже
мш чеш чедирери, малчын
арга дузалаари бирги чегр-

дод амьдралчиг чутулаа ан-
хирмы боду берген. Совхозтун
дод зоотехникт Валерий Чинт
дштаан тускай артемниглер
дштагларга зооветеринарлыг
оредитгелерни эрттирп, мал-
дхнаармы кыштаглаашкыны
огулчалыг эрттирениче мо-
длизастап турар.

У Д У

Р Т У Л

Чамдун ажил-агуйларда, т

Г А Б О

маша райкууком даргын
амдын Саванча Куулар
маша ХХХ.

«Сельхозтехника» саноо-ишкан техника септештегинин аягына багый бозуп турары аялалда коргускен. Ындаг чигер «Бертык», «Торгази» хюктарда бар. Районлар аягынын Кызылда «Сельхозтехника» каттыжыжыкынын таваш «Сельхозтехника» каттыжы сабыры А-41 бозгаш

[illegible]

Магалам. Шах мадиг ма-
ла-тевизма «0-Шына» со-
вет баян бар.
Чакыс жана аймактар эге-
типе чедир. «Сельхозтех-
ника» мастерскалалар ажи-
лындарга 523 тракторсепте
р палым ам 434 кыдыр.
«Сельхозтехника» кат-
ты жакынкынын районнар-
сызбыларды март айда че-
сипин агрегаттары, бекди-
лерин септузирин палым-
оненаларын агым. Он-бил-
кады республикалык колхоз-
совхозтары апрель 20-ге чедир
4230 тонна нефтеродуктулар
ны септир ачыры база к

Ш ы н

нийги арын 1976 ч. март 21

Х. ТОВАРИЩТАП.

Улусчу чогаалдыга фестивалынын районнар көрүлдөз эртен. Бот-тывынгыр таланттыглар мергежилин шенежиш, чоңга оюн көргүзүлгөндөр бараалгаткан. Чаа, солун номерлер база тыптып үнүп турар. Жанрлар аайы-биле тергиннер база илереп келген. Дорту-биле чугаа-

лаарга уран таланттыг кижилер коллект бирүзүндө хөй. Ам удаас республика көрүлдөз болур. Анаа уткуштур хынамчалыг белеткел негеттинери чугаажок. Ам чер-черде бот-тывынгыр уран чүүл коллектитери республика көрүлдөзгө белеткелди чо-

рудуп турар. ЧУРУКТА: Кызылдын бот-тывынгыр уран чүүл коллектини (созагай талакы чурукта); Сарыг-Септин бот-тывынгыр артистери күүсөлдөзүндө. А. ЗАЙЦЕВ биле В. ЧАДАМБАНЫН фотолары.

Шүлүк кыдыраажындан

БАМ-че бараал

Чүрөктөргө чүгөндөргө
БАМ-ны бөгүн алдырдым иргала!
Чүткүл, сорук, чалым күшү
БАМ-га шүптү бараалгадым бараал!

Сыйнар кертп, чалым үтпө, туннель кылып,
Шыргайларын, тулаа, дошту чире казып,
Эн черге майгыт тиккеш, суурлар дикен
Үткө-штен эртинелет Сибирь оттур —

Эпоханын намдар, нүгүр, улук оруу —
Үш мүн ажит километр рельс шойтур.
Чалымдарын бергөз шылгаан
БАМ-га баргаш, сорук күшү камгаал,
Чай чок, берге чымчытарал
Маздырыг чоруктарын тываал.

Бистин чуртта хамык ажил адырлары —
БАМ-нын сузал, алдырбас даялылары.

Бир баг быгыт, кара кымыл аныктар
БАМ-ны туруп, бергерлерин тилеп турда,
Чөөн чүктүн ээртинмес байкалары
Соңун сувар — улус чоңга бараал болур.

Дөспөстөрүн кыйгырыпкан
БАМ-га баргаш, чай кылып чурттаал!
Төрөл чоңнар огул, кызы
Бады быгыт найрадым туудаал!

С. МАЯНА.

ЯКУТИЯ—ЫРЫ ЧУРТУ

Соңгу черге чораш келдим,
Соңгу, мраван эскөрдөм.
Ыччалжак сөткөмдөм,
Билсик чүткүл көзөй.

Ашпас күнүм аңаа кордум,
Алжымга алмаа салдым.
Угум, отбем сама болур
«Ехорну»-даа аңаа тейтим.

Лена, Вилюй эрктетирин

Имэр кымыл эргиримге,
Олохонун серини хамы
«Отгум» сен»-деп, эрдеттеди.
Чүт-даа калчаар, шак оз оран
Чүрөзмө чоок эртинелет —
Чүтүт ыры чалап турар
Шүтүкүлөр чурту чораш.

В. СЕРЕВ-ОЛ.

ЧОРГААРААР МЕН

«Хары чер» деп шылаадым Хакас черде
Хамы мнак алам ишкеш аалар бар,
Калбак-дегем ховулар, арга-арым
Хайыраалыг торон Тыгаам сөгүмдүрар.

Ажыл-ишчи, чоргаар чоңутт ыдык чуртум —
Ак-көк Тыгаам кыстарыга дөмөлдөдүм
Каттыраңаап, кара чалгыт, омак-кыгул
Хакас кыстар ымыктыгын хайыктырдым.

Хүндүлөчөл чалым, чараш аныктар
Хүндүлөрү сөгүмдөмө мөңгө артып,
Сайыраалым күштүт, оккур көтүлдөдүм
Чалгыс натап барыма-даа, мен өртүм.

Хакас, тыва ийн чоңга — ийстерге,
Хакас черге, тыва черге ырым соңдойб,
Хүндүлөрүм күштүт болгаш оларга мен
Күдүм баамып мөгөр мен, чоргаараар мен.

Н. ООРЖАК.

БИСКЕ ҮЛЕГЕР-ЧИЖЕК

Ычан чаш турган болгаш,
Бистин узут акымыс Ондар
Самбуунун немеч-фашистын
ажелекталарын чылда шаварын
нын хөргөнгө эки тура-биле
ыржиш, болушун интернационал
чалыг дүзүлгөсүн дүзүлгөсүн
күзүлгөсүн дүзүлгөсүн фронтунга
чарууларын билбес мен.
Амдыралда болушкунарын
чаа-ла угап билгитин апар-
ганында дайын төгөн.

Ол өрүчүгү меңээ-биле ка-
ды багай меңээни база алды-
мыс: акымыс Ровно хоорайын
хостагып тургаш, маадыр-
лым-биле өлгөн. Оон немеч-
фашистерге узур калчаар тул-
чуп турганым, канчаар өлгөнүм
эки турачы өрүчкөн айтыр-
ып, билпип алыскап чораш мен.

Ол күзүлгөсүн боттанган. Фрон-
тчу чораш, ам тайбыл иштин
гварийжыл Роза Терек-
ооловна Биче-кыс (Бичен)-биле
таварыгга бооп ужуражып
чугаалашкан, акымын дуга-

ымыда хөй-ле чүзүлгөсүн билпип
алган мен.

— Ровно хоорайын хоста-
гып турувуста, ол маадыр-
лым-биле өлгөн. Оон болгаш
өскө алурун интернационал
өжөнүн бистер негеп, араа-
тамыг фашистерин совет
Украинаын черинде үндүр
ойладышкан бис. Өлгөн маа-
дырларын чоң кажан-даа ут-
пас, оларын акы-дүңмаа хө-
рүн дилп чечектер үргүлүт
каастаан—деп, фронтучу үт-
бай меңээ чугаалам.

Дайын төнгөндөн бээр хөй
чыдаар эртен. Ыччалжак
ымык акымыс Самбууну чы-
тыктыгым ову-хевирин, чоңу-
нун хостагызы дөш тулачуш-
кунга көргүскөн эрес-маадыр-
лык чорую бистин сагыш-сет-
килибестин уттулдурубай, То-
рон чуртунга бердингенин
болгаш патриотчу болурунун
үлгөр-чижээ болуп чорур.

А. БАДАН-ОЛ.

Тамды район.

Оңгу беш чылдын баштайгы

тылмын чазы бодунун эрге-
нечте кирген. Арай соокку-
маар-лаа болза, үе-шаа келген
түбө болгаштын, хар чоруту
эрип эгелеш. Оон-биле калы
кышкы үеде хоорай, суурлар-
нын девискэринде чер-черде
чыгыштан бок-күзүлгөсүн,
чүтүлүрү база эрип, көсүл-
көсүлүгү апарылган. Ыч-
чалгаш оларын аптап арыг-
лаарыннын тегиз келген. Бо бай-
дал ажыгыч чоңнар депутат-
тарыннын чер-чер Советтерин-
нин, санитар албан черле-
ринин, чурттагыч чоңуну чаа-
гайжылыгга талаш-биле са-
гыш салыр чугула чүзүлгөсүн
билбес бирээни апарган.

Ажыгыч чоңнар депутатта-
рыннын Бизыл хоорай Советин-
ин күзүлгөсүн көмөтө биле чыл-
дык маот 15-тен эгелеш, ап-
рел 15-ке чедир уени хоорай-
га арыг-шеверин айы кыстыр
чарлаан тускай доктаалыг хү-
лөп алган. Ол доктаалда бү-

дүрүлгө, албан организация
черлеринин девискэринде бок-
күзүлгөсүн аман эгелеш,
айтыкан хуусаанын иштинде
бүтүп аптап арылааш, чаа-
гайжылыгын дараазында
үе-чаады — нотагачылыгга
белеткитинген турарын хо-
райнын бүдүрүлгө, албан ор-
ганизация черлеринин дүзүл-
гөсүнүгө лаганып турар.

Ажыгыч чоңнар чурттап
турар бакыннарнын девис-
кэрин, кудумчуларын кышкы
боктан арылап аптап турар
хоорайнын чуртта-ла-ком-
мунал ажыл-агый эгелешинге,
хуу бакыннар ээлеринге бо-
гаш бакыннар хөдөлгөп ал-
гаш чурттап турар чурттагыч-
ларга лаганып турар.

Хоорайга чарлаан арыг-ше-
вер айынын чарлап чоруту-
рун контролдоп, бо тала-
зы-биле боттут хемчеглерин

алырын тускай комиссияга
богаш хоорайнын санитар-
гигиеналогия станциясыга,
хоорукүсүмүн иштин хере-
ктер килдизинге дааскан. Оз
через хоорайга арыг-шевер
апталганын чоруту турарын
доктаал хайлаарып, хынал-
даларын богаш рейндерин
үргүлүч кымыр дүзүлгөсүн.

Бир аес кзым-бир бүдүр-
гөдөш организация чер азы
түс-түс чурттагычлар хоорай-
га арыг-шевер айы чарлаан
дугайында хоорукүсүмүн
доктаалын, оон күзүлгөсүн
хынаарын дааскан черлерин
сагынырыгларын күзүл-
гөсүн, боттаткын девискэри-
нин санитарыг апталганын
чорутпас эйкеге багай кымыр
турар бола, ол черлерин
дүзүлгөсүнүн, мыла чур-
тагычларга сагынырып чы-
галдарында эгелеш, адми-

СПОРТ

«Трудн» тиилелгези

Хакас спортунга Совет Эпа-
лынын бирги чери дээш
Мурманск хоорайга болуп
эртип маргаладыг сөөлүгү
хүтүлдө эстафетага чарыш
болгон.

Херэжөө спортчуларын
дөрт кижик кышкыг 5 ки-
лометрин эстафетасын
«Труд» командалыг кижик-
жыгычтери Ленинградтан Лю-
бов Мухачева, Нина Бады-
чева, Татьяна Трусова болган
Ижевск чуртут. Совет Эпа-
лынын кышкыг чечкино-

чу Галина Кузнецова олар
команда талаш-биле бирги че-
рин чаалап алган. Олар айы-
кыч хөмчөлдө 1 шаг 11 ми-
нута 15 секундда эртен,
иккинги черин эгелеш «Спартак»
командасын бир минутаны
ойнап алган. А көзүлгө спортчу-
ларын толгоон. XII кышкы
олимпий оюннарнын чечкино-
чу, Смытывар чуртут Рай-
са Сметалина эстафетанын
сөөлүгү хөмчөлдө беш калы-
чын сөөлүгү үткөш, фи-
липпе үш дугаарында келген.

Адын бадыткаан

Шыдаарага делегей чечкино-
чу Анатолий Карпов сөөлүгү
олимпиада ТГР-инг гроссмейстери
Вольфганг Ульман-биле беш
шаг ойноп ойноп, тилгелеш-
кел чечип алган. Оз уугу мар-
галадыг ийгин черин Вольф-
ганг Ульман 11 шагы, үткөш-
чүт — Ян Тимман (Голландия)
10,5 шагы ойноп алган.

Анатолий Карпов сөөлүгү
олимпиада ТГР-инг гроссмейстери
Вольфганг Ульман-биле беш
шаг ойноп ойноп, тилгелеш-
кел чечип алган. Оз уугу мар-
галадыг ийгин черин Вольф-
ганг Ульман 11 шагы, үткөш-
чүт — Ян Тимман (Голландия)
10,5 шагы ойноп алган.

АРЫГ-ШЕВЕР АЙЫ ЧОРУП ТУР

Истративтыг хемчеглерге че-
дир чоруту хемчеглерин дүзү-
лгө богаш хоорукүсүмүн
иштинин негелдерин
изап-ла күзүлгөсүн.

Арыг-шевер айы чарла-
рынн чуртунагыч болгаш
он сөөлүгө баштайгы хынал-
даларын алгаш көргө, хо-
райнын чамык черлеринге са-
ныгарын байлап кончут багай
бооп турар. Ылангын Мутур,
Р. Зорге, Брасвоармейская,
Степная болгаш өскө-даа кы-
лгил черлерде кудумчуларын
чурттагычларын кышкы бок-
күзүлгөсүн кымыр-ханаа чок,
харын-лаа кудумчуларга үндү-
рүп төп турар, оларын иш-
тап арылааш турарын эге-
рөөн. Оон туржук төп кудум-
чуларда албан организация,
бүдүрүлгө черлеринин девис-
кэрилер келергей боттут,
чүзүлгөсүн кышкыг үндүр-

бөөн болуп турар. Оларга ха-
маарыштыр сагынырыгларын
хыналда соонда кышкыла.

Найысылазын үлгөргөй,
арыг-силгил хоорай болгаш
деп кыйгырыптын кышкылар
нүртүлү-лаа үндүргө болгаш
бо талаш-биле ажыдарын
кылып-лаа апарылган. Ам оңгу
беш чыл эгелеш бергенде,
СЭП-инн XIV съездин улус-
ту чаагай аныктыгын бел-
диринче, хоорайга болгаш
суурлар чаагайжылыгын
экижидеринге, Советтерин,
бүгү чоңуну кичээлгенин улам
күштөдөрүн айтылган,
хоорайга үлгөргөй арыг-ше-
вер, корум-чуртун дөш девис-
кэрилер боттутуна сагыш-
сеткилин хайыктырган турар
ужурут. Ыччалгаш Кызыл
хоорайга арыг-шевер айы
үрө-түнелдиг эртеринге
коллектив буруу, хоорайнын
чурттагычын бүтүзүлгөсүн
кышкыг чуртула.

лей берген ол мйнаан, Кал-
чан-Шилги херим амындал
үе халааш, оон катип кик-
тедир кире калган, оон ээ-
нип курулда хөдөлгөсүн эс-
теп алгаш дараазыгын угу-
дан кымыр, селекционер
тырта берген.

— Сенээ бээр чүтөм бо-дур!
— деп, чассыдыр чуталааш
сула калашын дөш эйкеге
төп бөөргө, хоптатканын чий
берген.

Бистид Тере-Халге чорбаан
кижи сузарайын ажык-дү-
жүн билбейн барып болур.

Калчан-Шилги херим амындал
үе халааш, оон катип кик-
тедир кире калган, оон ээ-
нип курулда хөдөлгөсүн эс-
теп алгаш дараазыгын угу-
дан кымыр, селекционер
тырта берген.

— Сенээ бээр чүтөм бо-дур!
— деп, чассыдыр чуталааш
сула калашын дөш эйкеге
төп бөөргө, хоптатканын чий
берген.

Бистид Тере-Халге чорбаан
кижи сузарайын ажык-дү-
жүн билбейн барып болур.

Калчан-Шилги херим амындал
үе халааш, оон катип кик-
тедир кире калган, оон ээ-
нип курулда хөдөлгөсүн эс-
теп алгаш дараазыгын угу-
дан кымыр, селекционер
тырта берген.

лып келген бичин таным-
ды адимдык дугун апар
салып бээр, дөмгөн далакын
аң дүгүн сыйбай калаттар. Би-
чин ооздар, кыстар бакынды-
рычче чагылаш бөөргө, Кал-
чан-Шилги ээнип төп илгил-
гөсүн хөдөлгөсүн халааш дү-
рбү берген. Эртинге кымыр
гос амындалын оорганда дү-
гөр чамыгыр сыйбай-сый-
бай, мойнудан куукалтанкап,
харынын чажы бүдөлдөш
берген.

— Сен хөмкүт аңт болгаш,
чурттаар ирги мен бөө? Сөз
оорганга калгаш ээринин са-
лды ирги мен бөө? Сөз ба-
жыга чүтүлгөсүн сугар ирги
мен бөө? Мээң чүтү болуп чо-
рурунун сен-даа кымыр би-
лар сен! Сөз байтык, мээң
чамыгыч огула бөөн билбес!
Мээң чүтү болуп чорутурун
чүтө чалгыс кыжи билпип
каар турган. Хомуулааным,
хөдөлгөсүн, амындалын ма-
дым билпип каар турган. Ам
хөмкүт шала-ла кымыр дү-
стап чорутуш, ол олаан кы-
мыр бөгөр. Улуу диндар
дөмгөсүн — диндарыг, арып
көргөн дөмгөсүн — көзүлгөсүн.
Улуу мөңгү мөңгү-ла чалдыр
билпип турар. Эртинге пен-
сез, Эртинге суурлаш. Эр-
тинге бакындыла унес бол-
ган! диктор. Бакынды
чурттаар шыбай-дыр. Үр-
гүлү-ле хөдөлгөсүн огурун
илдөөсүн мен. Чер-ле ко-
лап чоруксаам келер. Ырак
чер база барып шылааш—ча-
далганын болгаш мен. Кара
чалымын эер кымыртын ос-
кен кыжи-ле болгаш мен, иш-
чылгаш турурун сөзгөй кы-
рыг диктор кымыр огурун
шылааш мен. Сен бөөн
мээң хөдөлгөсүн шыгытты
огурун үр түрбөс сен. Менден
чарым чоруттар сен, оңу
көргөсүн бөдөйи турар-дыр сен
илгил, кончут мелегей. Ам эр-
тин менден ырап чоруттар сен.
Чалгыларга чөд бөөр сен.
Шалган ойнаа чоруттар сен.
Оң-сүтүн чиптер кымыр сен
билпип кымыр тургузу
каар мен. Чөс-даа чарага,
хар-даа чарага, тооас сен.
Дик адыр, сен чоруттар сен,
мен бөөн бакындыла кара
чааскаан арып каар мен.

Чер чырып чорда, Хоптак-
оол адым эртерепкен. Адым-
бык калы шйлааш, адым-
ны чоруткан.

— Че, чоруту. Эзулут эң
мөгөң-дир. Улааш хар чап-
тар, суурга турар болза, ба-
кымыр сен. Оңуттүг черге
кыштан аз. Че, чоруту! — деп
кыштан чассытка, Эртинге
кымыр далааш-биле хөдөл-
гөсүн. Калчан-Шилги чоруту

кончут херим акымындал үн-
гөш, чоруту бар чыккан аыт-
тыг кышкын чып астап ба-
дылганы. Топтаткыла Хүмгү-
тү хемик кешкеш, Калчан-
Шилги кымырнын бакынды-
дыла маңап чоктамындал.
Хоптак-оол сүрүп шылааш
чөттөрбөй келген. Херимини
иштинде кырып келген —
эзэн көзүлгөсүн. Экин акымын
чалдырды хөдөлгөсүн шовдур
кымырдыла.

Барып кичээлдер. Барып
ойнаар. Калчан-Шилги
чок-тур. Аан келер. Бичин
кум кымын амын! — деп
кончуттугудан. Экин кы-
мыс топка-биле бир-ле чаш
урут уздап турганым. Кы-
мын төлү ирги деп көргөй
берген, кымыр туруп келген.

Экин акымындал, Кал-
чан-Шилги дугурун билген
бооп-тур. Аңт далаын сип-
роон соонда, Хоптак-оол база
сүрүтүр халдып келген.

Чорук кымындал саат
кымыр, кончут дайым! — деп,
Хоптак-оол адымга хому-
даа.

Эртинге кымыр Калчан-
Шилгинын мойну дырбагы-
лап, аң халааш суурду-суурду
сыйбгылап, диктар саарын
хөдөлгөсүн чакылашкан. Кал-
чан-Шилги сөгөдөн кымыр-
нын экин акымындал сагыш,
чамыгыч карактарын кы-
мыр кырып келген.

— Мен калып дораш чорта
бөөр мен. Доруту аң Оорган-
га эер салыптар апарылган
кады чору-ла тургай бис —
деп симыраган, Эртинге кы-
мыр Калчан-Шилгины баг-би-
ле чугаарай калган.

Хоптак-оол амындалыг
сөз сагыш салган, база калып
эзиринден дүшкөн. Адымнын
уттуту берген баалап сеп-
рип алгаш, дугурун кудурун
чедип алгаш, шылааш чорут-
туп чоруткан. Эртинге кы-
мыр огурун чаалап. Халаалдан
апар үткөш, кымыр кырып
турган. Караа туманалым
келген. Бакыннар кончут ту-
гулаан ишкеш апарылган
Калчан-Шилги чымчак кончут
эзиринде жорынылдан ырап ба-
чыдарын билпип каар бооп он
барынап турган кымырнын
хыла корунгөш, чаш урут ил-
гелеш калган. Карак шоо-
зу басмындал болгаш, Эртинге
кымыр дорутуру алган ку-
дугаанын барымын көрү
чаалап, чүтө чарым чоруту-
рун аар халааш эртерепкен
арыг-чаагай үнү хылап чы-
дып калган.

М. КЕНИН-ЛОСАП.
(Улашкымыр).

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

МАРТ 21-ДЕ
МОСКВАДАН
9.30—«Чогаалчыг илгир»
Чогаалчы С. Нароча-
тоуну чугаал.
9.45—«Кайгычын» хуна
Мультифильм. Оңут.
10.00—«Хуулаанын» оңут.
РСФСР-ин улусугу ар-
тык А. Роту. Оңут.
11.00—Медведь.
11.10—Футбола иш хуулу-
дөсөй ужуражымын
кымыр. РСФСР-инд болгаш
Аргентинагын чымды
олимпиадаларын. Келген
халыктыгга. 2-ти оюн
Оңут.
12.00—«Совет Эпа-лыг бө-
раал бооп тур мен!»
12.00—12.10—Чапсар.
13.10—«Музыкалыг» кино.
Оңут.
14.30—«Кино» аан-чорутар-
ын чугаал. Оңут.
15.05—«Делегей паворазы»
Оңут.
15.35—«Аңаа черге кикеш»
Күртүлгө Топ ойна-
рыктар театрыг дө-
чүлүл ишкеш.
17.00—«Уе». Информасыг про-
грамма.
17.30—«Музыкалыг» кино.
Оңут.
18.00—18.10—Чапсар.
18.10—«Литература» чогаал-
дарын эртерепкен.
«Мында дик халылар
ымыр». Уран-чечен
фильм. 2-ти серия.
«Уе» чер ужура-дуу-
лук тулачушун. Оңут.
19.40—В. Ахутову ирлап тур-
Оңут.
20.00—Медведь.
20.15—«Көзүлгө дугайында»
20.15—«Музыкалыг» хертен
ар чер». Документал-
дык телефильм.
21.35—РСФСР-инн уустун ар-
тык Ю. Савицкий
«Савицкий» уругтан астрала сави-
фонна оркестринин кон-
церти. Коллективтин 30
чымдыг тураскалган.
Экин эдер бичиминин
Коллективин адымды
дөмгөсүн Оңут.
22.30—23.00—Чапсар.
23.00—23.30—«Уе». Инфор-
масыг программа.
МАРТ 22-ДЕ
КЫЗЫЛДАН
17.00—«Музыка» педескым чор-
уп тур». Кымыла
уругарын музыка
школанын өөреник-
челерин концерти.
17.30—Телемөдөр.
17.40—Мультифильм.
17.50—Телемөдөр.
18.05—Чапсарлар.
МОСКВАДАН
18.10—«Тарас» Шевченко.
Уран-чечен фильм. Оң-
ут.
20.00—Медведь.
20.15—«Спорт» программасы.
21.30—«Казык». Документал-
дык фильм.
21.00—«Социалист чары-
тын күн дөмгөсүн»
21.45—«Музыкалыг» абаменн.
«Анык күзүлгөсүн»
Оңут.
22.30—23.00—Чапсар.
23.00—23.30—«Уе». Инфор-
масыг программа.

Редактор В. С. ШАРАВИН.

КИНО

МАРТ 21-ДЕ
«НАЙЫРАЛ»: «Маякын Пе-
репенце» 9.20, 11.00, «Кижик
чүрүлгөн дугайында тоожу»
12.40, 15.20, 18.00, 20.40 паш-
тарда.
«ПИОНЕР»: «Ковчег» 9.00,<

Чавырлыышкынның болгаш кады ажилдажылганың эрге-ажыктаы дззш

Чоокта чаа бундсрат Бундсраттын ол шийт-таарын оралдаккын турганиар. азеб ол партия Польша Узус бижээни-биле адырта, онно- (GDR) нун бундсраттын ол шийт-таарын оралдаккын турганиар. азеб ол партия Польша Узус бижээни-биле адырта, онно-

бийжээни-бийжэ азырта, онцол-
лостунг болууке полэтиктунг
салдарны чедирер дэжи де-
миселге Штраус соолгу чыл-

Ничкада-да Боннун советге болуусунаарындан кылым унутулуп аң кол түшкөчүрдү да, социалисттик чурттар-биле харышталарга таарымсыз-кимини быташ чогуначылыг чоруту чедип азырынчы идеялары Германияныц Федеративтик Республикасыныц чогунонү арабизде тапшылат да, даялдатканы болур. Ол факт-барымдагы кым-даа удурланып чыкпшдаас.

В. СЕРОВ.
(СДА).

КЕҢЕН

дүү тараачын кнжи маргал-
дааны судка шкидин кнмү-
биле холбашкан үндүрүт-дө

дэмвиртэр толеп шидавас
дээрн кыгта-дал биддигир
болгой. Иддиг бир «тарамын
депутат» Абу аль-Фадль Су-
рур дээрн хөөрээр дэж, ам-

чүктүлөр, а чер ээлери — дартканнарже хуула бергендир» — деп, бадыткаарып оралдыжып турган. «Тараачыпнаар амыг үеде чер ээлерииниң бу

Оон өскө бааы бир Абды

СЪЗДА ДОПОЛНЕНИЕ

ГКП-ийн Баштаар черийн
сүлд сондх "Нэгдүмний
Баштаар черийн Президиум"
байгалин Секретариатын сон-
гоол. Президиумын сон-
гоолд киргөөх: Г. Мяс, Г.
Готье, М. Рейман, М. Юрмин,
К. Бахман, К. Эрнст, Я. Аг-
генфорт болон партизан-
оско-даа удуртсууаарь.

«Тараачын депутаттарын
индиг чутааларыншд соонд
феодализмшд билип үеинд
турган кддд ажыл-агый ха
рылааларын катеп тургу
кан хоойу төдөвилелин. Уус
чу хураалдыч чүддүг деп х

лээн алгана кижи камгаа
түүл эвес-тир. Мичаарга ак
ты үениң тараачыныры кам
дыгы дээрге, олар баштак
талым, мичаацаар-даа ча
чок бооп туурлар дээрчи.
Сафват Хатем ол солунда
«Улусчу хуради баштакта
пымышына деп эгелит чагыл
дыла бижээл.

[illegible]

дүү тараачын кнжм гармалда-
ныс куудя шидийн хөврө-
лөдө хөдлөхөн үзгүйдэ
ахьмьлар төлөп шидэс
дээрн кымта-д бэздийн
богэй. Ишдэй бир «тараачын
дэнүтэ»-Абу ай-Фадлэ.
Сур дээрн хөврөл дэс, ам-
гы үедэ «тараачинлар» мө-
чүлсөр, а чер эхэср – дил-
дэнгилээрн хуудэ
дээрн хөврөл дэс ордн
дэжн турн. «Тараачинлар»
амгы үедэ чер эхэрийн буг-
гудэ хөрөгнйн хуудал ай-
турар ширгэн болгондэ, анд-
аг дүдэ арташталэ – дэн, о-
дэнүт чүтэвэлэн.

Он нске бидэ бир Абис-
сини дээрн дэнүт чүтэ-
чинларн өмүтүнэгдэс
чүсэ чүтэгдэлэ, чер чүтэгдэс

— Улусчу хуралдың депутаттарынын чартык кезин аякчылышпарынын бөлгаш таравчынарынын төлөөкчилери дээр чорук шагда-ла бай-ток чутта болу берген — деп, Киср аль-Анши эмнегеден ажилдаа түрөк көмүкчү эмес

дык-да элдептиг апарган. Та-
раачын кижи-биле чер ээ-
вин аразыга үгеп маргыт-
дааларны мурундагы дег ки-
дээнч чымынча эвес, а ха-
маат сугдарт шивитирээр
терек де күзгү турар апаргн-
дар. Ыңчаарга чыгыс-даа би-

газымиз дугайымизда тоолу дүрөгө, өлүгө аймак-агайы ховоурадым чүүл-дүр, чүгө дүрөгө, ол өчөрүп билимизди кылып турар кижилерге бээр деп, коммунисттик принципке үндөлүштүнгөн-дир— деп чечкендер турган.

«Революстуг, хосталгалыг шимчээшкиннц хилинчөттөтгирген маадырлыг демиселчилерин болгаш маадырларын бодуяун бүрүн долу деткип турарын съезд илергейлеп, оларга ажы-дунманын байырын чедирип турар».

Дерзии үүлгедиглернийн фактылары

ХА. Флентинг эргэ-цагир-
таартайнаа шүүлтүрний,
халдрын, кийгырыгларты
итканы дэмп адым дүлре-
гэ чөдир шиттэлдэн бот-
дымар чурумнуу бэ чурта
халдырып турар. Атилитива
ийлэн ортузуктарында бе-
лап тургаж кылган тамы
бэ-бэжичиарда хой ижи-
лэн хоругдалн. Политинг
бэ-бэдым дэмп хоругдат-

га 95 муң ливан. Иран-
дң чыңаа политик тә-
ләсәс удратаныччалары
не аар-берге хилипектәс-
тә таварынтырын түр
дәптыкы парлаага дем-
ен турар.

ЕНА. Чили узатуд чо-
лу эи-сестил каттыштыра-
тураскалатан хый кин
кыкылган мунгил Асте-
рийн илийсизылынга би-
ерткен. Ошү Австралийн
мунгистин партияз «Фон-
те сонелан» — «Луис Кор-
ригала» — хосталга — деп
гырыгын адал баш ора-
стан арттырген. Мунгил-
ининин уран чүд ала-
бля, Австралийн Комму-
нист аймактарын агит-
у коопертиртин көргө-
Коопертир кирген аша-
дан патриоттарга дуу-
ны кылдыр берген.

ГРУПТА: Австриянын
муниципалдык аймактарынын
кызматкерлеринин жана кыш-би-
лимининде согуштуу бирин-
ден кыйгыратын декан
деп министрлердин

ры.

— — — — —

ДЕМИСЕЛ ҮРГҮЛЧҮЛЕВИШААН

Австриядагы аялдамалардын саны өткөн жылга караганда 10 пайызга өскөн. Ошунан улам Австриядагы коммунисттер партиясынын саны да өскөн. Австриядагы коммунисттер партиясынын саны өткөн жылга караганда 10 пайызга өскөн. Австриядагы коммунисттер партиясынын саны өткөн жылга караганда 10 пайызга өскөн.

ГРУПТА: Австриянын
муниципалдык аймактарынын
кызматкерлеринин жана кыш-би-
лимининде согуштуу бирин-
ден кыйгыратын декан
деп министрлердин

ры.

— — — — —

Бүгү чурттарның пролетарийлери, каттыжыңар!

ШЫН

СЭКП Тыва обкомунуң, Тыва АССР-ниң Дээди Соединиң болгаш Министрлер Чөвүлелиниң органы

№ 71 (10056)

1976 чылдың март 24, среда

1925 чылдан үлдээлгөттөгөн

Өртөө 2 өң.

СЭКП Тыва обкомунда ЭГЕЛЭЭШКИНИИ ДЕТНЭЭН

В. И. Ленинниң төртүтүгүн хуунуң бээр 106 чыл өнгө алдыртып Коммунисттик субботникти апрель 17-де эрттирер дугайында Москваның мурнакчы коллективтериниң патриоттук эгелээшкенин деткизи Кызылдың № 3 автотранспорт бугурулгезиниң, Наз-Хемниң хамур-лаш разрезиниң, Кызылдың дааранылга фабриказының, «Революцияның чалбыжы» совхозун, № 48 туудуг эргелелинде СЭКП-ниң XXV съездининиң делегаты А. И. Ельшванын ууртказын штунатур-маллар бригаданың болгаш өске-дээ коллективтериниң инициативасын СЭКП Тыва обкомунуң бээрзу чүүлүт деп берген.

Субботникке республиканың ажалчы чоннарының

идеялык киришпелерин хандырып, ону организатор болгаш эрттирер талазы-биле хемчеглерин амыла-ла кылыр, коллектив бугурунче кылар ажалдар-ның хемчазыни баш уур тавадарының СЭКП-ниң Кызыл хооронунга, районнарга, ажалчы чоннар депу-ттарынның хоорай, район Советтериниң куускуннарын-га, профсоюзилериниң чөвүлелинге, ВЛКСМ обкомунга СЭКП обкомунуң бээрзу дааскан.

Коммунисттик субботникке белеткели болгаш эрттирер ууртуру-биле профсоюзилериниң область чөвү-лелиниң даргазы Т. Ч. Норбу баштадыр республика штанын тургускан.

ЛЕНИНЧИ СУББОТНИККЕ БЕЛЕТКЕЛ

Талды районда «Революцияның чалбыжы» совхоз-туң ажалчышчылары Москвалың эгелээшкенин азы-биле деткештер. Ажал-агылдың механизатор-лары ол хун хову ажалдарына кытыр ууртун бугу-дун.

Чарик болгаш илал ажал күүсөдери хүлээ-берген. Амы уеде совхозтун сүт-баран фермаларында, хойжу коданнарында болгаш хову-трактор брига-дарында Ленинчи субботникке белетке ажалчы эгелер турар.

СУББОТНИКЧЕ КЫЙГЫРЫГ

КАЛБАРГАН

В. И. Ленинниң төртүтүгүн хуунуң бээр 106 чыл өнгө алдыртып Коммунисттик субботникти апрель 17-де эрттирер талазы-биле Москвалың патриоттук саяманы чур-туң күш-ажычы коллективтер чалгыс үн-биле деткиш тур-ар. Совет кижилер СЭКП-ниң XXV съездининиң шийтир-леринге сорук киришпелер, бедик хүлээлгелерин аш турарлар: субботникти эгелээшкенин уеде күш-ажычтар эң бедик бугурунчу чедип амыр, ол хун калып аламын чыг-а, материалдар, энергия-биле ажалдар сорулганы салып тур-ар. Бугурулгениң дык хой мурнакчылары субботникти күш-ажычы бедик көргүзүлгелерин онгу беш чылдың хун бугу-дунга норма-чынжа болдурун хүлээшп турар.

МОСКВА. Дааранылганың фактен мурнап кылырынче коллективти кыйгырган. Дом-на сууттарынның ажалчына-ры база-ла тергип эң түң-пелдерин чедип амыр ший-тирлерин. В. Мещеряков ууртказын бригаданың техноло-гун ажалдарын ажалчыны уурттарының күсели-биле субботник уедеп нормалар бир чүс тонна хой шойбу ажалдарын уурттары хүлээ-берген.

УЛЬЯНОВСК. Ульяновски-ниң локомотив депозунун ма-шинистерниң коммунисттик суб-ботник хүлээп ууус ажал-агылына чыгууда чыктыр-горткун 110 депоздерин чед-дир. Оларын хой кезин баш уур каматтыгын отту-лар чүдүдүн күсели-биле сөөртүр. Ажалдар алган ажа-лыны онгу беш чылдың фак-тузунче шийтирлер шийтир-лер. СЭКП-ниң XXV съезди-ниниң делегаты Ульяновск ма-шинистер В. Максимов ол дуга-йы бугурунче шийтирлер олти-позилер алаа болган митин-геге чыгуалар.

БРИНСК. Ол хоорайның үш чүс муң тире ажалчы чонна-ры субботникке уер. Уеде-дун бугурунче чедиринге үш миллион рубль ажал ор-тектир продукцияны кылып уур-дур. Иригитиң машина-лары кытыр лавоттун ажал-дакчылары бир ротор экска-ваторуп элээр, мун дамын турар беш миллион кызыр, ма-шинналарга артык кестер-ниң уурун коо херекээр ба-раанын бугурун уурдур деп шийтирлер. Продукция-ның дин мезин калып алаа материалдар-биле, ажал-агы-эргелин-биле мезин уур-дур деп турар.

РУСТАВИ (Грузия ССР). Металлургия заводунун мар-тен кезиге болган митингте күс чыгуалар. Ол ажал-агы-риктыва В. Метрелидзе, амы-деде коллектив паллап ажал бугурун чарик муң тонна а-жалын кылып уурдурган тынгалар. Ол апрель 17-де күш-ажычтар бугурунчу уур-дун хову-тракторы, ажал-агы-эргелин уурдур деп кыйгы-рып ажалдарын шунтууу гре-визияны баштады.

Харьковтун трактор кызыр кытыр кымышынның «Брат-ские» комбинаттың коллективтери болгаш өске-дээ бугурунче херектери москвалыңның апрель 17-де эң бедик бугурунчу ажалдар ажал, он хой продукцияны кылып уурдур деп кыйгы-рып ажалдарын шунтууу гре-визияны баштады.

Великобританияның ССРЭ-де херектерине түр бугурун-гиреп А. Дж. Садларга үзүп кижилер аразына база турар.

Ол-ла хун А. А. Громыко Лондонда келе берген. Ону Великобританияның да-лаштык херектер министр-и Дж. Каллаган, да-лаштык херектериниң күрүм министр-и Р. Хаттерли болгаш ажал-агы өске-дээ кижилер ут-каллар. Утгал кижилер аразына Совет Энгелиниң Иезокобританияда ажал-агы Н. М. Лужков база турган.

ЧУГААЛАЖЫШКЫН ЭГЕЛЭЭН

ЛОНДОН (СЭТА). СЭКП ТК-ның Политбюро кежигү, ССРЭ-ниң да-лаштык херектер министр-и А. А. Громыко баш-Великобританияның да-лаштык херектер министр-и Дж. Каллаган аразына чугаа-лажышкылар март чэрби-ийде мыда эгелээ. Ажал-агы херекти болгаш пайыралды байдалга бооп турар чугаа-лажышкылар үедеп со-

вет-англи харылаалары кал-бартыр айтырарга талазы-биле санал-олаа солтуушкуну болган.

Ол-ла хун Дж. Каллаган А. А. Громыкову Великобританияда барганын хову-трактор хууш ажалчыны кыла-тыр хүлээп ажалчыны кыла-тыр. Хууш ажалчыны чыгы болгаш байыралды байдалга бооп эрткен.

Чөөн-Хемчик районун ажалчы чоннарының коллек-тивтер, хой-иниң организа-циялары болгаш явтиледе-ри районун ууус суудушун апрель 11-де болур сонгула-ларга сонгулар ууус сууду-ла-рың кандидаттарылар деп-штинке.

Март 20-де Чөөн-Хемчик ра-йонун Байын-Алаа суурун-га «Искра» колхозтун уежи-гунеринин иници хуралы болган. Алаа районун ууус суудушта сонгулаа талазы-биле

БЕШ ЧЫЛДЫҢ ФОНДУЗУНГА

Чөөн-Хемчикте «Искра» кол-хозта партия комитетинин бугурунча Паллап Илал Ленинниң төртүтүгүн хуунуң бээр 106 чыл бугурунча тураскаткап субботникти эр-тирер дугайында ажалчыны чугаалашкан. Ол хүнде кы-жы ажалдарын паллап алаа баштап, штатын тургу-скап.

Коммунисттик субботник хү-нүде 700 ажал ижи ажал-дар. Хойлар чэрби ажал калып кезигин хоорай-ниң сүт-баран фермалары ажал-иниң олод бозер, калыпалар илал, да-лаш ап-тар. Туудуг бригаданың бы-занычлары чыг баша кал-а-зын ховушун тулар. Суб-ботникке чэрби деп авто-машина чэрби сес трактор ажаллаар.

Илал-биле коммунисттик субботник хүнүде 2100 ру-блдин ажалдарын кытыр, оол 400 рублдин онгу беш чылдың бугурунче шийтир-лер көргөн.

К. ХЕРТЕК.

Делегаттар-биле ужуражылгала

КЫЗЫЛ

Кызылдың Политинтиг чы-рылышын башчыны хову-райның партия организаци-яларын секретарьларының ор-алалыкларының, провагандис-терин, политинформаторлар-ның, агитколлективтер уу-рунчуларының, агитпункт эр-гелекчилериниң семинары болуп эрткен.

СЭКП Топ Комитетиниң на-жигунунга кандидат, СЭКП обкомунун бирги секретары, партияның XXV съездининиң делегаты Г. Ч. Ширин се-минарны кытыр кылыр-биле ужурашкан. СЭКП-ниң XXV съездининиң ажалчыны, иде-ология ажалданчыларының өң шийтирлерин пропагандалар талазы-биле сорулгаларының болгаш онгу беш чылдың пла-нарының дугайында чыгылган-нарга ажалчыны-биле ол чугаалап берген.

БАЙ-ТАЙГА

СЭКП-ниң XXV съездининиң делегаты, Тыва АССР-ниң Ми-нистрлер Чөвүлелиниң даргазы М. И. Менуево Бай-Тайгада «Тэли» совхозтун Эр-Хаван сүт-баран фермаларының ко-лективни, «Мурнакчы» колхоз-тун коммунисттер болгаш ан-типартияны биле умурашкан.

Партияның съездининиң шийтирлериниң амы уеде кээз ишчилерин мурунда салынган сорулгаларың ду-гайында ол чугаалаан.

Фоторепортаж

«Тыва даг-дугу» комбинаттың кызы-даа участогунга, периге баарга үшелг да-дугу амыр даш күжүн салган интерна-ционал ажалчыларын кымыл-а-жал кытыр көргөн. Тыва республикада үшелг бугурунче ууш улам хожуу ора-нын бо бир херекти кижилер магад-дар.

Даг-дугу ажалдар фабрикада ууш и-жерер-технолог А. И. Писаревский (ү-түнде чуртта) регуляторның мергежи-ле оорепирин күжүл ажалчыларын хожуу үшелге оларга чал мергежил оорепил кирипкен. Олар кыш хову дугурунда допчу программа-биле оорепил, регу-ляторниң мергежилын шийгездип алы-лар.

«Тыва даг-дугу» комбинаттың Хун-а-лаа самбырамында күш-ажычтар му-рыл-чыларының бирээни Иргит Хойла-гол (ортузунда чуртта) ырамын Монгуш-бай-гадан кыш чыг бугурунча келген. Ол бай-тай алаа ажалчы болуп кирген, оол соода регуляторниң келген. Амы уеде И-ргит Хойла-гол элечек начальниги.

Ажал кыстар Ригма Ооржан биле Рал Ооржан (адалдаа чуртта) олар бо фабрикада кезеге-де чыг бир чыл чедип турар. Дегирелдер мажистерин ажал комсомолчулар хун лавоттун допчу-мал 100 хуудан ажал күүсөдип турарлар.

Д. ЧЫДЫМ.

А. МЕЛЬНИКОВТUN ФОТОЛАРЫ.

Ууус судтарына сонгулаа кампания чыгууда үе-чала-зыпте паллашкан. Бо чылдың март 20-ден эгелээш, Тыва АССР-ниң докискооринда ууус судтарының ууус судтарына-га кандидаттарын тус-тус ок-руттар ажал-биле депшиш эгелээш.

Ууус судтарына сонгулаа-ларга белеткедир амы уеде онгай байдалда — СЭКП-ниң XXV съездининиң материал-лары ажалчы чоннарының калба-биле танымын, хам-ы-биле оорепил турарын үедеп калбарып турар. XXV съездинин төлөгүт докиско-оринда калба-биле прова-гандалар турары болгаш ажал-чы чоннарының калба мас-сарын оларын танышкан, политикти болгаш күш-ажы-чы көдүрүшкүн улам бед-дип турары ууус судтарына сонгулаа-ларга белеткедери

улам идеология болгаш хам ут-ка-амбарыг болдуруп тур-ар.

Ичанган ууус судтарының судьялары кандидаттарын депшидер бестин, республи-кала бедик деңгеле, Комму-нисттик партияның төлөгүт съездинин ажалчы ажал-агы ховушун болгаш соци-ал-политикти сорулгалар-нын өдүр ууш программ-а-ны амыл-а-жал чыгышкы-ныг боттадырар дээш ажал-чы чоннарының бедик күжү-с-оруктук чорук илгериле тур-ар.

КӨДЭЭ ТУДУГЖУЛАРНЫҢ ЧЕДИШКИНИ

Партияның XXV съезди-нин материалдарын көдө ту-дугжулар бо хүнерде кичээл-гейин болуп, оорепил ту-дугжулар. СЭКП Топ Комитет-инин Чыгыш секретары эл Л. И. Брежневтиң XXV съез-диге «СЭКП ТК-ның Отчөду болгаш иштети база даштыкы политика талазы-биле партия-ның элечекти сорулгалары» деп илал-биле туудуг ажал-агы чыгыш чөптестерин ай-тып, туудугу кылырын хуу-савын кытыр болгаш оол кымыр ажалчыларын сору-галарын кодараткан. Ол ууш программала көдүтүп-чала сорулгалар көдө туудуг-жуларга чыг болгаш башта-лар, Бичанган оол боттамышкы-нын даш кодө туудугжулар, Тываның ажалчы чон-биле бир дөм, бедик көдүрүш-күнүг ажаллап турарлар.

Бо чылдың эрттен илал ажал көдө туудугжуларга база хай-тышкыныг ажалчы үеде болган. Республиканың райо-нарының туудугжулар, Совет Энгелиниң Коммунисттик пар-тияның XXV съездинин тө-лөгүт ууш даш социали-стик чарыкка идеология кир-жиш, 1976 чылдың баштагы илал ажалчы планмы съезди-нин ажалчылар хүнүге та-варыштыр күсөдир сорулгал-дыг ажаллап турар. Күсө-дир ажалчы ажал халас бар-баан: «Тыва көдө туудуг-трестин Чаданга, Сарыг-Сесте, Бай-Хаванга көжүп чо-руур мажистериниң колхоз-дарының коллективтериниң эң түңпелде чедип алаанар.

Бай-Хаванга КМК-дан Стенан Сквердинин ууртун турары баштагылар бригаданы илал ажалчы планмы 1,3 катан ажал

күүсеткен. Чаданга ажалчыны көдүтүп база бедик болган. Тыва АССР-ниң ажалчы ту-дугжу Чыгыш-Доржу, Кы-зыл-оол оларын ууртказын бригадалары «Ажал-Мадыр» совхозта 2-2 ажал илал чур-туу бажышкыныг туудугу дооскан, ам лавоттамышкы-ныг туудуг кирипкен. Эш Хо-валышкы бригаданы үш ба-жышкы туудуг дооскан, сто-ло-ва туудуг эгелер турар.

Ол чарыкка Сарыг-Сесте КМК-ының туудугжулары ба-гай эвес түңпелде чедип ала-ган. Февральдың 20-де 250 муң рублдин туудуг-монгол ажал-дарын кытыр, азы илал ажал-чы планмы ажал 65 муң рублдин ажалы кытырар.

«Абалгажирерпром» тр о й» трестин КМК-ының 4 брига-даны Чан-Хован туудугу кытыр турар. Партияның XXV съездинин күш-ажычы белет-керлиг ууштурун чарыкы-ла оларда Кай-оол Күдерек-тин бригаданы шыктарган. Ол бригадала тураскаткап Күш-ажычы ажалын туудуг кы-тырар. Бригаданың кежигү-нери 5 мурылгы туудугжулар «1975 чылдың социалисттик чарыкының танышкы» деп хо-рек демалыш-биле шыктаткан.

Эш Лопсан-Доржу ууртказын бригаданы бо хүнерде илал бажылаа шөвкел ажалы болгаш үшкүтүн хаваны-ел-ырып доосуп турар. Он бригадамы эш Күдеректин бри-гаданы-биле чарытты.

Чарык турар илал бригадала кызыл-даа чылдың баштагы илал ажалчы планмы хууш бөтүнде күүсеткен.

Чарык турар илал бригадала кызыл-даа чылдың баштагы илал ажалчы планмы хууш бөтүнде күүсеткен.

Х. МОҢГУШ.

БЕДИК КӨРГҮЗҮГЛЕР

Сээд мурнуун хүнеринде Ак-Довуран автобугурунун бугу ажалчыны ажал-агы чыгыш кылыр ажалчыны кытыр. Калбарган социалисттик чарыкка чыгачылар, септечилер бригадалары, септечилер киришкен. Оларын күжештирериниң илал түңпелде-биле бугу-дунга көргүзүлгелер болур. Топка-километрге шийтирер илал ажалчы планмы 1041 хуу болган. Пассажирлер сөөртү-рүн 10 хуу, чыг сөөртүрүн 7,1 хуу ажал күүсеткен.

Миндиг салвар көрүштүг

8541,2 муң тонна-километриниң орунута 8891,9 муң тонна-ки-лометр кытырар. 922,3 муң пассажир сөөртүр план 1 ми-лион 19 муң кытыр күүсөт-тинген.

Ылангыл Вадимир Козлов-тун, Леонид Тимофеевич, Ха-сан Тимеевич, Иван Межла-скийниң бригадалары чыг эге-дөөн боор шийтирер ажал-агы. Оларын коллективтер ажалчыны планмы 112,4 хуу күүсеткен. Февральда көргү-зү база оол кызу эвес бол-ган. Эске мурылгы бригадалар бугурунча программазын 100—108 хуу күүсеткелээш.

УЛУС СУДЬЯЛАРЫНГА КАНДИДАТТАР

Ууус судтарына сонгулаа кампания чыгууда үе-чала-зыпте паллашкан. Бо чылдың март 20-ден эгелээш, Тыва АССР-ниң докискооринда ууус судтарының ууус судтарына-га кандидаттарын тус-тус ок-руттар ажал-биле депшиш эгелээш.

Ууус судтарына сонгулаа-ларга белеткедир амы уеде онгай байдалда — СЭКП-ниң XXV съездининиң материал-лары ажалчы чоннарының калба-биле танымын, хам-ы-биле оорепил турарын үедеп калбарып турар. XXV съездинин төлөгүт докиско-оринда калба-биле прова-гандалар турары болгаш ажал-чы чоннарының калба мас-сарын оларын танышкан, политикти болгаш күш-ажы-чы көдүрүшкүн улам бед-дип турары ууус судтарына сонгулаа-ларга белеткедери

Итгэлзжээ СЭБП-ний XIV съезидэнг дэмжлэвч бичээд алдла, чөмдэй ажил-агийнхыг ууртукчууд өргөлд бөхшээр талдла-биле дөшмилжээг чүтүлдү дэглэвч, ведомстволарга кызыгаларайны чорукту иргэйдэн турар. Чаа дөшмил-гелд чорукту төмчн кыс дөшмилгэ уур иргилчилдэлд дө-шмилжээ, ажил-хөдсүгч оруулаларга моондталашкынар-ны ичкелдэлг ажил өргөрү — пүртга оргыгзалаларынхыг болдл оларын камилтэвч, министрствозарныд бо-гдл ведомстволарын хушдөгил болуу.

Тоску беш чыда партиянын сөрүк кийрички пландарын совет кижилер таз-лачырында өз чутула ахыл-херде кыл-дыр күхүмө алган. Чамдын байтайгы хуниеринден-не ажык-тыр чорук болган шынар дээр шутугу дечисея күш-ажыл-

Ажыт-агыт түрүтүшүмүнүн амгы кабарымышыкынын үзүнін, малдын материалды курданылары ашыкты калды ажытлары өзү чүгүлэ бөлү турар. Социалисттик ният-тиледын байлаз кайы-лаз хире дей болза, камнааганын түрүмү шыгыны сагымы болтам хушагалыг чорук — ээлем-кеканы догжузүрүлү. Ажытүм элдардын чаагы байлыгы

Будуурлагдсан хөгжүүлэлтийг сайжруулсан ажла-хяргын дурген дөдир эгидери — ову улам инай концентрастаарынга болгон специалтаастаарынга, кэрттэмышкыннарын туртууларынга дөгүм дуузынг булар. Бисте бо уламнышкын базе зөгүтэ зөгс түгүдөр кылдлал болгон кылдлал-гаа турар.

сагыла-чүрчүп батыштардың айтырларына тозгандар,
СЭКП-им XIV съездинин түнүндөргү тогулажы-
рылга токтошкан партия активинин хуралары ам бүгү че-
редде болуп өтүп турар. Хуралдарына кержикчилер съез-
динин шипитирлерин бир үн-бизге чүгүндүзүп база оларын
чайгылыш чок күсөдөр кылдыр хуэлөп ат турар. Партия-
мын айтыкан сорулгандарын чөдөмшиинин күсөдөсүнөтүгө
угдаган саналдарын олар кырып турар. Изелеси индидиа-
тив дегендешкан, партия комитеттери бүдүрүлгөндө мурак-
чылардын болшаш чааргычылдарын, ажиалдык удуруткулар-
чы, спешдистерин, эрштендерин, күсүтүр ажиалдак-
чаларын ортыккачык болшаш политическагы ачыкта кырып-
тырар, түгүндө: белк ажиактыг чорук болшаш шынар деп,
беш чыдак деген тогузай бижитилген социалетиг ба-
рышты улам ылай калыптыр күсүзгөзгөндөр.
(«ПРАВДАНЫ» МҮНҮНҮК ЧҮҮҮ)

Мергежилди чедип ап турар

[illegible]

Адаанда чурунта автомобиль
тургузуун өөренир класстын

● ГАЛИ (АБАХАЗ АССР).
«Гали» совхозтун механизатор-
лары шай шабдеринге чакы-
рышкандары Грузикиа эң-не
батыш эселаз. Одурулар
агачкы сабзардыры, ары-
буктарын келип, арыларын
эселаз. «Гали» совхозу—сорт-
тун шай буудузун өсгүдөрч
болгош ажаап алырын бүртү-
нө механизмизтаан ачык-
толу.

● КАЛУГА. Мал чөмчө
бүдүрөр талаасы-биле азыл-
агымдар аразының беш катты-
н бышыкымдарын областа тир-

мцай электр тавлазы-би-
специалистери, кудээ
кызыл-агыйшын телекүтүг
скай мержежидерине өл-
түр болуп өзгө бозо бар.

С. ЮНИКОВ.
ДОСААФ-тын Кымылда районотехниктагы мектебинин башчысы

Тоску беш чыдаа автомобиль бот-оруга-чырылганын салбыры уду айма-айгылыта массалык техниканын специалистер белектерг талаш-беле паланып оналдынып 103 жүк үкүдөт, чыл сайында-аа үш жүд хире техниканын специалистер белектер үндүрүп турган. Көргүдт оонда белек болурунуг аргасы беле

Г. БЛИЗНЮК,
ИОСААФ-тың Кызылда
автотшколанын началь-
никын, орамынын

ЖАГА АЙЫБИ

Күш-алым ыңгалашында
четтесторго көп ыңгалаша-
лары түзөтө болуу турары?
Бирөөдө, чамачы дурутукчу-
лары, инженер-техника-
лы, алысчылары, пектер,
уластор нарчакчыктары,
мастерларын бүдүртүгө
түш-аалымды алым чок бүтү
байдаларын тургузуу алы-
ны чуулаларын, сун хеч-
ке албай турарында. Ийне,
аалымдарын болот инженер-
техника алысчы-
ларында кезде ыңгалашы,
бүдүртүгө.

Ф. ТОРЖЕВСКИЙ,
редактор газеты «Сельхоз-
техника» каттыжышы-
ны тешкага айым-
нок чорук күш-
аымы камгалаыны тз-

Ш ы н ийги арын • 1976 ч. март 24

Бүгү чурттарның пролетарийлери, каттыжыңар!

ШЫН

СЭКП Тыва обкомунуң, Тыва АССР-нин Дээди Сөвединиң болгаш Министрлер Чөвүлелиниң органы

№ 73 (10058)

1976 чылдың март 26, пятница

1925 чылдан үзгелсиз чыгып турар

Өртүз 2 өс.

БҮГҮ КҮШТҮ—ОНГУ БЕШ ЧЫЛДЫ ЧЕДИИШКИНИҢ КҮҮСЕДИРИНЧЕ!

Советтерниң чугула сорулгазы

СЭКП-нин XIV съездин Совет чурттуң онгу беш чылда экономиктиң болгаш социал-политиктиң хөгжүдөөзиниң өндүрүшү сорулгалары тодораткан. XIV съездинин документи-лерин бүгү улустун чугулажып көрүп, ханымы-биле өөр-өргөп турары амгы үеде партиянын съездинин хулаап алган программаны бүгү совет кижилер бир эл-сеткилдиң дег-нип, ону боттарынын планы, хан-дамырындан түдүш херээ кылдыр көрүп турары чалынганта-биле илерээн.

СЭКП-нин XIV съездинин шийтирелери-биле холабаштыр республиканың партия, совет, ажыл-агый органнынын, хой-ниини организациаларынын мурнунда чугула сорулгалар салдырган. Илангыя онгу беш чыл планынын күүсөдөөзи организастарына ажылчы чоннар депутаттарынын Советтер-ринге база улут роль оонажып турар дээрлик съезд демдег-дөөн. Ону боттарынына Советтерде аргалар болгаш эрге-дүлдөөлөр аажок дөлөм.

Район, хоорай, калда болгаш суур Советтеринин удуртуп башкаар болгаш сагыш салыр, шийтирелдер ужурут айты-рылганы хой таламды. Бодунун дөңсөөринде бүдүрүлгө, са-дыг, культура болгаш медицина албан чери, амандырал хан-дырылга чери чок ийиң Совет бисте чок. Он аныгга хоорай-лар болгаш суурлар чаагайжылгалы, хойу-дүрүм кам-галалы болгаш ийитинин корук-чуруму бижылганы база-ла Советтерге дорт хамаарып турар. Бо сорулгалары ший-тирелеринге Советтер боттарынын калбак эргелерин бүрүн ажылдаар ужурут.

Ажылчы чоннар депутаттарынын чер-чер Советтери ажал-агый болгаш культура айтырларынче ханылаан турум, эки түнүлдер чедип алдылар. Каа-Хем районунун Бүрүн-Хем ке-дөө Сөвөди бодунун организастарына ажылчы кижилерин-биле чергелестир сохто бүдүрүлгөзүн, чонун амандырал байдалын, культураны, суур түдүгүн болгаш чаагайжы-дылгалын айтырларынче доктаамал көчөөңгөй салып келген. Он дөңсөөринде «Бүрүн-Хем» сохтоотуң ажал-агыйн шалкып көжүп, экономиказы бижылгын, планын даалгаларын күүсөдөп келген. Бүрүн-Хем суурда амгы ре-ниң чаа түдүгү калбарган, чаагайжылгалы экижээн. Чонун культура, салыг болгаш амандырал хандырылгазын-да өскө чыгарып алдылар. Мындай эки чыгыштар ола районун Ильянка, Эриин районун Эриин, Кызыл райо-нун Сулук калда Советтеринин, Ак-Довурак хоорай Сөве-дини ажалындан база көргүзүп болур.

Илчээлжик чалдык чер-чер Советтери боттарынын эрге-лерин чүгө чете ажылдаарып турар эвес, харын-да оларга оонажып хулааптарын долу боттарынын ишталарып турар. Мурнунда ажал-агыйн хой алдырларынга мурнакчы бооп турган Талы ойон ам ол адурудап сонгаарлап турар апар-ганы районда Советтерин ажал-чорудулгаларына база ха-маарылгалы. Республикага хой ажалын көжүдөр дугайында үстүк органнын шийтирелерин күүсөдөп район Сөве-дин сессиясында, күүсөмга-да чугулажып көрбөз тур-ганы беэн Советтер ол айтырларга каныг хамаарыптып болгалары херечилеп турар. Чөөн-Хемчик районун Теве-Хай, Тажу районун Ий, Кызыл районун Бай-Кол, Барын-Хем-чик районун Аксы-Боракы болгаш чалдык өскө-да калда Сө-веттерин бүдүрүлгө чорудулгаларына-ла, чонун амандырал хандырылганын экижөөлөрүн-да удуруттуу, контролю, организасты ажылды дымка чете бооп турар.

Чер-чер Советтеринин эргелерин болгаш материалдыг аргаларын калбарып талам-биле хойуларын хулаап алганы оларын ажал-чорудулгаларына чаа күштү немэн дээрин СЭКП-нин XIV съездинин дөңсөөдөр. Ол дөңсөөлөр долу-дору-биле ажылдап, ажылчы чоннарны мобилизастап турган, съездинин шийтирелерин, онгу беш чылдын, оон бирги чылдын планынын, ажылчы чоннарны социалисттиг ху-лааптарын күүсөдөп хандырып республиканын чер-чер Советтеринин чугула сорулгалы болур. Советтер бирги ээл-чеге бүдүрүлгө планын, алданган социалисттиг хулаап-тер ден-деги, чогуур хулааптарга күүсөдөп турарын, ажылчы чоннарнын ажалындагы таарымчалыг байдалдар-ны түргүзүлгө культура болгаш амандырал хандырылга черлеринин ажалын улам экижөөлөрүн чедип алдыр ужурут.

Чер-чер Советтери, партия, профсоюз, комсомол орга-низациалары-биле кады, оларга чыгарып бүдүрүлгөлерин болгаш организациаларын социалисттиг чарыжын удуртуп, оларын түнүлдеринде, тилекчилерин планнп ма-хаарында, мурнакчыларын дүржүлгөзүп, нөпөрдөрүнче ийеңкилди киржир хулааптар. Ол сорулгалга доктаамал ко-миссияларын, депутаттар бөлүктөрүн болгаш постуларын, оларын ханыла, рейдлерин ажылдаарып улут дузаны те-дирер. Бо талам-биле Советтерин чарыж улут ужу-дула-дыр болгаш оларын ажал-чорудулгалары экижөөлөрүн чү-гула түзүп болур.

СЭКП-нин XIV съездинин Совет органнын мурнунда салган сорулгалы чер-чер Советтеринин, оларын күүсөмча-рынын болгаш депутат бурзулун ийеңкил болгаш ийиңди-тывазып улам беңдөөн ийеңкил турар. Ажал-херектиң че-дишкенин болгаш Советтер ажалын шийтирелерин болгаш шийтирелерин хулаап болгаш хамаарып. Илчээл талда, Советтерин организастарына ажылчы, хуу бүрүтүн бол-гаш перспективтиг айтырларын шийтирелерин, планнар-ын болгаш шийтирелерин хулаап ханыларын экижөөлөр-үн аппараттын ажал-чорудулгаларын эки органдыктары чугула.

Телевизорлар көдөөгө

«Новосибирск» өлкө-мөшкө турар техниктиг проект институтун Тывада аналда станицынын теле-салыбынын коллективте эр-тең чыгыш чедикшиңниң ажалында.

Чыл дүргүзүлгө берген 96 төдөөлөдүн 46-ын хулаап-төдөөлөдүн 400 авто-боткада күүсөткөн. И. О. ОЛДЫРЕВ.

БЕШ ЧЫЛДЫҢ ШАЛЫПЧЫЛАРЫ

«Тыва суг-тудуг» трестин № 2 КМК-ын тоску беш чылды чедикшиңниң дооскан. КМК-нын тудугулары СЭКП-нин XIV съездинин шийтирелерин өөрчөп, ону амандыралга ботандырып дөңсөө көдүрүлгөзүнүгү ажылдап турар.

Былд бүдүрүлгөн шалыпчы, тракторист Дамба Кыр-ысочу Хуурактын кымымак ажылы өскөдөгө үдөгөрөг. А мотор пегинден Ала-Чурттуң Улут дайымын кыркыч-кан Михаил Федорович Поддубный ай санында ооналдан 120—130 хулаап куудулаарын күүсөдөп турар.

ЧУРУКТА: тракторист Д. К. Хуурак биле моторист М. Ф. Поддубный.

А. ЗАПЦЕВТИН фотоу.

«Күш-ажылчы алдар» орденниң эдлекчиши Михаил Да-дильович Шиповалевонун удуртуп турары дашчылар брига-дазы ам бо хүнүдө Кызылдың дөңсөө микрорайонунда № 12 бажынын туудуу кылды турар. Мурнакчы брига-да февралда 31,1 муң рубльдин тууду-монтаж ажылы кыл-ды. Ол дөңсөө планда көрүлгөсүнөндө 3,6 муң рубльге хой-дур.

Ол бригадалан коммунист Биче-оол Чамарысочу Тү-дүш — ажыл-ишке кымымак, коммунисттиг күш-ажылдык па-дымызы деп бедик атты төлөткөп эңдеп турар.

ЧУРУКТА: бригадалык журмачысы Б. Ч. Түдүш.

Ю. КОСАРЬКОВТУН фотоу.

ЧАШТЫРЫКЧЫЛАР ТАРАА ШӨЛҮНДЕ

СТАВРОПОЛЬ. (СЭТА-ның корр. Н. Селяжков). Став-ропольенин хову-шөл райондарының механизаторлары үеңи келгеш, четкыр чыгып, курган тараа шөлдерин-че агрегаттарын үндүргөш, тараа культураларын чаш-тырып элеккей бергенер. Крайниң колхозтарында болгаш совхозтарында тараа тарымында (күзүн боз-гөш чымы-даа чажар) бо чыгып ийи миллион тен-

тар ажыг шөлдү шуут тускайлаан. Тарааажылар чаксы хову ажылдарынын үеңиңде бу-дүрүлгө утпалышкынын кылдыр Петрозск районун «Прива» колхозунун чаксы тарыга графитин барем-заллап ап турар. Арбайым, сулайым, чотак-тарааңы үрөшкөдөр алаа өң кыска хулаада — үш ажыл хүнүдө-же чаштырып доозар дөңсөө ажылдап турар.

ЧУРТТУҢ БҮГҮ ФЕРМАЛАРЫНГА

Калуганын химия-фармацевтика заводу түзүп-бүрү-малдарга ажылдаар баштайгы бөлүк — 250 муң ампу-ла түзүп-бүрү ам-таң айымап пландап ажыр херекте-чижерге чүдүрүп чоруткан. Бо чыгып ам-таң ийиңи-биле эртерин чыдырылган-ла дымка хой — бежеп-ажыр миллион ампула эмериян кылды үндүрүп ужурут.

«1976—1980 чылда СССР-ниң улус ажыл-агыйн хөг-жүдөөринин кол утпалышкыны» мал ажылы-нын болгаш ветеринариянын херектежерин хандыра-ры-биле биологтук болгаш химия-терапевтикалык эм

чүдүлгө бүдүрүп үндүрүшү улам көдүдөшкөн айтыкан. Калуганын мал эмерия кылдыр завод бо сорулгалы чедикшиңниң күүсөдөп турар. Бо завод чурттуң бүгү-ле ветеринария албан чарынын ча-гыш хандырып турарын айтыр херек.

Бүдүрүлгөн механизастарынын болгаш автомат-чыларынын түнүлгөдө ол бүдүрүлгө чериңи кылды үндүрүп продукцияны улам көдүдөп турар. (СЭТА-ның корр.)

КАЛУГА.

Черниң кежиниң четтирер дизе

ТЕХНИКА—КОЛ КҮШ

«Көдөө ажыл-агыйга техниканы бээри бүдүн-чар-тык катан көдүдөр, ол техника сайзырангай, бедик бүдүрүлгө болгаш амгы үеңиң ийиң-бүрү хевир-лиг техниказы-дыр. Ол чорук тараа ажыл-агыйн

бүрүн механизастарын колдуунда доозар, чер ажы-лынын өске адыларын, а ол ышкыш мал ажылын механизастарынын дөңсөөн көсүзү-биле бедидер арганы бээр».

(СЭКП-нин XIV съездинин Л. Н. Брежневтиң Откөт иштелкешинде).

СЭКП-нин XIV съездин кө-дөө ажыл-агый бүдүрүлгө-зинин улам ийиң өздөшкөн бол-гаш оон «ки тургустуу, чо-нун алыш-чөм продуктуларын-га, үлөшүрүп чыг-этке херек-тежерин улам долу ханды-рынын кол сорулга кылдыр айтыкан.

Салынган сорулгалы күүс-дир-биле онгу беш чылда кө-дөө ажыл-агыйга дымка хой тракторларын, автомашиналарын, комбайнларын болгаш өскө-лаа техниканы бээри партиянын шийтирелеринде көр-дүгөн. Илангыя беш чыл дү-ргүзүлгө 23 млрд. рубльдин кө-дөө ажыл-агый машиналарын, оон ийиңде мал ажылыга болгаш мал чөм бүдүрүлгө 10,3 млрд. рубльдин машина-ларын бүдүрүшүн айтыкан. Ол дөңсөө Коммунист партиянын онгу ууту сагыш салыш-кынын ийеңкилдеп.

Тыва АССР эртерин тоску беш чылда улут күштүг, хой сагыш көдөө ажыл-агый те-хниказын бээр. Бисте чер ажы-лы колдуунда механизасты-тыгтан. Мал ажылынын чам-дык сайзырангай техниказын колхоз, совхозтар ажылдап ту-рар. Чөөн-Хемчик районун сүт-бараан фермалары механиз-астаттыган, мал чөм бол-баарында коммуналарыг апарган.

Онгу беш чылда ийиңде бүдүрүлгөсүнүн ажылынын болгаш амандыралынын бе-лаа техниканы ажыл-агыйлар-же чорудар фактылар «Сель-

хозтехника» Чалаана сал-бырында ам-даа бар. СЭКП-нин XIV съездинин атыг сөв-дөстө мал чүрү «Куп-1» деп маркалыг чуула аппараты четке эгес, чалык кезекте-ри чок болганында ажылдап чо-ка ийиң чыгып келген. Ол ышкыш ол совхозта коммун-ка кезекте чедикшес болганын-да ажылдап чок турар. Дөңсөө сүт-бараан ферманын бызаа калжылында «А3М-08» деп маркалыг, кымыла сүт кыл-ыр агрегаты тургусту-лаа, чыл ажал үеде ажылдагынымаан.

Ажыл-агыйларга техника ажылдагыны — талам-биле ийиңгө чедикшес партиянын XIV съездинин бүдүрүлгө-зинин ажылынын, ажылын шы-нарын бедидер дөңсөө айтыш-кынында калган-лаа дүгөшес. Тараа, нога болгаш мал че-ми культураларын дүңдүрүп чорутуу бедидеринге чуула бе-дидеринин бирөөн — сүт-гөргө ажалы. Маганымаан дү-жүт чери шынарыг сүтгү-биле хандырылган чедип алынар. Чаксы сүтгүлө «Д1А-100М» деп агрегаттар-ын ажылдаарга чамыкка сүт-гарылыгын шынары кулу бо-луп турарын бестин совхозта бе-дидер көрүп болур. Илангыя беш 1975 чылдын чыгышында ол агрегаттарын дузасы-биле сүтгү бутгаларын шөлдөргө агыскаш, хол-биле сүтгүлөгө чоруттуу. Бистин кожомы Хавакыла чаксы сүтгүлөгө база чаштырып, ийиңгө сүт-гарып турар. Илангыя-даа бол-за

ыла сүтгү хооралар-биле шөлгө чамыкып турар. Илангыя бисте ийиңгө херексе-диң тып азырынган арганы чок, ону бисте саттайып турар.

«Д1А-100М» деп агрегат-тын үрели бээр кезекте-рин «Сельхозтехника» катты-жылкышкынын талам-биле хандырып турары сүтгүлөгө ажылында бергөдөшкөн та-варыштыр турар. Сүтгүлөгө агрегаттарын техниктиг хандырылганын «Сельхозтех-ника» салбырлары чорутарын РСФСР-ниң Министрлер Чөвү-лөй бөлүгүн доктаатып айтыкан. Илангыя болгаш «Сельхозтехника» катты-жылкышкыны болгаш оон сал-бырларын сүтгүлөгө агрегат-талынын артык кезекте-рин амандырап тыптынымас бол-за, үеңи келгеш база бергелер тегээркы билдинтир.

Көдөө ажыл-агый техника-зынын ажылдагыны, ажалы-нында болгаш каалагаларына хамаарыштыр боттунун бо-дөңсөөлөр. СЭКП-нин XIV съездинин салган сорул-галарын амандыраа боттанды-рында — техниканы бүдү-рүлгөзүп ажылдаарына эрге-жөк чүгүлө негелде — ийиңгө четкештерин чалдырында бооп турар.

Н. ЧАВЫДАН.

РСФСР-ниң алдарыг меха-низатору.

Өрөнип турар

«Улут-хал» советтүн Ий-Тал салбырынын ажылынын XIV съездинин материал-дарын калба-биле өөрчөп эгелээ. Бо чүгүлө ажылды чорударында ийиң школа-ын башкалары өң ийеңкейлиг кир-жио турар.

Салбыра партия организа-

циянын тургускан планын бээулаа съездинин материал-дарын сууртун бүгү чоңу негел-дө санымда четкөргө хулаап ө-рөнүп турар. Ол хуу дүш үе-зинде бичи уругларын негел-болгаш пазыны уугам берген улус калбаа чыгып көзү ки-чээлдерлер. Ажыл шагынын

соонда ажылчылар, специа-листтер, механизаторлар тус-тус кичээлдеп турар. Кичээлдерин башкалар В. Балуу-Сирен, М. Окумба олар бедик денелге эрттирип турарлар.

А. ЛОПСАН.

СУГГАРЫП ҮНҮП КЕН

Суггатыг черлерин эки ажылдаар сорулга-биле Бай-Тайгада «Эзели» совхозтун Найраал салбыры 20 киин составтыг суггарыкчылар бри-гадалын тургустуу, ийи тра-кторну бижылган. Олар сал-бырынын кол тараа шөлү — Заер-Нуйме үнүпкөңер. Аңаа баргаш, суггарыкча бузганын, арытарын баштарын ыштаар болгаш өскө-даа ам-ладарын кыпырлар.

О. ОНДАР.

М. П. ШЕРБАКОВАНЫ Тыва АССР-нин Дээди Сөвединиң Президиумунун Хулаалы бичи-биле шаннаар дугайында

Тыва АССР-ниң Дээди Сөвединиң Президиумунун ЧАРТЫНЫ

Республиканын ийиң ажыл-агыйында үр чылдары, үр-түн-недиге ажылдаары дөңсөө чоруттугун хулаап бээр 50 хулаапын-биле холабаштыр ийиң ажыл-агыйын эргелерин план-экономика кылдырып ийиңгө Марин Прокопьевна ШЕРБАКОВАНЫ Тыва АССР-нин Дээди Сөвединиң Президи-умунун Хулаалы бичи-биле шаннаар.

Тыва АССР-ниң Дээди Сөвединиң Президиумунун Даргазы Б. ДОЛЧАНМАА.

Тыва АССР-ниң Дээди Сөвединиң Президиумунун Секретары С. КРАСНЫЙ.

КЫЗЫЛ ХООРАЙ, 1976 чылдың марттын 22.

Л. А. Доржулайны Тыва АССР-ниң Дээди Сөвединиң Президиумунун Хулаалы бичи-биле шаннаар дугайында

Тыва АССР-ниң Дээди Сөвединиң Президиумунун ЧАРТЫНЫ

Көдөө ажыл-агый бүдүрү-лгөсүн хой чылдары үр-түн-недиге ажылдаары дөңсөө чоруттугун хулаап бээр 50 хулаапын-биле холабаштыр Чөөн-Хемчик райо-нун Курулганын үрөшн псе-нектилганын эргелерин Лю-бов Алевксеевна Доржулайны Тыва АССР-ниң Дээди Сөве-диниң Президиумунун Хулаалы бичи-биле шаннаар.

Тыва АССР-ниң Дээди Сөвединиң Президиумунун Даргазы Б. ДОЛЧАНМАА.

Тыва АССР-ниң Дээди Сөвединиң Президиумунун Секретары С. КРАСНЫЙ.

Кызыл хоорай, 1976 чылдың март 23.

КОММУНИСТИГ СУББОТНИККЕ

Чурттуң күш-ажылчы коллективтеринде В. И. Ленинниң төрүтүнүн хүнүндө бээр 106 чылдыга тураскааткан ко-ммунист субботникке бестекке калбарган.

МОСКВА. «Красный богатырь» бүдүрүлгө каттыжыл-кынында субботник план-ында баштайгы хулаап болган. Апрель 17-де элеккештерин ажылдаар графитин, кышкы-лерин туудугтарга хулаапын, оларын дөңсөөлөрдө болгаш автогоспорт-биле хандырылганын планна чугу-лажып көргөн. Ол бүдүрүлгө-нүн пектеринге азып, маас-таар плакаттар, кышкылар, таварларды белең.

«Красный богатырь» катты-жылкынын субботникке киржир чедип муң ажыл ажыл-ишчилер чүгө ботта-

гы үеде ол туудуга ажыл-ишчилер графитин дау-гара кылдынып турар. Комму-нист субботникти эң бедик бүдүрүлгөзүп хуу бодура-рыңа Москвачыларын кыш-кынында Тыванын тараакы-лары баа-ла боттуп ажыл-и-шчилер-биле харылап турар-лар. «Коммунизмни херек» колхозтун механизаторлары апрель 17-де, графитин үш хуу мурнап техниканы чаксы хулаап алырга бестекке доозар, а ол-ла хуу шык ба-зырынын ажылын эгээр деп шийтирээ.

РИГА. Экипжатарыг коммунист субботникке кан-чаар белектерин турарында дугайын амандыраа разло-граммалар салыг болгаш ба-

лык тулар судулардап улаш-тыр-улаштыр көзү-ле турар. Октябрың «Пабло Неруда» болгаш «Давид Сикорский» дээр танкерлеринде оттулар чүдүлгө кампалгаларына, а ол ышкыш пландап ажыр оор-кен чүктөрүн санын ажал-ка, Латвиянын далай парок-хал ажыл-агыйында бүгү су-дунулар апрель 17-ниң кү-нүнде кампал алганы кылар чүдүлгө-биле ажылдаар. Ажылдап алган ажыл-херекти-лиң—бежен муң ажыл рубль-дө беш чылдын фондүзүгө шийтирээ.

Ол ышкыш Риганың балык тулар флотунун базанынын эшкөп чорутуу балык заводта-рынын экипжатары баа-ла субботник хүнүдө күш-ажыл-

за-саазын кампалгаларын, Май-котун «Дружба» дээр мебель, мыл чазар фирманын, Во-логдин «Эт-сүт машина» заводунун болгаш чурттуң өскө-лаа бүдүрүлгө, организа-ция, ажыл-агый чердериниң коллективтери баа-ла апрель 17-де бедик бүдүрүлгөзүп ажылдаары хулаапкан.

(СЭТА).

Бүгү чурттарның пролетарийлери. каттыжыңар!

ШЫН

СЭКП Тыва обкомунуң, Тыва АССР-ниң Дээди
Совединиң болгаш Министрлер Чөвүлелиниң органы

№ 74 (10059)

1976 чылдың март 27, суббота

1925 чылда
үлдөөлөттөгөн

Өрттө
2 көп.

Совет Звилелиниң Коммунистг партиязының Төп Комитединге, СЭКП ТК-ның Чиңгине секретары эш Леонид Ильич БРЕЖНЕВКЕ

Бистер, партия активиниң хуралының киржикчилери, СЭКП-ниң XXV съездиниң түңнелдерин болгаш оң шийт-пирлеринге холбаштыр партияның область организациязының сорулгаларын чугаалашып көргөш, Совет Звилелиниң Коммунистг партиязының ленинчи Төп Комитединге, оң Политбюрозунга, Леонид Ильич, Силоринч болуңарга чүрөктүң ха-нызындан байыр чедирбишан, коммунистг тургузуушкунуң сорулгаларын чедимишкениң боттандырычыңе, бистиң хей националдыг Төрзүн чуртувустуң бүгү нацияларының болгаш бичиң-буурай улустарының бүгү талаптыг хөгжүүрүнчө, бүгү делегейге тайбыңны быжыглаарыңче утланган мога-чылаң чок ажыл-чорудулгандар дээш ханызы-биле өөрүп четтирп турарыңың илердип тур бис.

Бистер, бүгү совет улустар-биле бир дөмей, СЭКП-ниң XXV съездинин болгаш оң шийтпирлерин бистиң Коммунистг партиявыстың, оң Төп Комитединиң коллективтиг мерген угааның, бүгүң баш уур көрүп билириниң сиңигиши-нини, марксизм-ленинизмни чогадычыңы бу-биле сайыраң-гайжыдарының үлөгер-чиниз кылдыр көрүп турар бис. Совет кишилер олардан коммунистг тургузуушкунуң планнарын боттандырып чорудары дээш демисейге күшү болгаш бүзүр-дүм аң турар.

СЭКП ТК-ның Чиңгине секретары эш Л. И. Брежневтиң эртемең үндөйлөткөнгө «СЭКП Төп Комитединиң Отчөду бол-гаш партияның иштин база даштынны политика талазы-биле ээлчеглиг сорулгалары» деп илеткелинде дөмөгөйдө амгы бай-далды, бистиң чурттуң экономоттиг болгаш социал хөгжү-дүрүшкүң түңнелдерин марксизм-ленинизм бу-биле хандыр анализтээн, партияның политиктиг, организачы, идея-кижи-дигиленгил ажылчыны сорулгаларын тодаргай-биле айткан, бистиң Төрзүн чуртувустуң коммунизмге орунна меон сон-гаар бурунгаар шимчээшкениң өндүр улуг программанын ажилдап кылган.

СЭКП-ниң XXV съездинин улуг болгаш мөңгөдө дигир ле-нинчи өвөдиге Совет Звилелиниң Коммунистг партия-зының нызыгаар чокка бердигенини чаа күш-биле көргүзүп, өл ажылчын аңгынын, бүгү совет улустуң политиктиг баш-тыңчызы болур төлөптин-биле күүсөдүп турарын база ыстап бадыткан.

Республиканың ажылчыннары, колхозчулары болгаш интел-лигендиң партияның ленинчи угаанышынын, оң иш-тики болгаш даштынны политиказын, Төп Комитеттиң, бистиң партияның болгаш күрүмениң, бүгү коммунизмге шимчээш-кениң шыгараңдай ажилдаңчызы — СЭКП ТК-ның Чиң-гине секретары Леонид Ильич Брежневтиң баштаңан оң Политбюрозунуң салган сорулгандар чайгылыш чок политиканын чаңгыс үн-биле чуулдугуңуң, дөтлөп туралар.

Бистиң республиканың Коммунистг партияның ууртулга-зы-биле чораш, совет улустуң чаңгыс ай акы-дүмчө өг-бү-везинге экономотканы болгаш культураны хөгжүдериңге, ажылчын чоннарың материалдыг чаңгай чоруун көдүрериңге улуг чедимишкениң чедип алганыңа чогаарлаңын турар бис.

СЭКП-ниң XXV съездиниң шийтпирлеринге хей-аът кир-ген Тываның коммунистери, бүгү ажылчын чоннары политик-тиг болгаш күш-амылчы улуг көдүрүшкүңүң байдалынаа онгу беш чылдың планнарын үзүмдериңне кирген, үлөтүр-лүң, капитал тулугуңуң база көвөзө ашыл-агының, улус ашыл-агының өскө-дээ адыраларыңың меон сонгаары хөг-жүдөз, бугурулгениң ажылчын болгаш ажилдыг шына-рын бедидери дээш шуудурга демисейип турар.

Съезд мурунуң социалистг чарышын көлбөртөш, рес-публиканың ажылчын чоннары күрүнеге эът, сүт садарыңың бирги ивөртөлүк хуусаа бетинде күүсеткен.

Партияның Тыва область организациязы СЭКП-ниң XXV съездиниң ивөгелдеринге дүшүр экономотканы, культу-раны, ажылчын чоннарың кижизилдигин ууртурун шуудур-гу сайыраңгайыңдар, ажилга ленинчи стильди чайгылыш чок бадытсаар, партия эге организацияларының дайынчы ар-га-шиңээзин, съездиниң шийтпирлерин боттандырыңа коммунисттерниң авангардчы рөлюм бедидер апарар.

Бистер, партия активиниң хуралының киржикчилери, бис-тиң чуртувустуң хөгжүлдезиниң кайгамчыч перспективала-рыңа хей-аът кирген коммунисттер, Тыва АССР-ниң бүгү ажылчын чоннары Төрзүн Коммунистг партияны дөмөгөдү боттарынның хүрээлениң улам сырый каттыштырар, СЭКП-ниң XXV съездиниң салганы сорулгаларын, оң шийтпир-лерин, онгу беш чылдың планнарын чедимишкениң боттан-дырар дээш бүгү чуулду кылдыр дээрзин СЭКП Төп Комите-динге, оң Политбюрозунга, эргим Леонид Ильич, Силорге бү-зүредип тур бис. Ажилчын аңгынын, бүгү совет улустуң шыгарттыңан авангарды — Совет Звилелиниң алдарлыг Коммунистг партиязы, оң ленинчи Төп Комитет дөмөгө-резин!

Партияның область болгаш
хоорай активиниң хуралының кир-
жикчилери 1976 чылдың март 26-
да бир үн-биле хүлээп алган.

Тыва АССР, Кызыл хоорай

ПАРТИЯНЫҢ ТЫВА ОБЛАСТЬ БОЛГАШ КЫЗЫЛ ХООРАЙ АКТИВИНИҢ ХУРАЛЫ

Дүүн Кызылга, Политиктиг чырыдышкын бажы-нынга, партияның Тыва область болгаш Кызыл хоо-рай организацияларының активиниң хуралы болган, ону СЭКП-ниң XXV съездиниң түңнелдеринге болгаш партияның область организациязының сорулгаларына холбаштырган. Аиаа хоорайның бол-гаш районнарын партия, совет органнарын ажилдакчылары, бүдүрүлгелерин, тулуг, тран-спорт, амьдырал хандырылган организацияларының, министрстволарының база ведомстволарының, кол-хозтарын болгаш совхозтарын, албан организа-ция черлериниң ууртукчулары, оларда партия ор-ганизацияларының секретарылар, хей сангыг пар-тийжи актив киришкен.

Хуралды СЭКП ТК-ның кежигүнүңе кандыат, партия Тыва обкомунуң бирги секретары эш Г. Ч. Ширшин ажиткан.

СЭКП ТК-ның Чиңгине секретары эш Л. И. Бреж-невти баштадыр партия Төп Комитединиң Политбю-розунуң составын хуралдың хүндүлүг президиуму-на оң киржикчилери аажок улуг көдүрүшкүң-биле сонгаан.

«СЭКП-ниң XXV съездиниң түңнелдери болгаш партияның область организациязының сорулгаларының дугайында» илеткели СЭКП ТК-ның ке-жигүнүңе кандыат, партия Тыва обкомунуң бирги секретары Г. Ч. Ширшин кылган.

Хуралга чугаалашкан айтырыг талазы-биле: СЭКП Кызыл хооркомунуң бирги секретары В. Б. Добромислов, С. К. Тока аттыг совхозтун хойжузу, Социалистг Куш-ажылдың Маалдыры У. А. Базун-оол, СЭКП Барың-Хемчик райкомунуң бирги се-кретары Ш. П. Куулар, Кызылга № 1 АТБ-нин чо-лаачылар бригадир М. Ф. Демин, ажылчы чоннар депутаттарының Эргин район Совединиң күүсому-нун даргазы Н. Б. Тынтык-Кара, СЭКП Тожу рай-комунуң бирги секретары С. К. Орус-оол, Тываның геология-шинчилел экспедициязының начальниги И. И. Корж, «Тээли» совхозтун саянчызы Р. Х. Билчей, СЭКП Бий-Хем райкомунуң бирги секре-тары В. М. Евтешин, Тыва АССР-ниң чоннун амьды-рал хандырылган министри С. К. Буянды, Каа-Хем районда «Тинилел» колхозтун механизатору Д. Д. Даваа, СЭКП Тес-Хем райкомунуң бирги секре-тары П. Д. Дамба-Хуурак олар санал бергеннер.

СЭКП-ниң XXV съездинге партия Төп Комите-динин Отчөт илеткелинде айткан чүүлдерин бол-гаш түңнелдерин, съездиниң шийтпирлерин бүрүн долузу-биле чуулдугуңуң, ону ажыл-чорудулгага хажык чокка ууртулга болдулар дугайында док-таалды партия активиниң хуралына хүлээп алган. Партия Төп Комитединин, оң Политбюрозунуң поли-тиктиг шугумун болгаш практиктиг ажыл-чорудул-газын партия активиниң хуралы Тываның комму-нисттериниң өмүнээзинден бир үн-биле чуулдугуңуң дөткөп, коммунистг тургузуушкунуң планнарын боттандырыңа, чер-делегейге тайбынны быжыг-лаарыңа СЭКП ТК-ның Чиңгине секретары эш Л. И. Брежневтиң шыгаргангай салышкынын бе-дин-биле үнөлөп турарын илергейтээн.

СЭКП Төп Комитединге, СЭКП ТК-ның Чиңгине секретары эш Л. И. Брежневке байырыг чагааны хуралдың киржикчилери улуг көдүрүшкүң-биле, бир эп-сеткилдиг хүлээп алган.

Партия активиниң хуралының киржикчилери партияны гини «Интернационалды» улуг көдүр-лүшкүң-биле күүсеткен.

Ажылчы коммунист Хомушчу
Кыс-оол — «Тыва даг-дугу»
комбинаттың ийги элчөөдө
бодурун рудалар арыглар пех-
е секция мастери.

Оң эш Самыл Семис-оол
слесарьлар бригадир. Самыл-
дың бригадасы — шахтың
бригадаларың бирээ.

Ичин Иргит эркен чымын
комсомолчу пүткө-биле ком-
бинатка чедип келген. Ол ан-
ныңа рудаларың машинаны
деп тускай мергежилде чедип
алган ажилдап турар.

ЧУРУКТА: мастер Х. Кыс-
оол (солгай талазында), бри-
гадир С. Самыл болгаш ком-
сомолчу Ч. Иргит.

Х. МОНГУШТУҢ ФОТОЗ.

МАШИНИСТЕР БОЛУР

Олар боттарынның салым-чо-тун «Тыва даг-дугу» комби-нат болгаш анык хоорай Ак-Довурак-биле кезээде холбаш-тырып, республикада эң улуг бүдүрүлгелерин бирээзинде хей националдыг өг-бүлөгө киргетер.

Алдымында оларда тускай мергежил чок, ыччала-дээ ол дөртөн кижиги шуштуу дерилте-лер машинистер болурун шийтпирлеп алган. Ам олар ажилдавышпаан өөренип турар. Хүтүнү баштайгы чартында даскал-па ажилды: кол кор-пустун калтарында тулуг бо-гун атып, чугайлаар, бугуру ажилдары-дээ кылып тур-рар, а дүш соонда технорук Владмир Ворсковтуң тайыл-

(Бистиң көрр).

Тыва АССР-ниң
алдарлыг артизи деп
хүндүлүг атты
О. Ч. Ензакка тыпсыр
дугайында

ТЫВА АССР-НИҢ
ДЭЭДИ СОВЕДИНИҢ
ПРЕЗИДИУМУНУҢ
ЧАРЛЫ

Театр уран чүүлүнүң тала-зы-биле ачы-хамыаа дээш Тыва АССР-ниң алдарлыг ар-тизи деп хүндүлүг атты Тыва хөгжүм-ши театрының арти-сти Ольга Чирдалаева Ен-закка тыпсыр.

Тыва АССР-ниң Дээди
Совединиң Президиумунуң
Даргазы Б. ДОЛЧАНМАА.

Тыва АССР-ниң Дээди
Совединиң Президиумунуң
Секретары С. КРАСНЫЙ.

Кызыл хоорай, 1976 чылдың
март 25.

Тыва АССР-ниң
культуразының алдарлыг
ажылдакчызы деп
хүндүлүг атты
В. С. Митряшкинге
тыпсыр дугайында

ТЫВА АССР-НИҢ
ДЭЭДИ СОВЕДИНИҢ
ПРЕЗИДИУМУНУҢ
ЧАРЛЫ

Театр уран чүүлүнүң тала-зы-биле ачы-хамыаа дээш Тыва АССР-ниң культуразы-ның алдарлыг ажилдакчызы деп хүндүлүг атты Тыва хөгжүм-ши театрының тургу-зулга кезээниң эргелекчиң Василий Семенович Митряш-кинге тыпсыр.

Тыва АССР-ниң Дээди
Совединиң Президиумунуң
Даргазы Б. ДОЛЧАНМАА.

Тыва АССР-ниң Дээди
Совединиң Президиумунуң
Секретары С. КРАСНЫЙ.

Кызыл хоорай, 1976 чылдың
март 25.

И. Л. Хорунжийни Тыва
АССР-ниң Дээди
Совединиң
Президиумунуң
Хүндүлөк бижими-биле
шаннаар дугайында

ТЫВА АССР-НИҢ
ДЭЭДИ СОВЕДИНИҢ
ПРЕЗИДИУМУНУҢ
ЧАРЛЫ

Хөгжүм-ши театрыга үр-үдө үрөтүлгөдүг ажылды дээш Тыва АССР-ниң Дээди Совединиң Президиумунуң Хүндүлөк бижими-биле ша-наары болза:

Иван Лукич Хорунжий —
Тыва хөгжүм-ши театрының
чолбачы.

Тыва АССР-ниң Дээди
Совединиң Президиумунуң
Даргазы Б. ДОЛЧАНМАА.

Кызыл хоорай, 1976 чылдың
март 25.

АЖЫЛЧЫННАР АПАРГАН

лер машинизир апарганын чор-галар-биле Мама өөрүңге, дөртү-төрөдериңге бижээн.

Рад Деснижик. Ол школа дооскан соонда хоорайның профессионал-техниктиг учи-лищениңе кирип алган. Ону чедимишкени дооскаш, дерил-теер машинизирин мергежи-ли шийгөдүп алган. Болуңун төрөзүн сууру Хөндөлөгө Рад Деснижик ажылчын аңгынын төлөзү, аалчы болуп бар.

Чалын хоорай Ак-Довурактың дугайында эш-өөрүңге согу-раңып чугаалаң.

Ыраккы Кара-Хол чурттуг кыс-Гали Хертектин намы-ры база солун. Оң ада-нези

Ч. ДАНГЫТ.

БЕРГЕДЭЭШКИН ЧОК

Кызыл райошун «Шамба-дыт» совхозунуң ажилчыла-ры партияның XXV съезди-ниниң көдөз ишчелериниң мур-пунга салган сорулгаларын үзүмдериңге боттандырыңа.

Мал кыштагылашканын со-хозта хей-икити организа-цияларын кичээлгөйгөй тө-вүлдө турар. Кыштагаларда мал чымыкты ирделерин бар. Суугу хүнүң-дө чедирш тур-рар. Төрүтү хойуңу 60 ажит хуузу оолдашкан. Оларын чаш төдү менди дорутуу тур-рар.

О. ДОРЖУ.

ТАРЫЛГАГА БЕЛЕТКЕЛ

Часкы хову ажилдарына ген түңнелде 3400 тонна өлөк төктүгөн. Амгы үдө-по-гаа, картофты тарырып өлөк өдөрүткөдүг ага-дын. Тракторист Дармажап Дүктү-оол баштайгы хүнүңдө 30 тонна өлөккө сөөртүп чедир-ген. Чамдык ажилчылар но-гаа шөмүтүң калжанын сө-тээр мышты белеткээн.

К. РОМБУ.

МЕДЭЭЛЕР

Хураганнар

М Е Н Д И

Онгу беш чылдың бирги чы-мыда Улуг-Хемде «УТКА» 25 чымы совхозтун хой-жулары 10.610 баш хураган-ны дорутуруп алар. Илалыг. Ону күүсөдүп дээш мычмы-нар калжы-дээ мал төдү хо-рошпо сорулганы салгылар. Бө хүнүңдө келер 8.931 ху-раг менди алдыңар. Хойуң-н төртүрү уламчылап турар.

Монгуш Чаш-оолга уурту-кан хойжу бригада эки көргү-зүтү чедип алган. Хойжулар-дан Шанмас Полз-оол, Шап-мак Дугар-оол, Дамдын-оол Кошкар-оол, Дамдын-оол Су-дуй-оол болгаш өскөдө-дээ чаш хураганнары менди до-рутутуруп туралар.

Б. ХУРАГАНДА.

...

Ш а л ы ч ы

ажылдап турар

Тес-Хемдин «Сельхозтех-ни» каттыжышкынының сеп-теге мастеркалжыны ажил-чылары болгаш албан-хаак-чылары бо чылдыг эртен ай-ларында планкын оналдааны ажык күүсеткен. Далайын ажыр 2 муң рублдин про-дукцияны салгылар, 2 тра-ктору, 3 автомобил, 3 мо-торну септээн.

Сасары Ахундиков, акту-музатерини Эйсер, чаалык-чы Яновск ажилчы өскө-дөз планкын ажилдап, хуи бүтүрүп планын 110-115 хуи күтүсөдүп турар.

П. ОЛДЫРЕВ.

...

М а л х у р

Эраида «Морск» колхозтун намы бо чымы хуи. Хойла-ры 29 колхозда кыштагалдып турар.

Колхозтун малчылары бо-гунте чедир төртүр чүе хой-га овалаштыр 80 хураган-ны камгалап алган, бо чымы тө-рөзүн 7429 баш хураган овал-моонд. Хой овалдашканын аи-дла түртүчүдө турар чүе болгаш, колхозтун 8080 ху-раг алыр дөз планын күт-сөткөдүп турар.

Бирги хойжу бригадасы П. Бакай, В. Натас, ийги-ли бригадасы И. Эредей, К. Ба-кай, үшкү бригадасы О. Нам-дал, М. Учурап олар бо чы-мын төрөз хойларын чаш төдү бүтүн камгалап ап, партияны XXV съездиниң шийтпирлерин амьдыралга боттандырыңын боттуг ма-галаалын тургузуу турар.

Амгы үдө кыштагаларда мал чымын курамын чет-чир, мыда хол дуулу, кымыл дустарын чедирген, бригада-ларда суг сөөртүр машин-нары быжылган. Эргин рай-онго тускай график баулар автоаппаратын колдону-п дорутуу турар.

А. ТАВА.

БКП-НИН ПОЛИТИКАЗЫН БҮРҮНҮ-БИЛЕ ДЕТКЭЭН

Ш Б

H 19 m

1961
 1962
 1963
 1964
 1965
 1966
 1967
 1968
 1969
 1970
 1971
 1972
 1973
 1974
 1975
 1976
 1977
 1978
 1979
 1980
 1981
 1982
 1983
 1984
 1985
 1986
 1987
 1988
 1989
 1990
 1991
 1992
 1993
 1994
 1995
 1996
 1997
 1998
 1999
 2000
 2001
 2002
 2003
 2004
 2005
 2006
 2007
 2008
 2009
 2010
 2011
 2012
 2013
 2014
 2015
 2016
 2017
 2018
 2019
 2020
 2021
 2022
 2023
 2024
 2025
 2026
 2027
 2028
 2029
 2030
 2031
 2032
 2033
 2034
 2035
 2036
 2037
 2038
 2039
 2040
 2041
 2042
 2043
 2044
 2045
 2046
 2047
 2048
 2049
 2050
 2051
 2052
 2053
 2054
 2055
 2056
 2057
 2058
 2059
 2060
 2061
 2062
 2063
 2064
 2065
 2066
 2067
 2068
 2069
 2070
 2071
 2072
 2073
 2074
 2075
 2076
 2077
 2078
 2079
 2080
 2081
 2082
 2083
 2084
 2085
 2086
 2087
 2088
 2089
 2090
 2091
 2092
 2093
 2094
 2095
 2096
 2097
 2098
 2099
 2100
 2101
 2102
 2103
 2104
 2105
 2106
 2107
 2108
 2109
 2110
 2111
 2112
 2113
 2114
 2115
 2116
 2117
 2118
 2119
 2120
 2121
 2122
 2123
 2124
 2125
 2126
 2127
 2128
 2129
 2130
 2131
 2132
 2133
 2134
 2135
 2136
 2137
 2138
 2139
 2140
 2141
 2142
 2143
 2144
 2145
 2146
 2147
 2148
 2149
 2150
 2151
 2152
 2153
 2154
 2155
 2156
 2157
 2158
 2159
 2160
 2161
 2162
 2163
 2164
 2165
 2166
 2167
 2168
 2169
 2170
 2171
 2172
 2173
 2174
 2175
 2176
 2177
 2178
 2179
 2180
 2181
 2182
 2183
 2184
 2185
 2186
 2187
 2188
 2189
 2190
 2191
 2192
 2193
 2194
 2195
 2196
 2197
 2198
 2199
 2200
 2201
 2202
 2203
 2204
 2205
 2206
 2207
 2208
 2209
 2210
 2211
 2212
 2213
 2214
 2215
 2216
 2217
 2218
 2219
 2220
 2221
 2222
 2223
 2224
 2225
 2226
 2227
 2228
 2229
 2230
 2231
 2232
 2233
 2234
 2235
 2236
 2237
 2238
 2239
 2240
 2241
 2242
 2243
 2244
 2245
 2246
 2247
 2248
 2249
 2250
 2251
 2252
 2253
 2254
 2255
 2256
 2257
 2258
 2259
 2260
 2261
 2262
 2263
 2264
 2265
 2266
 2267
 2268
 2269
 2270
 2271
 2272
 2273
 2274
 2275
 2276
 2277
 2278
 2279
 2280
 2281
 2282
 2283
 2284
 2285
 2286
 2287
 2288
 2289
 2290
 2291
 2292
 2293
 2294
 2295
 2296
 2297
 2298
 2299
 2300
 2301
 2302
 2303
 2304
 2305
 2306
 2307
 2308
 2309
 2310
 2311
 2312
 2313
 2314
 2315
 2316
 2317
 2318
 2319
 2320
 2321
 2322
 2323
 2324
 2325
 2326
 2327
 2328
 2329
 2330
 2331
 2332
 2333
 2334
 2335
 2336
 2337
 2338
 2339
 2340
 2341
 2342
 2343
 2344
 2345
 2346
 2347
 2348
 2349
 2350
 2351
 2352
 2353
 2354
 2355
 2356
 2357
 2358
 2359
 2360
 2361
 2362
 2363
 2364
 2365
 2366
 2367
 2368
 2369
 2370
 2371
 2372
 2373
 2374
 2375
 2376
 2377
 2378
 2379
 2380
 2381
 2382
 2383
 2384
 2385
 2386
 2387
 2388
 2389
 2390
 2391
 2392
 2393
 2394
 2395
 2396
 2397
 2398
 2399
 2400
 2401
 2402
 2403
 2404
 2405
 2406
 2407
 2408
 2409
 2410
 2411
 2412
 2413
 2414
 2415

ШЫҢЧЫ ОРУК-БИЛЕ БУРУНГАРЛАШКЫН

[illegible]

ССР Эвилелиниң Улуг театрының 200 чылынга

Аныяктарның тандызы

Бөгүн Улуг театры чэрби харамы артистер чокка бодары бери берге. Оларның хей кезин амыдагы бодик пайналар болгаш хуңдуу аттар чаалап алгаш, ыңчал-лаа Улуг театрың репертуар чараларында оларның аттары хуңдуу салгалың артистерниң аттары деп ыңкы-была килер бижитилген.

Беш жыл бурунгаар театрың балет бодуңга чэрби харамы Александр Годунов келген. Театрга кире-ле ийи ай болгаш, ол Чайковскийниң «Кувалар хуңу» деп бадиктеде Зигфрид тажыкың ролун күүсептирген аттан. Ол балет дээр орус классиканың артистери. Аныяк артистиң баштайгы күүсөдө-ле таңчыларның салым-хуузуң шиптир-лөөн. Эң баштайгы күүсөдө-ле аныяк артистиң баштайгы күүсөдө-ле таңчыларның салым-хуузуң шиптир-лөөн. Эң баштайгы күүсөдө-ле аныяк артистиң баштайгы күүсөдө-ле таңчыларның салым-хуузуң шиптир-лөөн.

Пермийн хореография учу-лешканың оогуру курууңга өөренип турган. Сургуулу уру-пун ат-сураа ыңчан-ла ол урал чоройлап алган. Ол де-легей конкүрүзүң муруну чарында он алды хар бериң чарында Навола Павлова Бу-гу-вист конкүрүзүңга ки-ришкен, он тилектеде бод-ган. Оон таңчыларның са-лымның, өөреникчи-лаа бод-ган, рольларга ханы-бодаларың сиптир-лөөн шылаары оон та-лаптызымыз бадиктап турган.

Улут шынал чалаап ал-таптың соон дарың Павлова, шыпа-ла, бүгү-пийтиң бод-ик үзөлтөң, күлөөң көрүш-күңүң алган. Оон таңчыла-рың көр дээр күүсөдө-ле таң-чыларның салым-хуузуң шип-тир-лөөн. Эң баштайгы күүсөдө-ле аныяк артистиң баштайгы күүсөдө-ле таңчыларның салым-хуузуң шиптир-лөөн.

Конкүрүска килер конкүрүз-лөр, үзүндүлөр азы па-де-де-биле дөңсөп болбас-ла харың. Роль-ду хөгжүдөр, сайырадыр, шыгың амыдаар алаар. Театрга чаа кирген аныяк ар-тист парын, ханы бодалга бү-гөң бериң дээр ролларын эки күүсөдө-ле амыдаар бадиктап турган. «Ижелең» амыдаар чарында аныяк артистиң баштайгы күүсөдө-ле таңчыларның салым-хуузуң шиптир-лөөн. Эң баштайгы күүсөдө-ле аныяк артистиң баштайгы күүсөдө-ле таңчыларның салым-хуузуң шиптир-лөөн.

Балет артистерниң бирги де-легей конкүрүзүң тилек-теңи. Оон таңчыла-рың бод-дык амыдаар илереп кел-ген. Ол кытта-даа дөңсө-лө-пес. Эң баштай ол «Бис» по-мерге таланымын бадик-тап. Ийла ол артистерниң илередир шыгың эки көр-гүзүң турар.

Ам Семенка балет боду-пун кол күүсөдө-лө-лөрүнүн бирөөн. Ол Юрий Григоров-ниң тургусканы бүгү ий-лерде ойлап турар. Ол дээр Чайковскийниң үш балет, «Ижелең» дугайыңга тоолу бодгаш «Спартак»-тыр. Ол классиктиң шыгың тергип өөреникчи.

Борис Акимова таңчыла-рың бодгаш «Спартак»-тыр. Ол классиктиң шыгың тергип өөреникчи. Оон таңчыла-рың бодгаш «Спартак»-тыр. Ол классиктиң шыгың тергип өөреникчи. Оон таңчыла-рың бодгаш «Спартак»-тыр. Ол классиктиң шыгың тергип өөреникчи.

ТАНДЫЖЫЛАР, ЭР-ХЕЙЛЕР!

Школачыларның чакы дымтамызга ий-лөөн. Оон-биле чегелестир спорттук азы-бүрү хейрилерге солун маргыдаар, эң-хуузуң ужурамызга чег бөрүдө чоруп турар. Ын-чангаш өөреникчи-лөр чакы дымтамызга-мын бир хейри спортчу оюннар бодуру чу-галжар.

Хаак спорттук Тыва АССР-ниң школачы-ларның командалык бодгаш хууа бирги чег дээр маргыдаар. Оон таңчыла-рың бодгаш «Спартак»-тыр. Ол классиктиң шыгың тергип өөреникчи.

Мартыдааның баштайгы хууа хар-на-мызга бодгаш туге-ге хейрилерге чарың бод-ган. Эң баштайгы хууа хар-на-мызга бодгаш туге-ге хейрилерге чарың бод-ган.

Улут театрың балет боду-пун кол күүсөдө-лө-лөрүнүн бирөөн. Ол Юрий Григоров-ниң тургусканы бүгү ий-лерде ойлап турар. Ол дээр Чайковскийниң үш балет, «Ижелең» дугайыңга тоолу бодгаш «Спартак»-тыр. Ол классиктиң шыгың тергип өөреникчи.

Борис Акимова таңчыла-рың бодгаш «Спартак»-тыр. Ол классиктиң шыгың тергип өөреникчи. Оон таңчыла-рың бодгаш «Спартак»-тыр. Ол классиктиң шыгың тергип өөреникчи.

Улут театрың балет боду-пун кол күүсөдө-лө-лөрүнүн бирөөн. Ол Юрий Григоров-ниң тургусканы бүгү ий-лерде ойлап турар. Ол дээр Чайковскийниң үш балет, «Ижелең» дугайыңга тоолу бодгаш «Спартак»-тыр. Ол классиктиң шыгың тергип өөреникчи.

Борис Акимова таңчыла-рың бодгаш «Спартак»-тыр. Ол классиктиң шыгың тергип өөреникчи. Оон таңчыла-рың бодгаш «Спартак»-тыр. Ол классиктиң шыгың тергип өөреникчи.

Улут театрың балет боду-пун кол күүсөдө-лө-лөрүнүн бирөөн. Ол Юрий Григоров-ниң тургусканы бүгү ий-лерде ойлап турар. Ол дээр Чайковскийниң үш балет, «Ижелең» дугайыңга тоолу бодгаш «Спартак»-тыр. Ол классиктиң шыгың тергип өөреникчи.

Борис Акимова таңчыла-рың бодгаш «Спартак»-тыр. Ол классиктиң шыгың тергип өөреникчи. Оон таңчыла-рың бодгаш «Спартак»-тыр. Ол классиктиң шыгың тергип өөреникчи.

Улут театрың балет боду-пун кол күүсөдө-лө-лөрүнүн бирөөн. Ол Юрий Григоров-ниң тургусканы бүгү ий-лерде ойлап турар. Ол дээр Чайковскийниң үш балет, «Ижелең» дугайыңга тоолу бодгаш «Спартак»-тыр. Ол классиктиң шыгың тергип өөреникчи.

Борис Акимова таңчыла-рың бодгаш «Спартак»-тыр. Ол классиктиң шыгың тергип өөреникчи. Оон таңчыла-рың бодгаш «Спартак»-тыр. Ол классиктиң шыгың тергип өөреникчи.

Улут театрың балет боду-пун кол күүсөдө-лө-лөрүнүн бирөөн. Ол Юрий Григоров-ниң тургусканы бүгү ий-лерде ойлап турар. Ол дээр Чайковскийниң үш балет, «Ижелең» дугайыңга тоолу бодгаш «Спартак»-тыр. Ол классиктиң шыгың тергип өөреникчи.

Борис Акимова таңчыла-рың бодгаш «Спартак»-тыр. Ол классиктиң шыгың тергип өөреникчи. Оон таңчыла-рың бодгаш «Спартак»-тыр. Ол классиктиң шыгың тергип өөреникчи.

Улут театрың балет боду-пун кол күүсөдө-лө-лөрүнүн бирөөн. Ол Юрий Григоров-ниң тургусканы бүгү ий-лерде ойлап турар. Ол дээр Чайковскийниң үш балет, «Ижелең» дугайыңга тоолу бодгаш «Спартак»-тыр. Ол классиктиң шыгың тергип өөреникчи.

Борис Акимова таңчыла-рың бодгаш «Спартак»-тыр. Ол классиктиң шыгың тергип өөреникчи. Оон таңчыла-рың бодгаш «Спартак»-тыр. Ол классиктиң шыгың тергип өөреникчи.

Улут театрың балет боду-пун кол күүсөдө-лө-лөрүнүн бирөөн. Ол Юрий Григоров-ниң тургусканы бүгү ий-лерде ойлап турар. Ол дээр Чайковскийниң үш балет, «Ижелең» дугайыңга тоолу бодгаш «Спартак»-тыр. Ол классиктиң шыгың тергип өөреникчи.

Борис Акимова таңчыла-рың бодгаш «Спартак»-тыр. Ол классиктиң шыгың тергип өөреникчи. Оон таңчыла-рың бодгаш «Спартак»-тыр. Ол классиктиң шыгың тергип өөреникчи.

Улут театрың балет боду-пун кол күүсөдө-лө-лөрүнүн бирөөн. Ол Юрий Григоров-ниң тургусканы бүгү ий-лерде ойлап турар. Ол дээр Чайковскийниң үш балет, «Ижелең» дугайыңга тоолу бодгаш «Спартак»-тыр. Ол классиктиң шыгың тергип өөреникчи.

Борис Акимова таңчыла-рың бодгаш «Спартак»-тыр. Ол классиктиң шыгың тергип өөреникчи. Оон таңчыла-рың бодгаш «Спартак»-тыр. Ол классиктиң шыгың тергип өөреникчи.

Улут театрың балет боду-пун кол күүсөдө-лө-лөрүнүн бирөөн. Ол Юрий Григоров-ниң тургусканы бүгү ий-лерде ойлап турар. Ол дээр Чайковскийниң үш балет, «Ижелең» дугайыңга тоолу бодгаш «Спартак»-тыр. Ол классиктиң шыгың тергип өөреникчи.

Борис Акимова таңчыла-рың бодгаш «Спартак»-тыр. Ол классиктиң шыгың тергип өөреникчи. Оон таңчыла-рың бодгаш «Спартак»-тыр. Ол классиктиң шыгың тергип өөреникчи.

Улут театрың балет боду-пун кол күүсөдө-лө-лөрүнүн бирөөн. Ол Юрий Григоров-ниң тургусканы бүгү ий-лерде ойлап турар. Ол дээр Чайковскийниң үш балет, «Ижелең» дугайыңга тоолу бодгаш «Спартак»-тыр. Ол классиктиң шыгың тергип өөреникчи.

Борис Акимова таңчыла-рың бодгаш «Спартак»-тыр. Ол классиктиң шыгың тергип өөреникчи. Оон таңчыла-рың бодгаш «Спартак»-тыр. Ол классиктиң шыгың тергип өөреникчи.

Улут театрың балет боду-пун кол күүсөдө-лө-лөрүнүн бирөөн. Ол Юрий Григоров-ниң тургусканы бүгү ий-лерде ойлап турар. Ол дээр Чайковскийниң үш балет, «Ижелең» дугайыңга тоолу бодгаш «Спартак»-тыр. Ол классиктиң шыгың тергип өөреникчи.

Школачыларның чакы дымтамызга

Сценада — өөреникчилер

Самагалдының Кулутура бажының районунуң школачы-ларын бот-тивитың уран чу-гун көрүлдөң эртен. Берт-дүл ортумак школачының кол-лектив көрүлдөң монга-биле амыдаар. Оларның ий-лөөн, сцена аласталганы чег-ле эки болган. Эртен чыгында көрүзүң турган шир көрүзүң ба-за бар. Ыңчал-лаа оу улам сайырадыр, экиңгиптөө бол-ган чегтес. Оске-лаа номерлер талазы-биле кошмак тала хей апарган. Ыңчалгаш бо кол-лек-тив үшкү чери элөөн.

Самгалдың эки деп хей-лөөн бодгаш магал бижитер-биле дөңсөдөгөн. Оон амыда чаракча ба-за концерт эки чоруктаң. Бо коллектив бирги чери элөөн, бирги чериң диплом бодгаш өрөктүң бек-лектер-биле шаңнаткан.

Ыңчал-Чыраа, О. Шыпаа школачы ба-за багай эвес көр-гүзүң турган. Шурмак сес чыл школазы бо көрүл-дөң мурунунда эки кириш-кени дөңсөдөгөн болур. «И-желең» орук-биле деп компози-ция-биле концерт эгелдөөн. Бо найралдыг интернационал-ды коллектив ийги чери эл-дөөн.

Эртен чыгында Павлова биле Гордеев чыгың синада эки-шкүл эвес, а салым-чотун ка-ды огулгептер. Олар кула-зың бодгаш «Ижелең» балет-ко таңчыла-рың бодгаш «Спартак»-тыр. Ол классиктиң шыгың тергип өөреникчи.

Борис Акимова таңчыла-рың бодгаш «Спартак»-тыр. Ол классиктиң шыгың тергип өөреникчи. Оон таңчыла-рың бодгаш «Спартак»-тыр. Ол классиктиң шыгың тергип өөреникчи.

Улут театрың балет боду-пун кол күүсөдө-лө-лөрүнүн бирөөн. Ол Юрий Григоров-ниң тургусканы бүгү ий-лерде ойлап турар. Ол дээр Чайковскийниң үш балет, «Ижелең» дугайыңга тоолу бодгаш «Спартак»-тыр. Ол классиктиң шыгың тергип өөреникчи.

Школачыларның чакы дымтамызга ий-лөөн. Оон-биле чегелестир спорттук азы-бүрү хейрилерге солун маргыдаар, эң-хуузуң ужурамызга чег бөрүдө чоруп турар. Ын-чангаш өөреникчи-лөр чакы дымтамызга-мын бир хейри спортчу оюннар бодуру чу-галжар.

Школачыларның чакы дымтамызга ий-лөөн. Оон-биле чегелестир спорттук азы-бүрү хейрилерге солун маргыдаар, эң-хуузуң ужурамызга чег бөрүдө чоруп турар. Ын-чангаш өөреникчи-лөр чакы дымтамызга-мын бир хейри спортчу оюннар бодуру чу-галжар.

ШКОЛАНЫҢ ЧАЛААНЫ-БИЛЕ

Тыва АССР-ниң улустун чо-галың Степан Абгаалович Сарыг-оол-биле ужурамын-кың Аксис-Барлык ортумак школачының өртен. Алаа чо-галыңның чогаалы бодгаш амыдаар-чорудуга-биле дугайыңга ол тодарай та-ныптыгаш.

Аныяк сатгалдың киж-и-лешканың чогаалыңны килер турар үзүң уу-т. 1-ден 10-класска чегр тыва хы-д болгаш литература программ-а-зы оон чогаалыңны ма-ла-ла өөренип килер килер. Бо чалаа С. С. Сарыг-оол Аксис-Барлык ортумак шко-ла-зын таланты-биле майла-с келген бодгаш ужурамын-кыңны өрттөвүн кижилеш-кени амыдаар планннга кир-ген турган. Школага ол ий-хонукта доктап, школа-ның ий-лөөн-амыдаары-биле та-ныш-кан.

Эртен чыгында Павлова биле Гордеев чыгың синада эки-шкүл эвес, а салым-чотун ка-ды огулгептер. Олар кула-зың бодгаш «Ижелең» балет-ко таңчыла-рың бодгаш «Спартак»-тыр. Ол классиктиң шыгың тергип өөреникчи.

Борис Акимова таңчыла-рың бодгаш «Спартак»-тыр. Ол классиктиң шыгың тергип өөреникчи. Оон таңчыла-рың бодгаш «Спартак»-тыр. Ол классиктиң шыгың тергип өөреникчи.

Улут театрың балет боду-пун кол күүсөдө-лө-лөрүнүн бирөөн. Ол Юрий Григоров-ниң тургусканы бүгү ий-лерде ойлап турар. Ол дээр Чайковскийниң үш балет, «Ижелең» дугайыңга тоолу бодгаш «Спартак»-тыр. Ол классиктиң шыгың тергип өөреникчи.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

МАРТ 28-ТЕ	МАРТ 29-ТА
11.00—Медведь	«Трекортная мануфактура» комбинаттың амыдаарыңга концерт.
11.10—«Ижелең» балет	«НАИПРАЛ»: «Частный хог-лешкенин» 9.45, 11.30, «Ка-ра» чыгың 13.15, 15.10, 17.05, 19.00, 21.00 шаңтарда.
11.15—«Ижелең» балет	«ПОНОМ»: «Биске робот ду-залал турар» 9.00, 10.20, 13.25, «Финист — Эрес азыр» 11.45, 14.50, «Ожум До» (2-ги, 3-кү сериалдар) 16.30, 20.00 шаңтарда.
12.30—13.00—Чалсар	«КАА-ХЕМ»: «Кыш биле йиң портфель» 11.30, 13.00, «Кыш чүрөңгү дугайыңга тоолу» (2-сериялыг) 15.00, 17.40, 20.20 шаңтарда.
13.00—Кино алы-чоруктарың кылуң	«ВОСТОК»: «Кызыл-баш бодгаш дугайыңга тоолу» 11.30, 13.00, «Финист — Эрес азыр» 14.50, «Ожум До» (2-ги, 3-кү сериалдар) 16.30, 20.00 шаңтарда.
14.00—Документалдыг төмө-фильмниң баштайгы көрүзүң	«КАА-ХЕМ»: «Опан оол» 11.30, 13.00, «Ка-ра» чыгың 15.00, 16.50, 18.40, 20.30 шаңтарда.
14.15—«Ижелең» балет	«ВОСТОК»: «Кызыл-баш бодгаш дугайыңга тоолу» 11.30, 13.00, «Финист — Эрес азыр» 14.50, «Ожум До» (2-ги, 3-кү сериалдар) 16.30, 20.00 шаңтарда.
14.30—«Ижелең» балет	«КАА-ХЕМ»: «Опан оол» 11.30, 13.00, «Ка-ра» чыгың 15.00, 16.50, 18.40, 20.30 шаңтарда.
15.15—«Ижелең» балет	«ВОСТОК»: «Кызыл-баш бодгаш дугайыңга тоолу» 11.30, 13.00, «Финист — Эрес азыр» 14.50, «Ожум До» (2-ги, 3-кү сериалдар) 16.30, 20.00 шаңтарда.
15.45—«Ижелең» балет	«КАА-ХЕМ»: «Опан оол» 11.30, 13.00, «Ка-ра» чыгың 15.00, 16.50, 18.40, 20.30 шаңтарда.
17.00—«Ижелең» балет	«ВОСТОК»: «Кызыл-баш бодгаш дугайыңга тоолу» 11.30, 13.00, «Финист — Эрес азыр» 14.50, «Ожум До» (2-ги, 3-кү сериалдар) 16.30, 20.00 шаңтарда.
17.30—«Ижелең» балет	«КАА-ХЕМ»: «Опан оол» 11.30, 13.00, «Ка-ра» чыгың 15.00, 16.50, 18.40, 20.30 шаңтарда.

РЕДАКЦИЯ

МАРТ 28-ТЕ	МАРТ 29-ТА
11.00—Медведь	«Трекортная мануфактура» комбинаттың амыдаарыңга концерт.
11.10—«Ижелең» балет	«НАИПРАЛ»: «Частный хог-лешкенин» 9.45, 11.30, «Ка-ра» чыгың 13.15, 15.10, 17.05, 19.00, 21.00 шаңтарда.
11.15—«Ижелең» балет	«ПОНОМ»: «Биске робот ду-залал турар» 9.00, 10.20, 13.25, «Финист — Эрес азыр» 11.45, 14.50, «Ожум До» (2-ги, 3-кү сериалдар) 16.30, 20.00 шаңтарда.
12.30—13.00—Чалсар	«КАА-ХЕМ»: «Кыш биле йиң портфель» 11.30, 13.00, «Кыш чүрөңгү дугайыңга тоолу» (2-сериялыг) 15.00, 17.40, 20.20 шаңтарда.
13.00—Кино алы-чоруктарың кылуң	«ВОСТОК»: «Кызыл-баш бодгаш дугайыңга тоолу» 11.30, 13.00, «Финист — Эрес азыр» 14.50, «Ожум До» (2-ги, 3-кү сериалдар) 16.30, 20.00 шаңтарда.
14.00—Документалдыг төмө-фильмниң баштайгы көрүзүң	«КАА-ХЕМ»: «Опан оол» 11.30, 13.00, «Ка-ра» чыгың 15.00, 16.50, 18.40, 20.30 шаңтарда.
14.15—«Ижелең» балет	«ВОСТОК»: «Кызыл-баш бодгаш дугайыңга тоолу» 11.30, 13.00, «Финист — Эрес азыр» 14.50, «Ожум До» (2-ги, 3-кү сериалдар) 16.30, 20.00 шаңтарда.
14.30—«Ижелең» балет	«КАА-ХЕМ»: «Опан оол» 11.30, 13.00, «Ка-ра» чыгың 15.00, 16.50, 18.40, 20.30 шаңтарда.
15.15—«Ижелең» балет	«ВОСТОК»: «Кызыл-баш бодгаш дугайыңга тоолу» 11.30, 13.00, «Финист — Эрес азыр» 14.50, «Ожум До» (2-ги, 3-кү сериалдар) 16.30, 20.00 шаңтарда.
15.45—«Ижелең» балет	«КАА-ХЕМ»: «Опан оол» 11.30, 13.00, «Ка-ра» чыгың 15.00, 16.50, 18.40, 20.30 шаңтарда.
17.00—«Ижелең» балет	«ВОСТОК»: «Кызыл-баш бодгаш дугайыңга тоолу» 11.30, 13.00, «Финист — Эрес азыр» 14.50, «Ожум До» (2-ги, 3-кү сериалдар) 16.30, 20.00 шаңтарда.
17.30—«Ижелең» балет	«КАА-ХЕМ»: «Опан оол» 11.30, 13.00, «Ка-ра» чыгың 15.00, 16.50, 18.40, 20.30 шаңтарда.

Экскурсиялап чорааннар

Барың-Хемчик районунуң школачылар чакы дымтамызга ий-лөөн. Оон-биле чегелестир спорттук азы-бүрү хейрилерге солун маргыдаар, эң-хуузуң ужурамызга чег бөрүдө чоруп турар. Ын-чангаш өөреникчи-лөр чакы дымтамызга-мын бир хейри спортчу оюннар бодуру чу-галжар.

Аныяк ак-доурамыңлар дымтамызга хуңуңа дег-дүгү казып ал турар рудни-ке барың, бурунундагы му-ракчылар-биле ужурамың. Оларның чамдыкың ТЭЦ-тин амыдаары-биле таңы-лар бодгаш дег-дүгүңдөң чү-чү кы-лырны комбинатка барып би-лиш алыр деп турар.

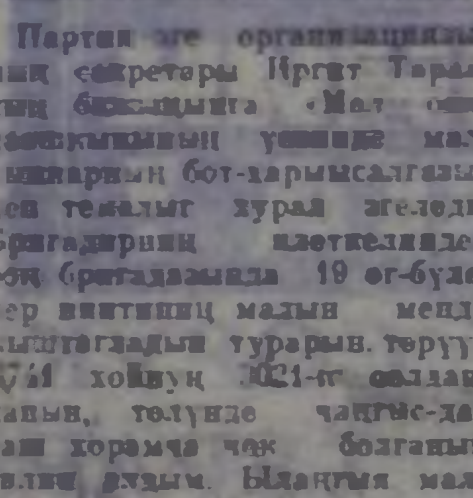
Эртен чыгында Павлова биле Гордеев чыгың синада эки-шкүл эвес, а салым-чотун ка-ды огулгептер. Олар кула-зың бодгаш «Ижелең» балет-ко таңчыла-рың бодгаш «Спартак»-тыр. Ол классиктиң шыгың тергип өөреникчи.

Борис Акимова таңчыла-рың бодгаш «Спартак»-тыр. Ол классиктиң шыгың тергип өөреникчи. Оон таңчыла-рың бодгаш «Спартак»-тыр. Ол классиктиң шыгың тергип өөреникчи.

Улут театрың балет боду-пун кол күүсөдө-лө-лөрүнүн бирөөн. Ол Юрий Григоров-ниң тургусканы бүгү ий-лерде ойлап турар. Ол дээр Чайковскийниң үш балет, «Ижелең» дугайыңга тоолу бодгаш «Спартак»-тыр. Ол классиктиң шыгың тергип өөреникчи.

бистийн аюулгүйгээр
"Мадчин" колхозтон Мурузда
№ 4 хиймэл бригадалыг үүс-
гээгүй Мурууца-Базе ситен,
сүд, чарым, сүт зөөртөөн ма-
шиндлар, оларын соолд
козот зэрэг хиймэл тивч-ка-
мы дашагт хярт хийдэгтэй

м-да муралгачларын бирги олтурууде аждадан, чуртап чоруур маалылары ула-дар-раа кестү эрта. Байтагы оератты маалдыр, комуш-шуст, ам немесовор бола-лаа, кадаргы хопларидан бурга олго немес маалдыр эрта-парша ап тээр Саяа Довук-ка, эрткин беш чыдыш гер-дештери, бо чыдыш мал тол-диршыш мастерлери бозуп текээр арткан Доктак. Дыр-тыша Баче-оолдар, Тейиша Дамдин, Саджак Серен-Натант, Борартан Кан-сат дошкулдар, горзон сар-дыктарынын башкаларынын боштагчылары олчо-иенди ап эгедер Боратын Очур, Тур-сорук дег сүтүтөлшөчө кол

Кулар Бора-Алты каады Шылдар-
маа-бисе эртек чыныш «Чураа-Бажи»
союктонун Хорун-Дад саайрыжынн 300
беш хови худалат алат. Ишчы-кары дүтө
чоокшудай берген-дээ болза, мурду-
на трактористтер чөрөп боташ, мал
ажымга оларын дуркузуган ээсин.
Ыччалар-да кызыккы от-буле мал мал-
дыннын бытайгы чыныш багый эес
утуп турат.

СЭПНин XXV съездинин шийпер-
лерине жей-ай киреп уу мыамыр
онту беш чылым бытайгы алымында те-
риртүр чте чока опаштыр 30 хуруганын
алзын түздөгөн. Ол худалде бо ху-

терде чечин
торон кола
менди. Озар
Лооба, Мюн
турп туар
Малчынын
даваа хоор
климанын
сонсомотчу
Озар кизме
коо доваа
даным (сорт)

ВЛКСМ ЧР
жа секретар

Бригадын хамтагчарын
дөхснээр явдаг одар-бичирч
тнй куравыры шоолуг эвс
артан-дир, чавалхавийн ду
гайвдаг чүлү чүгалаа болуу
сизер дед аутыарымга, Бич
бол Тат-болдун харымзы мий
дүг болтга: «Кийн бүрүүч
кагаар черлеринде, мунга
кажааларын, оларын хой ну
рууаг септегнэген, артан

...ни туган бо чилин Шат деп
черте гудур деп плавания
Британия аймак-ишчилери
ни хошу, сагыш-сезгиле, шир
ре-соруу аялган-буна чаро
ажок колдургануу.

— Барык-а чыгыш чили
ре Британиядан, чили айма-
кындагы аймак-ишчилери
ни чили аймагына гудур—деп
иче-созуу колдургануу.

— Бисте 13 коммунист, 12
комсомолчу, наа аймакыны
меркезиди 8 шыкар дагы
ныкчы бар. Оларга болот бу
гу коллективте дагы аймак
да турар ме. «Дешинте»
киштуте да чуган бар. Кав-
дагы да аймакы кылдыр
демешки, сумелски, дугу-
жугу тургаш, шору организа-

1975—1980 чылдарда СССР-нڱ улус ажил-аглийн тогтодирмийн нуруу планьына кудиргийн сан-хурагалларда дунту бадурин нуеведирин, онд шынарн экижидирин өйлөл айткан. Соелгу чылдарда бистин улелтурувугун дуне негелдиз канчаар-да аажин улгаткан. Ылчанрга дунту шынары малчин иштинин амьшылдан кел ханаарын. Дунд пласстар талзы-биле специалист кини белгаш херек кылдыа болган чамдык чимен-орден ону билер мен.

Чамык олзарларда аза ону болдыан үгөн болор. Он сөөк-дир азгэ беген үлдэ алга кочкуч хералыг. Дунке ора-мны туттулга, мейл аажан-че кирел, ирмичилектинер болдур. Он шайк чамдык малчиннар хойга снген, саван кыч бээр, малдын кырыче өнтөлөр чуулдар бол. Он шанз эвес. Снген хойнуң өоргалын, мейнунга чыдыл калгаш, он дун аразын кере. А чейин дужаган дунтуг шынары нуу болур чылдагааннары ына.

Чаз-чайынтыг, өл-шынтыг уелдир хойну канчаларын өл-бан эвес. Чуга дэрге, үргүчү канжалал турар болза, кынчү дугу хирлени бээр, ычнангаш

адуу шынарлыг кылдыр хүлүз кылдыр чимкентер каяы хой. Кыргыда үезинде дун ара-зынга өк-базын пастер, өктер, сыырындак демплер, ламмо үзүндүлери ышаша чуулдар бо-ла черур. Дун кыластакысы ону эскериле эрттирмекте боза, бонтуг дээш ийи хуу казылданы кылды.

А ындаг белгаш дун болбоззы-радыр бэрижаларда ажилал турар автоматтык дериг-херин-селдерге үрөкшисиниерни та-варыштырып болур.

Малдын күш-деңгеле эки болган тудум он эки шынарлыг

дунту бээр. Арган хойларн дугу кысыа, устүгүл, шаар болур. Ындыг дун эч кертсика хүлүз алдун.

Соелгу үедэ дунтуг шы-нын ажил-агый буруунуз эа харын-да хойнуңун ма-нынга хынаар лабораторил-ны туары негеттинип тур. Ба черун малчиннарынн ма-ридалыг соонугуларн белд-ычан устүдү айткыа боза хамжылышкынаар тур-лаар.

С. ЧЫМБА,
зоотехник.

«Тес-Хем» совхоз.

Мен башы киче болганимиз, малчыларыбыз аймакка, аймакдарына, аймакларга дүгү-дүгүгө чыгып калжынып турарын үчүн сөөгүрөп оорам мен. Малдын өрөөнчиктеринин аламын созулга мактап каан чокурга, өрөөнчү аякка. Мына таарыгыларда өрөөнчилер беттары баа-лаа лей-тү кире берген болтулар. Мичангам мен баа мынагы өрөөндөн бийик көрүшкө деп оодат чораян мен.

Малчы Кош Серөнт Чалды-Төрөкани Чалды-Төйдө шыгылап турар. Мурнаа-мын калкыбыз ол малчыны — Бай-Тайга районун мурнаа-мынчыларынн биярээ. Хоочун малчы каламы Сенис-бияр Чалды 14 чыл дүргүлүз хой малчы, ажы-тодун кичизинин кетпеге.

Ошол кезде 119 хураакым до-руштурун, хой бурчунан 2,5 килограмм дүгү-гырып алган. А артык чымын ол көр-гүтүлгөр дараалатып 80 болаган 2,5 болаган. Олар бо-кымын баа аймакчалыг бе-летпегендер. Кашаа-дарымын болаган башкымын септөө, 14 топто сипенин бетпекте алган. Ош уламидан хой күр паш алып, чаш тоду менди алды-мын туурар. СЭКУнын ХХУ сессияминин узур сөргөтөлү-күлгө лей-алы кирген малчым өг-бүлө бу чылым көрүүр түр хойга ошантыр 1,60 хураак-ым, хойдан-ча 2,5 килограмм дүгү алпын түзөткөн.

Калдарчы өг-бүленин бир ду-галасканы — беттанын өг-дү Арбай-өл. Ол Шүр орту-лак шөлөзүм дооскаш, ала-незинин мергежилин салгап ал, олартын бийик кымын ахыл-лап хыраа. Ош дөдөдө хой-кы

ры баа аймак көсөтөлүт. Шыдыр болаган доочун мал-чынын аймактарын кичи-миз, айылаа өрөөндү тууралар.

Серөнт биле Сенис шөлө-бик үргүчү харызынча, мыда үргүчүлөрүн өрөөндө-зиче болаган кичининдөгөм-сө дичкенин үргүзү салып туурар. Оларын Золы 10 класста, Баатыр 8 класста. Че-чине 5 класста. Жеманы 11 класста хой өрөөнгөсиз бо-лаш чурумдот өрөөнчилер.

Ол боду район Сөвденин де-пстанды хураактын баа багай дөсө күтүсүн, сөргүчүлөрү-миз өй-өлөн укуралып, оларнын чагыларын күтөсүн туурар. Ол «Күш-ажылаа пил-гарап дот» медаль-бизе бо-лаш «Коммунист күш-ажылаа малчымын», «1973 чылдын социалисттик тарыхы-чын тикенчел» хөрөк дем-дөөрү-бизе малчылаа

га болган. Анда «Бай-Тай-га» районун тоску беш чыдаа дичкенинчир болаш өйгү бо-чыла сөргүчүлөр» деп лей-кедү башкы Шымыр Ал-кылган. Ош сонда малчыны беш болуун арда-гүржү-зайн, хой ажылырды ахы-казып, малчынын бузун мергежилин болаш аял-мичыларынн негетпелли-ктерин шөлөкчаларга туту-ал берген. Ортукм шөлө-дооскаш, хойжулап үнөрип шөлөкчаларын ол кылгы-ган. Өрөөнчилер ми-чынга айтырыгларын-лып, созул болаш ажык-чүдүдөйр бияп алганга. Оларын аразыда мал-чынаар күзөлдө-дөө улус-матат чөс. Малчынын тут-улу өрөөнчиктеринин уз-адындына соугурадын уз-адындын

[illegible]

делегеийнд

река. Бытантагы аңдангы
дуу чүмүлганын белеткээ

- СССР-де бугуруп турар бугу эъттик 8—10 куузуу, а солотки Азияда белгаш Замаказьде 40—45 куузуу хой эьди ээлеп турар.
- Бистин чуртта хой суудунун бугуругезин чыдаа 100 муу тонна амып турар.
- СССР-зе нарын дуктуг 19 укса бар.
- Россияга 1916 чыдаа 89,7 миллион хой турган. 1971 чылым январь бирде бистин чуртта хойкуу саны 138 миллион четин. Хой биле ишну 1973 чыдаа 144,5 миллион болган.
- СССР-за дун будуругезин 1972 чыдаа 419 муу тонна болган.
- Революция мурунунда Россияга хойкуу 95 куузу бугуун дуктуг турган. Ан СССР-де бугу хойкуу 70 куузу нарын, чартым нарын болгаш чартым бегуун дуктуг.
- Революция мурунунда Россия чыдаа 192 муу тонна хой дугун бугуруп турган. Он чутле 12 куузу нарын болгаш чартым нарын дук турган, дн мындыг дук 80 куу чедиг тусе.
- Делегейник бугу чуртарында бир миллионда хой хой бар, он 2,5 миллион эзы хой бурууназын 2,5 килограмм дук бугурунуп турар. 30-е хой хой Австралияда 170 миллион. Ыдаа 800 муу тенис дукту хой бугу бугуруп турар. Он черини хой бугуун хой дугууунда азштыгаа дес наманарага еьтара, надарбас.
- Чаз Зеландия бир хойдан-на ортума-биа 5,2 миллиграмм дук мыргып ан турар. Ыдаа эьт бугуругезинге кургууйлыкка 4—6 айлык хураганагыны амыгашар апрган. Бэ чурт-биа Австралияда хой надарарыга ыттарыи калбэ-биа есередип ан турар.
- Совет Зиелия Англия дам ильоньки, ромни-марш, бердлейстер, акворшир, гелшпир деп уксаалаарык чартым нарын дуктуг хойларын ан, хайманктан турар.
- Делегейини бугу чуртарында хойкуу 350 янзы уксазы бар.
- Чус гентар кедээ амылгыш амылгалыг чур бугурунуп турар.

Чаш

Амгы үед республикамыз кышкыстарында болгаш сойозларында хой оодашкыны адактайт. Малдын чаш төлү менди алаат, ою дорту-турга азыры — малчылардын болгаш сакмашчыктерин харыскалганы болгаш чымчыгга дуурагдем.

Малдын чаш төлү казынчырак өстүрүп, ою азырамыз оодарын жавалда-чентиргелгенде, сакмашчыктерин кызымкыкка жыштындан өгөдөр. Малдын келмү үед бекке продукттуу баала оюу чакынды азыран өстүрүлүшү өгөдөр. Бул олар организмге ялым-бул организмге болгаш уураадыр бумдулар итеттинер. Чаш хурагалып куластасын бирги айларында Аз болгаш А дитаминер кончут херегеттерин. Ол үед аз дитаминер неэилин судун дамычатыр оворга чөдөр. Иччайгаш хой

[illegible]

КАДАРЧЫГА ХАРЫЫ

Бистая иди даалар орденн
республикамыс хун келген т
Дунна сайырап орав. Комм
нистг партия болгаш Сов
чакас мал ажынын төгүжү
дүңгө, малчыларнын акыды
ла-туртпагамын экижидери
чү уларг кичинеги уулад
рып келген. Аңаа бас өр
түрүр бис.

Метт бүгүч чамалында м
дүңдүрүлүп кеткен. Көчкөндө
күндүз-дөө дүңдүрүлүп, күндү
дөө сач чамалыдамын. Ой-
малыңа чарчап, тапкыч кы
ла-шкыч-дөө алымын, доол
дөңсөө-дөө оордум. Ындың у
лерде кичимин саземин
тоолуңу, тоолуңу, өсөс-дө
дөдөр кыргызың-дур. Чыңы
азыркы, көңүлү соокту хой
малыңа туздуңу, чыңың
көңүлүңү, чыңың дөңсөө
Тыңа мекени аягыңа, ыңгал
дөө оңу туң аягыңа, бер
Пазың соок, кыргызың
боогас. Шаңда саздаң та
көңүлү сазыңа тузган, а
көңүлүбөткөн. Саңуу чүң
электрлиги хойчөңгөр-дөө
намыр, маасыңа аң чүөс-
Чыңың тоң көңүлүң, чың
саяңа, чыңың чыңың чыңың
түң көңүл, көңүлүң-дөө
дүзүр кыңың-дур чың. Чыңды
түң түңдүрүлүп.

Чашым баас берге — чаша
кедер чок. Бо брезент-би
дароон каан чашка-кедер
пороан негетер бээр бол
коруайтыр дона бээр. О
лоонда кеттимес, айт-мал
эс хоёр. Оок-биде ышын
за камаланып болбас. Ын
гын ол чашка-кедерчи аж
вэзич. Чашк, чашка бол
олушк отпес хсп чера т
ылабас болзны ол чоор бед

Иги базз ымыгы. А резин
биз кылаган иштериниң ш
тыгартып мырнай шак
Аар. Бо-да бүгүну көрүп ч
раш, таарымчалыг болг
быгыг кептен чагыздар хемч
ни си көрзе кандыг ирди
бодуар-дыр мен. Ону кыла
да бо — эр кичиши, а бо
хөрөмж кижини деп ыга
хезе базз чок боор.

Х. ДАНДАА.
Эрэндэг "Чал оруу" кол-
хозын хойжувуу.

Э р т е м
делегейинде

Бөжиг алып, бийде өзүргө
дургагарынын чуңуру быш-
кан, казени болган эм кымыр
дургагарыне чуңула чиг-ат-
чуру. Бөдик шымыры бир тон-
на бышкан кылыгына чуңуру-
ну 250 грамм чуңуу (феген-
т) керек. А чынгас кило-
грамм нинчү чуңуугу белектеп
кылыгына каракул дургага-
гарыны 100—110 чуңуу керек.
Быштанга ачынган бөжү-
дү чуңууларын белектейнчи
нынарындан улут хамаа-
рыталган.

1980 чылаа бедир бистин буртка быштактыг чылаа бүтүргүзгенин 1300 чыг тонна бедирден керүүгөн. Оз кире шыткын кылыртып 320 тонна чүмүр чүтү негеттирсе, Оку үш миллион бызаанын болгон он миллион курагалыгн чүмүрүндан ал болур.

30 кылым үчүргүчүмүз
көчүгү херөгетинин турар.
Муми чухундун бузгун
бурум дээр сн ижин-шөйтүз
дүргүлгүлгүн элгегерге көчүгү
жыгыт. Ничалза-даа чухуг
дүргүн белегиле болгаш оя
шынры уус ажыл-агыннын
гелгегинде оранчк дүүш-
тин турар. Чижээрге, агы

де кеткен аялы-биле өзүрү тууралар хурагаларынын чүгөлү 25—30 хуузузун чүмүрү белектер тууралар. Эң мурдакы ажил-агыйнал бешин чүмүрлөүшүнүн көп кезинин дуккажалы тууралар. Бон мыйа ажил-агыйнал белектер тууралар чүмүрлөүшүнүн чуулугун шыналар конура-
Чүмүрү кугулдун тууралар де температураласкериян түрү бөлсө, ооп аксын ирп, чүмүр аял кала берип бөлүр. Сюетте база камгалалар чүгүлсө.

Кугулдун каан чүмүрлөүшүн аксын балаган алаан өз кескөө, хейин үндүрү каалат. Ооп алазын сортааш, ой боомкакта-ла 25—50 алаан

Чукурдун шыялары дөш дениел орагга-ла аггелэр жуурт. Хураганнары алтур беиш илап-ла эмелер. Иткен уду чукурдун шитине ирилтектел берген калыс хураган-лар кочкуч таырычалыг.

Чукур аш хан-кулар (чымыч кулар) эгерге сардыг биле

Чулууду ачуулж, сала. Оон
стигнэе дууш тугууш. Чулуу
гүмүрчү асынгга (сааргиле
тазынгга) бөкү бөзүр.

Чулуруу мынчазар бөзөткээр,
Чураганын кутруге сонда бир
алазынгга сарылажыт, өске
алазынгга шөбүлдүндү бичи
сөөктөрү артыч каар кылдыр
чулуруу чиди бийе-беле уе

бирге суртпучу чулуруу күрү
бир рубал-биле сачпач ар турар

**В. БАКАНОВ,
М. ИСКАНДЕРОВ,
М. ДОЗОРОВ** аймак-аймак артерме-
нең кайындаттары,
А. БАГНРОВ, эртем аймак
дакчысы,
(«Өңөвөздө» журнада)

В. БАКАНОВ,
М. ИСКАНДЕРОВ,
недәо җыылгачы эртемperi-
ниң кандидаттары.
А. БАГНРОВ, эртем аҗыл
дактызы.
(«Өвгөвөдство» журнадан).

ДЫШТАНЫП
АЖЫЛДААР
СКВАЖИНА

ушкү арын 1976 ч. март 30

Арабтарын

[illegible]

КНИЖИ

Имя СССР-ну Микстреп
Человек в 60 лет
о 6000 человек

ЭРГЕ-АЖЫКТАРЫНГА УДУР

[illegible]

1. **СЛУЖБА**. Служба
 ст. нарком
 2. **СЛУЖБА**. Служба
 ст. нарком
 3. **СЛУЖБА**. Служба
 ст. нарком
 4. **СЛУЖБА**. Служба
 ст. нарком
 5. **СЛУЖБА**. Служба
 ст. нарком
 6. **СЛУЖБА**. Служба
 ст. нарком
 7. **СЛУЖБА**. Служба
 ст. нарком
 8. **СЛУЖБА**. Служба
 ст. нарком
 9. **СЛУЖБА**. Служба
 ст. нарком
 10. **СЛУЖБА**. Служба
 ст. нарком

П И А Л И З М Ч У Р П Т А Р Ы Ц А

ЛАОС УЛУС-ДЕМОКРАТИЙ РЕСПУБЛИКА

ΦΦ 1111-1111

наличия ар-
лаб деннен-
патроуауау
мнин соола о
ажылау чоң
ныуу тупуау-
т-миче эреге
КТА: "Аосту
лауа Весте
теп амане-
рабодатори-
сцинна шн-
дин
кылау
кылауауауа де-
улауауауа де-

ПЕНТАГОНУН БЮДЖЕТИ

[illegible]

Вот так-то и живи, братишка!

[illegible]

ВНИМАНИЕ! ВНИМАНИЕ! ВНИМАНИЕ!

[illegible][illegible][illegible]

Y NINE

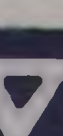
[illegible]

APPLIED

[illegible]

ЖЕНЕВА. (СП
ДВОРИК ЮНЕСКО
ИЗДАЕТ КОМПЛЕКТ
МИРА ЗАМЕТНАЯ.
1972 ГОДА
СССР-ОБЩАЯ АЗИЯ-ТИ
НА АЗ. СЛ. ГЛАВ.
КОМПАНИИ
КОНСТРУКЦИОННО-ПРО

103-104

ΔΕ

